

UT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Juuli 2011 nr 7 (2396) • Tartu ülikooli ajakiri

Selles numbris:

ANDEKAS JIM ASHILEVI - NÜÜD
DIPLOMEERITUD LAVASTAJA

TARTUS ON PEA SAMA SAASTUNUD
ÕHK KUI TALLINNAS

KES ON PEAMINISTRI PAREM KÄSI?

TARTU ÜLIKOOLI
LÕPETAJAD 2010/2011

SUUR SUVI

Foto: Andres Tennus

Sigrid Sõerunurk
UT peatoimetaja

Selleks ajaks, kui käesolev ajakirjanumber lugejateni jõuab, on tänavused bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetajad juba oma diplomid kätte saanud ning ülikoolis käes suur suvi. Loodetavasti jõuab aga juulinumber, kus kirjas kõikide lõpetajate nimed, siiski soovijateni.

Tegelikult oli tänavu lõpetajaid enamgi – esmakordselt said Tartus oma diplomid väarikate ülikooli õppurid, kes hoolsalt loengutes käisid. Juba paari kuu eest nuusutasid ülikooli akadeemilist õhkkonda ka need usinad lapsed, kelle vanemad nad TÜ lasteülikooli loengutele registreerisid.

Edasiõppijate jaoks muidugi suvi puhkuse mõttes veel alanud pole, sest ees seisavad sisseastumiskatsed. Tartu ülikooli on sellest aastast keerulisem õppima pääseda, sest vastuvõtutingimused on karmistunud ning kandideerijatel tuleb rohkem pingutada.

Ent sarnaselt laste ja väarikate ülikooliga ei pea selleks, et ülikooli õppejõude kuulata, tingimata ülikooli astuma, sest suvisel ajal alustab tööd Tartu ülikooli suveülikool, kust saab soovi korral väga erinevaid teadmisi tennisemängust kuni kriisijuhtimiseni.

Need ülikooli töötajad, kel aga kauaoodatud puhkuseaeg käes, saavad loodetavasti tõised mõtted mõneks ajaks ootele jätta, et nende juurde sügise hakul värskelt ja puhanult tagasi pöörduda. Uus õppeaasta töötab tulla taas tegus ja põnev.

Augustikuu lõpuks peab filosoofiateaduskond esitama ülikooli nõukogule hindamiseks ja arengufondist raha taotlemiseks visiooni kaunite kunstide tuleviku kohta *alma mater*'is. Nõukogu langetas küll põhimõttelise otsuse

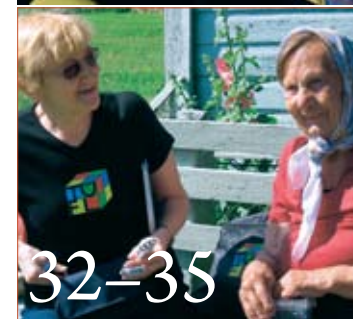
maalikunsti õpet toetada (sest see võiks ju kuuluda rahvusülikooli juurde), ent paljuski sõltub kunstiringkondades palju vastukaja tekitanud TÜ kunstioppe tulevik teaduskonna enese planeeritavatest sammudest.

Sügisel jätkub ka ülikooli uue seaduse rakendamise ettevalmistamine. Mais vaieldi selgeks senati esimese koosseisu valimise tingimused ja kord, sügisel seisab ees nõukogu liikmete valimine. Seadus peab hakkama kehtima uue aasta jaanuarist.

Uuest akadeemilisest õppeaastast algab tasapisi uue kalendri-aasta eelarve koostamine, samuti jätkub ülikooli põhiväärtuste sõnastamine ning kindlasti seisab ees veel palju olulisi valikuid ja otsustusi. Ent seda kõike sügisel.

UT teeb samuti pausi ning ilmub uuesti 2. septembril. Seniks võtke käesolev number endaga puhkusele kaasa, sest lisaks lõpetajate nimekirjadele on siin lugemist küll: noor ja andekas Jim Ashilevi, saastunud õhk Tartus, rahvaluule uurimise eripärad, Jeesus teaduses, peaministri parem käsi – kui nimetada vaid mõningaid teemasid. Suurt suve! ☺

Universitas Tartuensis on Tartu ülikooli ajakiri. Ilmub kord kuus. Tiraaz 3500. Tellimisindeks Eesti Postis 00892 • Tartu, Munga 4 (II k); Tel: 737 5680, 523 1751; e-post: ajakiri@ut.ee; www.ajakiri.ut.ee. Postiaadress: Ülikooli 18, Tartu 50090 • **Vastutav väljaandja:** Illari Lään; **peatoimetaja:** Sigrid Sõerunurk; **toimetajad:** Merilyn Merisalu ja Eve Tisler; **keeletoimetaja:** Marika Kullamaa; **küljendaja:** Margus Nõmm; **fotograafid:** Andres Tennus ja Ove Maidla; **infotoimetaja:** Gea Gorjunova, Kady Sõstar; **Trükk:** Ecoprint • Kõik Universitas Tartuensis avaldatud artiklid jm tekstid ning fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed. Toimetus lubab neid kasutada vaid koos viitega autorile ja Universitas Tartuensisile. • Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. • **UT kolleegiumi esimees:** Maaja Vadi, **liikmed:** Sulev Kõks, Ivo Volt, Mart Noorma, Villu Päärt, Indrek Treufeldt, Katrin Pajuste-Kuul, Liina Liiv.

- 4 Tartu ülikool ja EBS tihendavad suhteid.
- 8 Värske lavastaja Jim Ashilevi särab mitmel rindel.
- 12 Teadus
Igal aastal sureb saastunud õhu tõttu Eestis enneaegselt enam kui poolsada inimest. Tartlasi varitseb nähtamatu oht eelkõige kesklinnas ja Karlova linnaosas.
- 15 Väitekirj: Jeessuse kui isiku kirjeldamine on teaduslik fantastika.
- 18 Rahvusvaheliselt tunnustatud teadusfilosoof Rom Harré peab Jakob von Uexküllilt vaat et kõige targemaks eestlaseks.
- 22 Pärnu kolledž aitab linnalehmade projektiga rannaniite taastada.
- 25 Tartu ülikool otsustas jätkata maalikunsti erialale vastuvõttu oma vahenditest.
- 26 Vilistlane
Valitsusjuht Andrus Ansipi parema käena leiba teeniv Aare Järvan teeb eeltööd kogu riiki puudutavate majandusotsustega, ent jääb sealjuures ise heal meelel avaliku poliitmängu varju.
- 30 TÜ informaatika magistrandi reisikirj Prantsusmaalt.
- 32 Kas rahvaluule uurija, kes ei kasuta välitööd enam pliiaatsit ega paberit, vaid liigub ringi digitaaldiktofoni, digitaalfotoaparaadi, videokaamera ja sülearvutiga, on teadusturist?
- 36 Essee – väarikate ülikooli kogemus
- 38 2010/2011 LÕPETAJATE NIMEKIRI
- 64 juubelid, kaitsmised, tunnustused, teated

Järgmine Universitas Tartuensis ilmub 2. septembril 2011.

roheline trükis

Trükitud taastoodetud paberile looduslike trükivärvidega. ©Ecoprint

UT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tartu ülikool ja EBS sõlmisid koostöö- ja integratsioonileppe

21. juunil sõlmisid Tartu ülikool ja rahvusvaheline äriülikool Estonian Business School (EBS) strateegilise partnerluse ning integratsiooni kokkuleppe. Edasise koostöö selgemaks määratlemiseks moodustavad ülikoolid ühise juhtkomisjoni.

Koostööleppe sõlmimisega loodavad kaks kõrgkooli teha koostööd õppe- ja teadustöö valdkonnas, mis hõlmab nii õppejõudude ja teadustöötajate kaasamist ühistesse uurimisprojektidesse, ühiste loengukursuste väljatöötamist kui ka tihedamat koostööd doktoriõppe arendamisel.

TÜ rektori Alar Karise sõnul on koostöö eesmärk EBS-i kui

Eesti juhtiva eraülikooli ja TÜ vahel sünergia saavutamine majandusteaduse ja äriõppe valdkonnas ning ressursside ühiskasutus. «Selle kokkuleppe näol on tegemist esimese sammuga TÜ ja EBS-i tugeva integreerumise suunas nii sisulises kui ka ruumilises mõttes,» ütles Karis.

Ka EBS-i rektor Peeter Kross kinnitas, et kokkulepe tugineb ühistele väärtustele kõrghariduse andmisel. «See loob lisavõimalusi meie doktoriõppele ning aitab tugevdada EBS-i kuvandit nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt.»

Koostööleppes lähtuvalt otsustasid ülikoolid moodustada võrdsetel alustel toimiva juhtkomisjoni, mille ülesanne on TÜ ja

EBS-i rektor Peeter Kross

Foto: Teet Malsroos/Õhtuleht/Scampix

EBS-i senise koostöö analüüsimine ja ettepanekute väljatöötamine edasiseks strateegiliseks partnerluseks ning integratsiooniks. Juhtkomitee esitab oma aruande veebruaris 2012.

Uus stipendium Tartu ülikoolis

Tartu ülikool ja TÜ sihtasutus allkirjastasid 21. juunil riigimehe ja õigusteadlase Jüri Uluotsa stipendiumifondi loomise lepingu.

TÜ rektori Alar Karise sõnul on Uluotsa mälestusfondi loomise eesmärk eelkõige jäädvustada väärikal moel Jüri Uluotsa mälestus ning toetada Eesti riikluse valdkonnas teadustööd tegevaid noorteadlasi.

«Uluots oli kaheldamatult üks Eesti silmapaistvamaid riigimehi ning tema roll riigi ja ka Tartu ülikooli õigusteaduse ajaloos on hindamatu. Tartu ülikool peab

oma aukohuseks Uluotsa pärandi toel see mälestusfond luua,» selgitas Karis.

Jüri Uluotsa stipendiumifond moodustub Rootsi riigi poolt Tartu ülikoolile pärandvarana üle antud ja varem Jüri Uluotsale kuulunud maja müügist saadud tulust. Fondi hakkab hooldama TÜ sihtasutus, luues selle põhjal stipendiumifondi ning korraldades regulaarseid stipendiumikonkursse.

Stipendium on mõeldud sihipärasena õigusteaduskonna, sotsiaal- ja haridusteaduskonna

ning filosoofiateaduskonna doktorantidele, kelle teadustöö teema kuulub riigiõiguse, kohaliku omavalitsuse õiguse, riigiteaduste ning riikluse või õiguse ajaloo valdkonda.

Jüri Uluots (1890–1945) oli Eesti õigusteadlane ja poliitik, Eesti Vabariigi peaminister (1939–1940) ja peaminister vabariigi presidendi ülesannetes (1940 kuni surmani). Aastatel 1924–1944 oli ta seotud Tartu ülikooliga, kus ta oli õiguse ajaloo professor ja õppeprorektor.

Parimad kirjutajad said auhinnad

17. juunil tunnustas sihtasutus Metsaülikool Tartus kodanikuühiskonna teemalise esseekonkursi parimaid autoreid, kelle töödest ilmnis, et noored väärtustavad Eesti vabariiki, vabatahtlikku tööd ja kodanikuühiskonda.

Esikoha saanud Gerly Tammiste kinnitusele saavad inimesed ise muuta ühiskonda, kus nad elavad ja seda ka väärtushoiakute osas suunata. «Vabatahtlik töö või omaalgatus on parimaks lahenduseks neile, kes hetkeolukorraga rahul ei ole,» kirjutas Tammiste.

Žürii koosseisus Mall Hellam, Birute Klaas-Lang, Triin Käpp ja Rein Taagepera kuulutas lisaks Tammistele auhinnatuks ka Kristiina Keelmanni ja Teele Treieli tööd. Birute Klaas-Lang tunnustas auhindade kätteandmisel noorte arutlusoskust ja oli väga rõõmus, et gümnaasiuminoored nii hästi Eesti ühiskonna väärtusi käsitleda oskavad.

Konkursi peaauhinnaks saavad võitja ja Metsaülikooli toimkonna eripreemia saanud Darja Alõmova tasuta osaleda 10.–14. augustil selleaastases Metsaülikoolis teemal «Seestpoolt suurem Eesti: regionaalne areng». Teised auhinnatud said auhinnaks Metsaülikooli artiklikogumikud. Parimad tööd avaldatakse ka järgmises kogumikus.

Foto: Andres Tennus

Ülikool jagab teadmisi erivajadustega üliõpilaste õpetamisest

23.–24. augustini toimub õppeosakonna ja personaliosakonna eestvedamisel koolitus «Mitmekesine auditoorium: erivajadustega üliõpilaste märkamine ja toetamine».

Kahepäevasel koolitusel annavad valdkonna parimad asjatundjad ülevaate enamlevinud erivajadustest ning nendega arvestamise võimalustest õppetöös. Tutvustatakse ka erivajadusega õppija tugisüsteemi ülikoolis, selgitatakse erivajadusega õppija ees seisvaid väljakutseid ning otsitakse võimalusi, kuidas saab õppejõud aidata õpet kohandades erivajadustega õppijal paremini toime tulla. Juttu tuleb ka mitmekesisest auditooriumist laiemas tähenduses: eri kultuurilise-, usulise ja sotsiaalse taustaga üliõpilastega arvestamisest.

Praegu õpib Tartu ülikoolis üle 50 erivajadusega üliõpilase ning nende arv kasvab. «Kui auditoo-

riumis on erivajadustega õppija, ei pruugi see õppejõule sugugi erilist lisatööd tähendada, piisab väikesest asjast, millega arvestamine aitab õppijal paremini toime tulla. Just sellest tuleb ka koolitusel juttu,» selgitas õppeosakonna juhataja Siret Rutiku.

Koolitusel räägitakse näiteks sellest, mida silmas pidada vaegkuulja õpetamisel, kas ja kuidas aidata ratastoolis liikujat, mida teha, kui õppijal on akuutne psüühikahäire jms.

Kuna õppijatega arvestav õpetamine ning toetav õpikeskkond puudutab laiemalt kõiki, ootavad korraldajad koolitusele nii õppejõude kui ka mitteakadeemilisi töötajaid. Sellises mahus ja kujul on koolitus esmakordne.

Koolituse toimumist toetab programm Primus, mille elluviimist toetab Euroopa Liit Euroopa sotsiaalfondist.

TÜ jätkab tõusu maailma juhtivate teadusülikoolide edetabelites

Mainekas maailma ülikoole reastavas edetabelis «QS World University Rankings» asub Tartu ülikool eluteadustes (*life sciences*: bioloogia, meditsiin, psühholoogia) enam kui 15 000 ülikooli seas 301.–350. kohal. ISI Web of Knowledge'i ESI andmebaasis kuulub ülikool kuues valdkonnas 1% maailma mõjukamate institutsioonide hulka, tänavu jõudis TÜ sinna esmakordselt ka geoteadustes.

TÜ teadusprorektori Kristjan Halleri sõnul on selline tulemus ülikoolile väga suur tunnustus. «Suures osas sõltub see hinnang meie antud valdkonna renomeest

maailmas – see eeldab väga kõrget akadeemilist kvaliteeti ja rahvusvahelist tuntust,» lisas ta.

Teadusprorektori hinnangul võib ülikooli heale nimele eluteadustes kaasa aidata näiteks TÜ Eesti geenivaramu kuulsus, aga ka meie psühholoogide, arstide ja molekulaarbioloogide esindatus mainekates erialaühingutes. Halleri sõnul on ülikool oma arengufondi loomisega paika seadnud teatud eelistused ning suures osas kattuvad need elu- ja loodusteadustega.

QS Ranking'ü üldedetabelis asub TÜ juba alates 2009. aastast 551.–600. kohal. Sel aastal on

edetabeli koostajad esmakordselt toonud välja viie eri valdkonna tippülikoolid: parimaid on hinnatud humanitaarteadustes, loodusteadustes, inseneriteadustes ja IT-valdkonnas, sotsiaalteadustes ning eluteadustes.

ESI (Essential Science Indicators) andmebaasis arvestatakse mõjukuse hindamisel artiklite ning viidete arvu. Varem on Tartu ülikool institutsioonina oma valdkonna ühe protsendi parimate hulka jõudnud keemias, kliinilises meditsiinis, looma- ja taimeteaduses, keskkonnateadustes ja ökoloogias, üldises sotsiaalteaduses ning materjaliteaduses.

Tagasisideprojekti uued arengud

Juuni keskel käivitati Tartu ülikoolis ÖIS-i tagasiside uue vormi katseprojekt, mille panid kokku õppeosakond, üliõpilasesindus, õppejõud ja tudengid.

Internetiaadress ÖIS-i tagasiside uue küsimustiku katsevariantiga saadeti juhuslikult valitud tuhandele TÜ üliõpilasele. Uue vormi loomisel võeti arvesse kevadsemestril üliõpilaste seas korraldatud uuringu tulemusi – mida üliõpilased arvavad õppeainete ja õpetamise kohta tagasiside andmise praegusest vormist, mille kohta nad sooviksid tagasisidet anda ja mis võiks seni kehtinud ankeedis olla teisiti.

Õppekvaliteedi peaspetsialisti Margit Raudsepa sõnul on katseprojekti küsimusi vähem ning ei ole eraldi A ja B osa. Vastata saab enda õppimise ning õppejõu õpetamise kohta käivatele küsimustele. Eraldi küsimus on ka selle kohta, mida arvatakse uuest küsimustikust. Iga küsimuse juures on võimalik oma eelnevat vastust kommenteerida, täpsustada või põhjendada. Samuti ei pea andma tagasisidet kõigile õppeainetele, vaid üliõpilane saab hinnatavate ainete üle ise otsustada.

«Sügisel analüüsime, kui aktiivsed üliõpilased vastamisel olid ning küsime ka õppejõudu-

delt võrdlevat hinnangut senise ja uue küsimustiku kohta. Arutelud põhimõtteliste asjade üle, nagu see, kas küsimustiku täitmine on kohustuslik või vabatahtlik ja kui avalikud tulemused olema peavad, jäävad samuti sügisesse,» rääkis Raudsepp.

Üliõpilasesinduse aseesimees Silver Ool ütles, et uus küsimustik on tema hinnangul vanast parem ja tudengisõbralikum. «Praeguse plaani järgi on küsimustiku täitmine suures osas vabatahtlik ja eristatud on üliõpilase ja õppejõu töö. Väga hea on ka see, et küsimustele saab vastata pärast eksameid.»

Tänati pensioneerinud töötajaid

6. juunil toimus ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis rektori tänuüritus selle akadeemilise aasta jooksul pensioneerinud töötajatele.

Kutsutute hulgas olid mitmed kauaaegsed ülikooli töötajad,

nagu arstiteaduskonna täienduskoolituse spetsialist Kersti Bergmann, anatoomia instituudi laborant Aari Talve, kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika ja treeningõpetuse instituudi maadluse õpetaja Enn Tõnisson,

loodus- ja tehnoloogiateaduskonna emeriitprofessor Ott Kurs, tehnoloogiainstituudi vanemteadur Ann Kilk, sotsiaal- ja haridusteaduskonna emeriitdotsent Inger Kraav ning paljud teised teenedad kolleegid (vt lk 71).

Ülo Mander pälvis Baeri medali

TÜ loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor Ülo Mander pälvis Eesti Teaduste Akadeemialt maineka Karl Ernst von Baeri medali, mida antakse akadeemia kõrgeima tunnustusena Eesti teadlasele, kellel on silmapaistvaid saavutusi elu- ja maateaduste erialadel.

«Ma ei teadnud medali saamisest enne kui sain kutse Teaduste Akadeemia üldkoosolekule ja uurisin sõbralt selle põhjust,»

tunnistas Mander, kes hindab saadud tunnustust kõrgelt.

Manderile anti kujundatud medal koos selle juurde kuuluva diplomiga üle akadeemia üldkogu istungil 20. aprillil. Manderit on varem tunnustatud ka Eesti vabariigi teaduspreemiaga 2000. aastal ja rahvusvahelise maastikuökoloogia assotsiatsiooni preemiaga 2003. aastal.

Mitmeid kordi samanimelise asutatud Baeri medal on

nimetatud loodus- ja arstiteadlase Karl Ernst von Baeri järgi, kes oli kirjeldava ja võrdleva embrüoloogia rajaja ning muuhulgas ka Eesti loodusuurijate seltsi esimees.

Uut pronksist Baeri medalit, mille Teaduste Akadeemia taas-elustas 2006. aastal, antakse välja mitte sagedamini kui nelja aasta järel. Autasustamine algatakse akadeemikute ettepanekute alusel bioloogia, geoloogia ja keemia osakonna kogu otsusega.

TÜ haridusega noore kunstniku isikunäitus

29. juunil avati Tallinna Linnagaleriis eelmisel aastal TÜ maalikunsti magistriraadi kaitsnud Laura Põllu isikunäitus «Lost and Found / Kaotatud ja leitud», mis jääb avatuks 17. juulini.

Põld eksponeerib näitusel paarikümnest maalist koosnevat seeriat, millest moodustub maalaruum. Selle loomisega asetab kunstnik vaataja oma teose sisse,

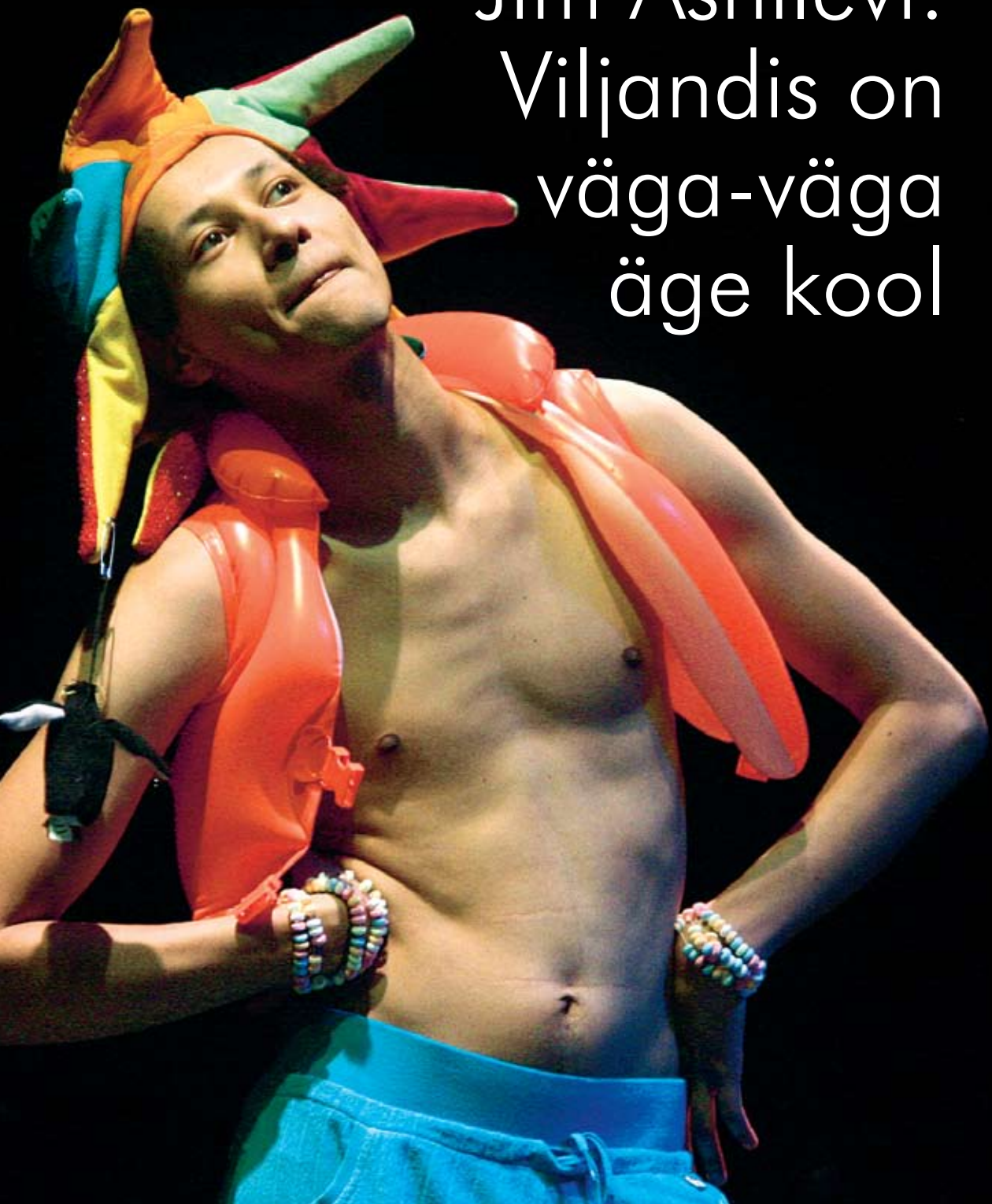
muutes ta teose osaks. Kunstnik on teadvustanud vajadust astuda analüütilisse dialoogi enda loominguga – leida üles ununenud hargnevused ja kasutada ära nende mängulised võimalused.

Põllu TÜ-s kaitsitud lõputööde komplekti eksponeeriti hiljuti Varssavi rahvusmuuseumis Eesti kaasaegset kunsti tutvustaval Eha Komissarovi kureeritud näitusel.

155

ÜLIÕPILAST LÕPETAS
TÄNAVU TARTU
ÜLIKOOLI DIPLOMIGA
CUM LAUDE. EELMISEL
AASTAL LÕPETAS
ÜLIKOOLI KIITUSEGA
145, ÜLEMÖÖDUNUD
AASTAL 163
ÜLIÕPILAST.

Jim Ashilevi: Viljandis on väga-väga äge kool

JUUNIKUUS ESIKROMAANI AVALDANUD JA TÜ VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA TEATRIKUNSTI ERIALA LÕPETANUD JIM ASHILEVI LEIAB, ET VÕIMALUS SELLISES KESKKONNAS ÕPPIDA ON OMAMOODI VÄIKE IME.

Merilyn Merisalu
merilyn.merisalu@ut.ee

Oma esimese avaldatud näidendiga «Nagu poisid vihma käes» 2005. aastal avalikkuse huviorbiiti tõusnud Jim on seal vahelduva eduga tiirelnud sellest ajast saadik. Eksootilise välimusega (Jimi isa on pärit Ghanast) puhas eesti poiss valdab lisaks paeluvale kirjutamisstiilile ka kaamera- ja teatrikeelt.

Kõik need asjad huvitavad teda väga ja nii võivadki eri aegadel Jimiga vesteldes luubi all olla eri teemad. Ainult et kõigest räägib Jim täpselt samasuguse sisemise põlemisega. Praegu on teleekraanilt «OP!»-i saatejuhina tuntud noormehe jaoks kõige olulisemad kirjandus ja teater.

«Need on kaks asja, millega ma viimasel ajal kõige rohkem olen tegelenud,» ütleb Jim. Eelmisel kuul esitles ta oma esimest romaani, «Ma olen elus olemise tunne», mille kokkukirjutamine on aega võtnud neli viimast aastat.

KAANEALUNE RAAMAT

Raamatu liha sai lõviosas valmis kirjutatud 2007. aastal, teksti täpsemaks riisumine elas aga oma elu. Jim seletab, et alguses oli seal liiga palju sees, nii et mingi aeg ei suutnud ta seda isegi lugeda. Kui mängu tuli tema toimetaja, Jaan Kuusik, hakkasid asjad läbi väikeste võitluste ja läbirääkimiste ka edasi arenema.

«Mu elu ja ma ise pidin vahepeal piisavalt muutuma ja seda ümber kirjutama. Lõpuks jõudsin punkti, kus oli selge, et raamat on oma ajas valmis. Kui ma tahan teistmoodi kirjutada, tuleb uus asi ette võtta,» lausub Jim, kelles tekitab järgmiste asjade juurde liikumine elevust.

Lühidalt raamatu sisust rääkimine paneb Jimi muigama. «Kui ma oleks «Twilight'i» kirjutanud, saaks ma öelda, et see on armastusest ja vampiiridest, aga kui ma sellise lihtsusega vastaksin, siis... See raamat räägib näiteks elust kaane all. Noorte inimeste elust mingisuguse haiglase summutava ja ummistusi tekitava kaane all.»

Noori puudutavad tõsised teemad on Jimi kirjatöodes tavaline asi. Pärast näidendeid «Nagu poisid vihma käes» ja «Portselansuits» nimetasid kriitikud Jimi uue karmi põlvkonna hääleks. Ise nimetaks noormees seda pigem siiraks kui karmiks.

Jim ei tea, kas või millal ta veel näidendeid kirjutab. Neli aastat teatrikooli on oma võimaluste rohkuse ja vaatevälja avardamisega mõjunud nii, et kirjutajana ei oskaks ta praegu teatris midagi teha. «Seal huvitavad mind praegu teistsugused lähenemised. Teatri trump teiste kunstivaldkondade ees on elava inimese kohalolu minuga samas ruumis, mulle meeldib sellest punktist asja vaadata.»

Viljandi akadeemiasse lavastajaks õppimise mõtte sai

Jim hoopis Tallinna ülikoolist. Audiovisuaalse meedia õpingute ajal puutus ta palju kokku teatri põhialustega ja jõudis äratundmiseni, et tahab näitlejatega näiteks filme tehes palju koostööd teha.

Probleem oli see, et sel ajal oli tal näitlejate ees tohutu aukartus, nii et nendega suhtlemiseks oli tarvis krambist üle saada. Lõpliku tõuke ja arusaamise, mida on teatris võimalik saavutada, andsid Jimile kolm nähtud lavastust: Draamateatri «Finis Nihili», NO «Padjamees» ja Von Krahli «Stiil».

«Ma sain nendest nii määrava laengu, et mul oli lihtsalt vaja teatrimaailma paiskuda,» tunnistab Jim.

VÕLULINN VILJANDI

Noormees proovis aasta enne Viljandi katseid ka lavakunstikateedrisse sisse saada. Seal võeti tol korral vastu aga ainult näitlejaid. Praegu ei julge Jim isegi mõelda, mis oleks kohe Tallinna teatrikooli sisse saades juhtunud, sest elu Viljandi akadeemias nimetab ta väikest viisi imeks.

«Viljandis võeti vastu ka lavastajaid ja katsete käigus selgus, et uut kursust hakkab pooleldi kureerima Von Krahli teater, mis oli selleks ajaks minu jaoks juba väga oluline kultuurikants,» meenutab noormees ja lisab, et tal on väga vedanud, et elus on olnud neid kokkupuuteid, mida see kool on võimaldanud.

«Kui ma oma romaani esimest

Koolitööna lavastatud *performance*'i teatraalsemas osas seadis Jim oma kursusekaaslased lavale tuttava kostüümikunstniku tehtud ühispukses ja -kampsunis.

Foto: 2x Merli Antsmaa

korda lõpetasin, ei osanud ma pärast sellist kirjutamist enam inimestega suhelda. Mõtlesin, et peangi äkki kuskile koopasse üksi elama minema mingiks ajaks. Aga kui ma Viljandisse läksin, paiskus kohe näkku, kui pulbitsev ja värviline keskkond see kool on,» jutustab Jim.

Ta leiab, et see, et Viljandisuguses linnas on kultuuriakadeemia-taoline kool, on imeline asi. See, et kõnniteel veerevad lõngakerad ja teel sõidavad ossidega BMW-d, on igapäevane asi. Maastik ise meenutab kohati «Sõrmuste isandat» ja jahedamatel aegadel õhkub majadest kodukollete soojust.

«See on minu jaoks nagu võlulinn. See koopaseminek, millest ma enne mõtlesin, kujunes Viljandis hoopis üheskoos olemiseks ja see omakorda mingis mõttes päästis mind,» meenutab Jim kooliaega hea sõnaga.

Tema jaoks oligi terve linn

lõpuks akadeemia suurune.

Kõik, keda Jim Viljandis teadis, olid kooliga seotud, teisi inimesi sai näha näiteks toidupoes või söögikohtades. «See kool on väga-väga äge, koos on palju eri kunstiliikide inimesi, kes kõik üksteist vastastikku ergutavad ja toidavad.»

Jimi sõnul saab akadeemias kohe aru, et keegi ei hakka uute jaoks teed sillutama, kooli tulevadki sellised inimesed, kellel on initsiatiivi, fantaasiat, tahet ja mingit põlemist, et asju korda saata. «Kui sa juba oled loominguiline inimene, on sul oma tee olemas, kõik on su enda teha. Ja see, et sa oled Kalju Komissarovi õpilane – see ei jookse kuidagi mööda külgi maha.»

TÜ Viljandi kultuuriakadeemia teatrikunsti 8. lendu, mille Jim koos kursusekaaslastega äsja lõpetas, teatakse ka Krahli lennu nime all. Viimane õppeaasta veedetigi suures osas Tallinnas,

kus Von Krahli teatris tegelesid noortega teiste hulgas sellised lavastajad nagu Peeter Jalakas, Juhan Ulfsak, Saša Pepeljajev ja Kristian Smeds.

Nii saab Jim oma näitlejatööde nimekirja lisaks kooliseinte vahel tehtule kanda juba kaks koos kursusega professionaalses teatris tehtud lavastust: Peeter Jalaka lavastatud «Kuningas Lear» ja Juhan Ulfsaki «Idioodid». Oktoobris lisandub sinna ka Kristian Smedsi lavastatud «Vennad Karamazovid», millega on tegeletud esimesest kooliaastast saadik.

Samuti osales ta eelmisel suvel Tartus Raadi mõisa tiigi ääres tehtud Tartu Uue Teatri lavastuses «Kristjan Jaak laskub maa peale», kus noormees täitis peaosa. Andres Keili lavastusele tagasi mõeldes tõdeb Jim, et tegu oli pideva väe kasvatamisega.

«Alguses arvasin, et ei tule oma nõrga häälega vabaõhuetendusega toime. Nägin päris palju

vaeva, kuidas ennast kehtestada, kui samal ajal on tunne, et olen raagus oks või piiksun,» muigab ta ja tähendab, et ega lõpuks asi nii hull ei olnud, nagu ta algul kartis.

TEATER JA KINO

Ka lavastajatööd on Jim väljaspool kooliseinu teinud. Jaanuaris esietendus Cabaret Rhizome'is tema nägemus James Cameroni filmieeposest «Avatar». Kuna ees ei olnud konkreetset näidendit, vaid lihtsalt kontseptsioon, tunnistas Jim, et proovis korraga lavastaja ja näitekirjanik olla oli paljuvõitu.

«Aga samas oli see nii lähedalt teises laadis asi, kui ma ise kirjutanud olen. Nii teadlikult lahe ja loll, kokkuvõttes armsalt kohmakas asi. Ma loodan, et sealt leitud lollus jääb minuga, ei saa ju kogu aeg lasta endal mingisse tõsisesse hämarusse vajuda,» ütleb noormees.

Näitlejad Joonas Parve ja Anatoli Tafitšuk olid tema sõnul nii ägedad ja osavõtlikud, et kohati oli Jimil endal tunne, nagu ta oleks lihtsalt mingi molekul, mis koos nendega ruumis hõljus. Rohkem hindab ta ennast lavastajana näiteks ühe koolis tehtud *performance*'i juures.

Inimlähedusest rääkiv «Et kõnelda sinuga» oli Jimi jaoks kohati isegi hirmutavalt «päris». Veidrad elemendid jooksid kuidagi nii kokku, et tekkis tunne, nagu oleks etenduspaigas elule ja teisele inimesele lähemal kui tavaliselt.

«Esitasime seda ainult kolm korda, iga kord oli võimalus täielikuks läbikukkumiseks, aga iga kord sündis midagi, millelt ei

saanud pilku kõrvale pöörata,» meenutab Jim.

Kooli jooksul saigi läbi proovitud nii palju eri teatrisuundi, et tekkis arusaamine, et ei olegi ühte laialt tunnustatud teatritegemise meetodit, mis on kõige õigem. Pigem tuleb leiutada enda meetod ja oma keel, mida laval kõnelda.

Kooli kõrvalt on Jim ikka edasi tegeleenud ka teletööga. Kaamera tagant on ta jõudnud aga kaamera ette. Kunagisest operaatori assistendist on nüüdseks saanud ETV telesaadete «Põffihunt» ja «OP!» saatejuht.

Jimi sõnul ei ole kultuurisaade «OP!» tema loominguline väljund, pigem võimalus silmaringi avardada ja kohtuda inimestega, kellega ise muidu rääkima minna ei oskaks ega julgeks. See selle töö juures teda motiveeribki.

Tagasi kaamera taha jõudmine ja näitlejatega filmide tegemise mõte on Jimil endiselt alles. Samas ei oska ta öelda, kui kaua sinna jõudmine aega võtab, sest nüüd, kui teatrikool on just läbi saanud, tundub film väga kaugena.

«Sinna oleks vaja lõpuks jõuda, sest kaameraga saab teha nii vägevaid asju. Seega ma ei tea, kui kaugel, aga mu horisondil terendab film,» lubab Jim. (T)

Kalju Komissarov,
TÜ Viljandi kultuuriakadeemia
teatrikunsti professor

Jim on rõõmupakkuv tudeng. Tema puhul on sul partneriks intelligentne inimene. See ei väljendu

JIM ASHILEVI

- Sündinud 29. augustil 1984. aastal Tallinnas.
- Õppinud Kopli kunsti-koolis, Tallinna inglise kolledžis.
- Lõpetanud Tallinna ülikoolis audiovisuaalse meedia eriala ja TÜ Viljandi kultuuriakadeemia teatrikunsti eriala lavastajana.
- Kirjutanud lühiproosat, mida on avaldatud ajakirjades Vihik, Värske Rõhk ja Vikerkaar.
- Avaldanud näidendid «Nagu poisid vihka käes» (lavastatud Pärnu teatris Endla) ja «Portselansuits» (lavastatud Eesti Draamateatris) ning romaani «Ma olen elus olemise tunne».
- Olnud filmi «Malev» operaatori assistent, teatri NO99 lavastuse «Stalker» kaameramees, aidanud korraldada PÖFFi alafestivale Sleepwalkers ja Animated Dreams.
- Juhtinud ETV-s telesaadete «Põffihunt» ja «OP!».

ainult selles, et ta on palju lugenud ja teab, vaid ka suhtluses ja suhtumises sellesse, mida ta teeb.

Minu meelest ei pea ootama, et Jimist midagi saaks. Ta juba on. Annaks jumal tal areneda nii, nagu ta ise tahab.

Kahjulikke osakesi lendub Tartus enim kesklinnas ja Karlovas

VÄLISÕHU KVALITEETI, EELKÕIGE PEENTEST OSAKESTEST TULENEVAT MÕJU INIMESE TERVISELE UURINUD KESKKONNATERVISHOIU LEKTORI HANS ORRU SÕNUL SUREB IGAL AASTAL SAASTUNUD ÕHU TÕTTU EESTIS ENNEAEGSELT ENAM KUI POOLSADA INIMEST. TARTLASI VARITSEB NÄHTAMATU OHT EELKÕIGE KESKLINNAS JA KARLOVA LINNAOSAS.

Kristjan Pihl
ajakiri@ut.ee

Milles teie uuring seisneb?

Tegemist on riski hindamisega. Kui meil on teada õhusaaste tase ning eelnevatest epidemioloogilistest uuringutest see, milline on seos õhukvaliteedi ja haigestumise või suremuse vahel, siis saame hinnata, kuidas õhusaaste mõjutab inimeste tervist – kui palju vähendab oodatavat eluiga ning kui palju tekitab varajasi surmasid ja hospitaliseerimisi.

Kui palju siis?

Kogu Eesti lõikes leidsime, et inimene elab peentest osakestest põhjustatud saaste tõttu keskmiselt viis kuud vähem, samas Tallinna ja Tartu kesklinnas isegi üle aasta vähem. Kui arvestada sisse ka osoonit tekivat kahju, siis on õhusaaste mõju meie tervisele veelgi tugevam. Samas pole osoon meie jaoks nii suureks probleemiks kui näiteks Lõuna-Euroopas. Osakeste sisalduste poolest oleme paraku neile tunduvalt lähemal.

Kas see tähendab, et pole olulist vahet, kas elada mõnes Lõuna-Euroopa metropolis või Tartus?

Päris nii see siiski ei ole. Õhusaaste taseme poolest võime Euroopa jagada kolmeks: kõige saastunum piirkond on Kagu- ja Lõuna-Euroopa, mõnevõrra puhtam Kesk-Euroopa ala ning kõige puhtamad Põhjamaad. Meie jääme viimase kahe nimetatud vahele.

Näiteks Soomega oleme suhteliselt samas seisus, aga Riia linn on rohkem saastunud kui Tallinn või Tartu, ja leedukate Vilnius on Tallinnast mõnevõrra puhtam. Vahest kõige üllatavam on see, et kui võrrelda omavahel kaht Eesti suurimat linna, siis ega Tartu väga pealinnast maha ei jäägi. Tallinna kesklinn on tiheda liikluse tõttu küll saastunud, kuid mitmed linna asumid on rannikuäärsest asukohast tingitud hea õhuvahetuse tõttu suhteliselt puhtad.

Riikide üldise saasteastme puhul tuleb eristada kahte tasandit. Üks komponent on riikideüleline saaste. Kui sa elad Euroopa

piirkonnas, kus on palju tööstust ja inimesed elavad tihedalt koos, siis on üldine saastefoon tunduvalt kõrgem. Sellele lisandub n-õ kohalik saaste ehk see, kui palju paisatakse kahjulikke ühendeid õhku mõnes konkreetses linnas või asulas.

Eestis, mis paikneb küllaltki hõredalt asustatud riikide vahel, on riikideüleline saaste tase suhteliselt madal, mistõttu mängibki olulisemat rolli kohalik saaste. Lisaks on õhu saastatus otseselt seotud ka aastaajaga: peente osakeste sisaldus meie linnade õhus on suurim talvel (halvemad hajumistingimused) ja kevadel (talve jooksul tekkinud osakesed satuvad õhku lume sulamisel).

Millised on Tartu kõige saastunud piirkonnad?

Ühelt poolt kesklinn, kus on suurim liiklustihedus ja teisalt Karlova piirkond, mida mõjutab tugevalt ahiküttest tulenev saaste.

Puumaja suitsev korsten seotub kõige muu kui mürgiga.

Mis selle nii ohtlikuks teeb?

Palju sõltub ka sellest, mida ahju või pliidi alla panna. Kui kütta kuivade puudega, on saaste hulk kolm-neli korda väiksem sellest, kui põletada niiskeid halge. Ka puhtalt majanduslikust küljest on otstarbekas kasutada korralikult kuivanud puitu – neid kulub korraga vähem, temperatuur koldes on kõrgem ja põlemine intensiivsem. Mittetäielikust põlemisest, mida põhjustab muu hulgas madal temperatuur koldes, tekib polüaromaatseid süsivesinikke, mis on vähkitekivad.

Kas liikumist neis piirkondades tuleks võimalusel püüda vältida?

Inimestele, kes iga päev saastunud piirkondadest lihtsalt läbi jalutavad, on kahjulike ühendite mõju selgelt väiksem kui sealsele elanikele, aga samas ka mitte olematu. Veelgi enam – sellest, kus te täpselt tänaval asetsete, ühel- või teiselpool teed, kui pikk olete, sõltub üsna palju. Näiteks maapinnale lähemal on saaste kontsentratsioon suurem, mistõttu on lapsed tiheda liiklusega tänava ääres rohkem ohustatud.

Ent liikumist ei tohiks karta. Näiteks ühest hiljutisest Hollandi teadustööst järeldati, et sportimisel saadav kasu on isegi tiheda liiklusega tänaval suurem kui õhusaaste negatiivne mõju. Nii et kahtlemata tuleks liikuda – Tartus Karlovas või Londonis.

Milliseid haigusi mürgine õhk organismile tekitab?

Millegipärast arvatakse, et tekivad ainult hingamisteede probleemid. Peente osakeste puhul on levinud pigem seisukoht, et olulisemad on kardiovaskulaarsed haigused.

Kopsudesse jõudnuna tekitavad peened osakesed põletikke, kandes põletiku mediaatorid sealt üle kogu organismi laiali. Mõned veel pisemad osakesed tungivad isegi vereringesse, kus mõjutavad vere koostist. Veri muutub paksemaks ja näiteks infarkti tõenäosus suureneb.

On leitud, et osakestel on mõju ka närvisüsteemile, seeläbi vererõhule ja südamerütmi sagedusele. Aga loomulikult on mõjutatud ka hingamisteed –

kopsudesse kogunenud osakesed tekitavad oksüdatiivset stressi, millega kaasneb hingamisteede ja kopsude ärritus ning näiteks bronhiit. Eriti tähelepanelik tuleb olla krooniliste haigete ja laste puhul, sest nemad on saaste puhul kõige tundlikumad.

Üks tervist kahjustav tegur, millest linnapildis mööda vaadata ei saa, on ka müra. Müra võib niisamuti, nagu peente osakeste saaste, tekitada südame-veresoonkonnahaigusi. Mehhanism seisneb eelkõige selles, et stressihormoonide tase suureneb, tekitades stressi ja südamerütmihäireid.

Nii et tegu on tõsise aktuaalse probleemiga, mitte üksnes teadlaste huviga perspektiivikat, ent seni vähe uuritud valdkonda avada?

Kahtlemata. Ilmeka näitena võib tuua, et Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on kehvast õhukvaliteedist tekkinud probleemide osakaalu hinnanud suuremaks ühest protsendist kõikidest haigusjuhtudest.

Meie uuringust selgus, et peened osakesed tekitavad Eestis keskmiselt 600 varajast surma aastas ja ühtekokku üle 8000 kaotatud eluaasta. Keskmise oodatava eluea kaotus on elaniku kohta ligikaudu viis kuud ja kaotus varajase suremuse puhul isegi kuni 14 aastat.

Lisaks veel üle 300 respiratoorse juhu ja umbes 550 kardiovaskulaarset hospitaliseerimise lisajuhtu aastas. Siit võib tõstatada küsimuse, et kas sellised numbrid ei ole Eesti-suguse riigi jaoks liiga suured?

Kui palju kipuvad inimesed ise haiguste põhjusi halvast õhust otsima?

TÜ kliinikumi kopsukliiniku korraldatud läbilõikelise uurin-guga püüdsime välja selgitada, kuivõrd inimesed ise tajuvad õhukvaliteedi mõju oma tervisele ning viisime selle korrelatsiooni konkreetse keskkonna õhusaaste sisaldustega. Selgus, et hajuvus on väga lai. See tähendab, et inimesel võib kodus olla palju õhusaastet, aga see ei häiri teda, samas teise inimese õhk on tunduvalt parem, ent tema kaebab.

Sama uurimismaterjali põhjal leidsime ka, et Tartu tihedama autoliiklusega piirkondade elanikud kaebavad rohkem südamehaiguste ja ahiküttl koletavate majade elanikud enam hingamisteede probleemide üle.

Mida peaksid linnaplaneerijad uute ehitiste projekteerimisel õhukvaliteedi hoidmiseks silmas pidama?

Nagu öeldud, on üheks põhiliseks peente osakeste õhusaaste tekitajaks linnas autod. Mõnel pool on meie tänavad ehitatud nii, et mõlemalt küljelt piiravad seda tihedad majade read, kust mootorisuitsul pole hajumiseks pääsu. Eriti hull olukord on Tallinna kesklinnas, kus kõrgete «tänavakanjonite» vahel teatud ilmastikutingimustel õhk sisuliselt ei liigugi.

Mis meid mitmete riikide linnapildist eristab, on kindlasti kergliiklusteede ja ilmselt seetõttu ka jalgratturite vähesus. Näiteks Hollandis, Taanis ja Rootsis on jalgratas üks põhilisi

liikumismahendeid. Ühelt poolt saaksime saastet vähemaks, teisalt ka inimesed liikuma.

Tarvis oleks sisulist koostööd linnaisade, planeerijate ja oma ala spetsialistide vahel. Samas tuleb tunnistada, et ka meie initsiatiiv on seni vähene olnud.

Kuivõrd linnajuhid selle probleemi tähtsust advavad?

Teoorias – arengukavade tasemel – sellega tegeletakse, praktikas vähem. See ei ole nii ainult Eestis, vaid ka mujal. Probleem on selles, et inimestel, kes meie linnu planeerivad ja arendavad, peaksid olema väga head keskkonnateadmised.

Õnneks on näha ka mõningaid positiivseid suundumusi, kus teadustulemusi linnaehitusse rakendatakse. Näiteks Tartuski plaanitakse ringteedega suuremad transiitveod kesklinnast välja juhtida ja Tallinna kõrghoonete puhul on tehtud tuulemodelleerimist – uuritud, kuidas õhuvoolud hoonete suhtes funktsioneerivad. Kuid see täidab pigem eesmärki, et tornid püsti püsiks, saaste hajuvusega on siin vähe pistmist.

Probleemid on ka laiemalt Euroopas. Näiteks on teaduslikud uuringud näidanud, et kõik keskkonnatervisealased direktiivid inimeste tervist täiel määral ei kaitse.

Muu hulgas võivad tervisehäädad kimbutama hakata direktiivis näidatud peente osakeste piirväärtustest juba tunduvalt väiksematel kontsentratsioonidel. See on mitmete Euroopa riikide tehtud lobi, et mahtuda nõutud normidesse.

Jeesuse kui isiku kirjeldamine on teaduslik fantastika

SELLISELE JÄRELDUSELE JÕUDIS USUTEADUSKONNA LEKTOR AIN RIISTAN OMA DOKTORITÖÖS «AJALOO LINE JEEBUS: TEADUSE PROBLEEM RELIGIOONI KONTEKSTIS», MIS SÜNDIS PALJUDE JEEBUS- UURINGUTE ANALÜÜSI TULEMUSENA ROHKEM KUI KÜMN E AASTA PIKKUSE AKADEEMILISE KÜPSEMISE KÄIGUS. «ME TÕENÄOLISELT TEAME JEEBUSEST VÄGA PALJU, AGA PROBLEEM ON SEE, ET ME EI TEA, MIDA ME TEMAST TÄPSELT TEAME,» SÕNAS TÖÖ AUTOR.

Eve Tisler

eve.tisler@ut.ee

Ain Riistan ei uurinud oma doktoritöös mitte ajaloolise Jeesuse olemust, vaid seda, millisel viisil on uuringud Jeesust kui isikut püüdnud defineerida. Kahesaja aasta vältel on Jeesusest ajaloolisest vaatenurgast kirjutatud tuhandeid tekste, raamatuid, monograafiaid ja teaduslikke artikleid. «Konkreetselt ajaloolisele Jeesusele spetsialiseerunud teadlased ütlevad, et lausa füüsiliselt on võimatu kõike läbi lugeda, pidevalt ilmub käsitlusi juurde,» selgitas Riistan.

Doktoritöö kokkuvõttes nimetab autor ajaloolise Jeesuse otsinguid teadusliku fantastika valda kuuluvaks teemaks. Selle julge väljütlemise taga on isiklike hinnangute arenemine järjest skeptilisemas suunas, mis on ajaliselt jälgitav ka doktoritöö kaheksat artiklit lugedes. Riistan arvab, et

kuna tema vaated ajaloolise Jeesuse küsimuses on artiklite kirjutamise jooksul muutunud, siis võivad need veelgi muutuda, «aga praeguses seisus olen küll väga skeptiline, et uurijad üldse suudaksid jõuda kõiki rahuldavale konsensusele selle kohta, kes Jeesus oli.»

TEADUSLIK OPTIMISM

Kristliku religiooni jaoks fundamentaalse tähtsusega Jeesuse isikut on uuritud kahe sajandi vältel eri lähtekohtadest. Üle tuhande aasta käsitleti Jeesust eeskätt kristliku dogmaatika võtmes, temast mõeldi ainult kui jumalinimesest, kristliku religiooni lunastajast.

Valgustusajastul võeti piibliuuringutes kasutusele ajaloolis-kriitiline lähenemine, millega loodeti Jeesust näha sellisena nagu ta tegelikult oli ja kriitiliselt uurida, mis tegelikult juhtus. See lähenemisviis on tänini paljude uurijate jaoks oluline.

Ain Riistani huvi Jeesuse-

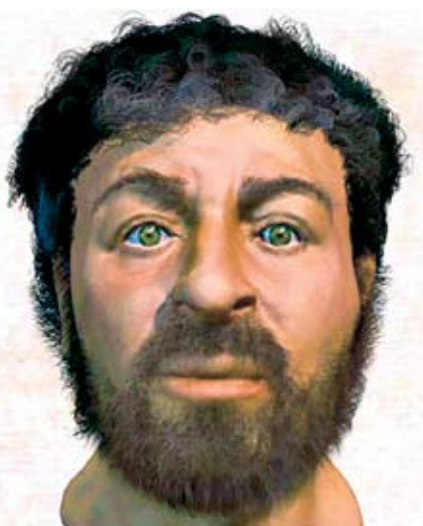
uuringute vastu algas 1980. aastate lõpus samuti teaduslikust optimismist ja lootusest tõe jälile saada. Üheks end mõjutanud autoriks peab ta Hans Küngi, kes ütles, et kui küsime Jeesuse kohta, siis tuleb kindlaks teha, millisest Jeesusest me räägime. «Kui vaatame kristliku dogmaatika Jeesust, siis see on läbi sajandite olnud väga erinev. Kui me vaatame popkultuuri Jeesust, näiteks filmis «Jesus Christ Superstar», siis see on jälle midagi muud. Tekib küsimus, kust me tegelikult Jeesuse leiame.»

Ennast religioosseks inimeseks pidav Riistan on õpetanud teoloogiat juba alates 1995. aastast ning talle on Jeesuse isik alati tähtis olnud. Mida rohkem aga Riistan erinevaid uurimusi luges, seda suuremaks tema skepsis teaduse võimaluste suhtes kasvas. Selgus, et ka piibliuuringites puudub võimalus luua ühtne arusaam Jeesusest kui ajaloolisest isikust.

20. sajandi esimesel poolel

Kumb on «õige» Jeesus? Vasakpoolsel pildil seinamaal Bulgaaria ortodoksi kloostris ning parempoolsel BBC 2001. aastal linastunud dokumentaalfilmis rekonstrueeritud väidetav ajalooline Jeesus.

Fotod: CaroBastian/Scanpix, BBC

päädisid kriitilised uuringud tõdemusega, et tegelikult me ei tea Jeesuse kohta eriti midagi. Uurijates süvenes veendumus, et piibli põhjal ei saa ikkagi ajaloolisi uuringuid teha. Teadlased kirjutasid ise oma ideid uurimisprojekti sisse ning nõnda konstrueeriti nende endi arusaam Jeesusest.

PARADIGMA KRIIS

Tänapäeval on jõutud kokkuleppele, et Jeesuse kohta saab kindlalt väita ainult umbes kümnet ajaloolist, kuid kahjuks väheütlevat fakti. Näiteks seda, et 1. sajandil e.m.a. Jeesus tõesti elas, et ta tegutses rändjutlustajana, kellel olid jüngrid ning et ta löödi risti. «Aga sealt kaugemale palju minna ei saa,» nentis Riistan.

1970. aastatel liitusid Jeesusuuringutega ka mitteteoloogidest ajaloolased ning paljud juudi uurijad, kes püüdsid ajalooliselt Jeesusest kirjutada tänapäeva seisukohalt tähendusriikast

narratiivi. Viimase neljakümne aasta jooksul aga on kirjutatud kümneid raamatuid, milles esitatud Jeesus-pildid üksteisega ei ühildu ning neil puudub sarnasus ka kristlike uurijate tulemustega. «Ühelt poolt teadmiste kesises ja teiselt poolt teadmiste mitmekesisus sundis mind seda tööd ette võtma,» selgitas Riistan.

Kuna uurijad ei ole suutnud jõuda konsensusele kõige põhilisemates asjades, siis ütleb Riistan, et Jeesus-uuringud on paradigmaatilises kriisis. Piibliuuringutes on ajaloolise Jeesuse küsimuses püütud saavutada konkreetset määratletud tõde ja soovitud jõuda kindlatele tulemustele, nagu loodusteadusteski, kuid seda pole juhtunud. «Eriti populaarteaduslikus retoorikas on tänapäeval tihti kõlmas väited, et teadusuuringud on näidanud Jeesuse kohta midagi kindlat. Vaat selle kohta ma ütlen, et paradigma on kriisis, sest mitte midagi pole

kindlaks tehtud.»

Samuti kasutab ajakirjandus ajaloolise Jeesuse uurijaid ära. Riistan nimetab tabloiditeadlasteks neid uurijaid, kelle uusi ja põnevaid «leide» Jeesuse isiku kohta avaldavad regulaarselt nii populaarteaduslikud väljaanded kui ka laiatarbemeedia. «Suurem osa teadlaskonnast kehitab õlgu ja ütleb, et see on jama. Aga formaalses plaanis on tabloiditeadlased samamoodi teadlased kui teised,» tõstatab autor küsimuse, kust läheb ekstravagantsemate ja enam hillitsetud teooriate vaheline piir.

TEADUS JA RELIGIOON

Autor nimetab oma töö meetodiks interdistsiplinaarset deskriptiivset modelleerimist, mis seostub kõige rohkem piibliuuringute sotsiaalteadusliku analüüsi ja antropoloogiaga. «Tuleb astuda uurimisobjektiga dialoogi. Panen oma varasema lugemuse ja tead-

miste baasil tähele uurimisobjekti olulisi aspekte ning modelleerin neid,» seletab autor. Täpsemalt uuris Riistan erinevaid piiblitekste ja Jeesuse uuringuid Roy A. Clouseri analüüsi abil religiooni rollist teaduse meetodites, mis seisneb olemushüpoteeside ja perspektiivihüpoteeside eristamises.

Olemushüpoteeside näiteks on klassikalised loodusteaduslikud hüpoteesid, mida saab kontrollida katseliselt. «Olemushüpotees postuleerib mingi probleemi seletamiseks selle probleemi taga oleva peidetud fenomeni ja üritab selle kaudu probleemi lahata.»

Perspektiivihüpotees aga võtab nähtuste seletamise aluseks ühe aspekti nähtusest enesest ning jäeldab, et kõik teised protsessid põhinevad nendel aspektidel või on nendega samased. Niimoodi annavad perspektiivihüpoteesid võtme asjade nägemiseks laiemas plaanis.

Riistan toonitab, et päris tihti kasvavad olemushüpoteesid

üle perspektiivihüpoteesideks. «Näiteks evolutsiooniteooria pidi algselt selgitama liikide mitmekesisust, aga kui selle kaudu hakatakse seletama, miks meie käitumismallid on sellised nagu nad on, siis see hakkab töötama perspektiivihüpoteesi tasandil.»

Sellele teooriale toetudes leiab autor, et üheks põhiliseks probleemiks piibliteadustes on see, et uurijad vaidlevad teadusartiklites olemushüpoteeside tasandil, aga nende tegelikud erinevused seisnevad perspektiivihüpoteeside tasandil. «Just perspektiivihüpoteeside tasandilt tuleb teadusteooriasse religioosne element ning siin ma rõhutan, et ajalooline Jeesus on teaduse probleem religiooni kontekstis.»

OBJEKTIIVSUSE ILLUSIOON

Jeesuse puhul on see väga selge, sest teadus on siin otseselt suhestatud religioosse kontekstiga, kuid seda võib laiendada ka teistele teadusvaldkondadele.

Randar Tasmuth

EELK usuteaduse instituudi rektor, professor, doktoritöö oponent

Jeesuse uuringute probleemile on tähelepanu pööratud ka varem, aga see viis, kuidas Ain Riistan tõstatab uurimisobjektist suhte teaduse ja religioosse konteksti vahel, on suhteliselt unikaalne. Ühest küljest tegi see töö hästi huvitavaks, teisest küljest tekkis oht harali minna, millele ka teine oponent tähelepanu pööras.

Doktoritöö on kokku pandud 12 aasta jooksul eri otstarbel kirjutatud artiklites ning ülevaateartiklist. See erineb tavapärasest väitekirjast, sest reeglina kirjutatakse artiklid kavatsusega, et need on osa väitekirjast.

Töö tegi huvitavaks see, et märkas autor mõtteviisis sarnaseid probleemiasetusi kogu 12 aasta jooksul. Paari viimase aasta artiklites ilmnes küpsemine, mille tõttu autor käsitles väitekirjas esitatud küsimusi eriti julgelt ja see on igati kiiduväärne. Noorem uurija

Riistani enda jaoks tõstatab see küsimuse teaduse objektiivsusest laiemalt. Faktid on teaduses kokkuleppe ehk konsensuse küsimus. «Uurija tuleb välja artikliga ja teised uurijad kas nõustuvad või ei nõustu, toimub vaidlus ja lõpuks jõutakse järeldusele, et asjad on nii nagu nad on.»

Piibliuurijatel toimub see vastupidi, sest ainus kindel fakt on see, et Uues Testamendis on Jeesust kirjeldatud. Kui sealt edasi minna, siis konsensus järjest hägustub. See näitab, et teadus ja teadlane on teineteisest lahutamatud.

«Teadus ei ole asi iseeneses, vaid see on teadlased, kes teevad seda oma institutsionaalses sättumuses ning sotsiaalsetes rollides ja maailmavaatelistes veendumustega.» Riistani arvates on religioossuse otsimine ja markeerimine teaduses laiemalt üsna vajalik, sest seeläbi saab teadus teaduslikumaks. ☹

võib-olla ei taha kirja panna, et ajaloolis-kriitilisel meetodil on omad piirid ja et see on kriisi jõudnud. Noorem uurija arvab, et oponentid ja kirjastajad panevad sellist lähenemist pahaks.

Kuigi tuleb tähelepanu pöörata ka sellele, et töö tervikuks komponeerimisel oleks olnud võimalikud ka teistsugused lahendused, siis arvan, et meie Eesti väikeses, Uue Testamendi teoloogia kontekstis on see unikaalne töö, millest saavad teised uurijad kohati eeskujuga võtta.

Rom Harré (vasakul) ja TÜ teadusfilosoofia professor Rein Vihalemm uurisid Eesti kirjandusmuuseumis Arno Vihalemma näitust.

Uexkülli omailma idee rakendub tänapäeva teadusfilosoofias

Foto: Andres Tennus

JUUNIS TARTU ÜLIKOOLI KÜLASTANUD UUS-MEREMAA PÄRITOLU TEADUSFILOSOOFI ROM HARRÉ SÕNUL ON BALTISAKSLASEST BIOSEMIOOTIKU JAKOB VON UEXKÜLLI KÄSITLUS OMAILMAST (UMWELT) ERITI AKTUAALNE NÜÜD, TEADUSTEHNOLOOGIA PLAHVATUSLIKU ARENGU AJAJÄRGUL.

Sigrid Söerunurk
sigrid.soerunurk@ut.ee

Füüsik ja populaarteaduslike raamatute autor Stephen Hawking on öelnud, et tänapäev vajab füüsikat ning et filosoofia on surnud. Mida te sellest seisukohast arvate, olles ise osalt füüsik, osalt filosoof?

Stephen Hawkingi puhul on tegu propagandaga, sest ka füüsikas ei saa teha teadust ilma filosoofiata. Minu nägemuses on filosoofia rangelt kontseptsioonide analüüs, kus tuleb uurida mõistete struktuuri, suhestumist teiste kontseptsioonidega jms. Hoolikalt tuleb uurida ka metodoloogiat. Mina uurin praegu instrumentide ja aparatuuride olemust. Ka nende kohta ei saa teha pealiskaudseid otsuseid, et ma arvan, et see instrument teeb seda. Filosoof ütleb: üks hetk! Mõtleme läbi, kas see on tõsi ja milline on selle instrumendi suhe maailmaga.

Kas kõik teadlased kasutavad seega oma töös filosoofiat?

Jah. Küsimus on, kas nad pööravad sellele ka tähelepanu ja kas nad teevad seda hästi või halvasti. Einstein ei teinud kunagi eksperimente, tema töö oli puhtalt filosoofiline analüüs. Psühholoogidel oleks kontseptsioonide analüüsist ehk kõige rohkem kasu, sest tänapäeva psühholoogia on

filosoofilistele sõlmküsimustele eriti vastuvõtlik.

Teaduse roll on ajapikku muutunud. Milline on see praegu?

Ühest küljest muutub teadus keerukamaks üha rohkem areneva matemaatilise analüüsi tõttu. Kui sa ei mõista matemaatikat, oled mõnes mõttes kadunud, sest väga keeruline on esitada kompleksseid matemaatilisi ideid lihtsas keeles.

Teisest küljest on teadusaparatuur ja eksperimenteerimistechnikad väga kiiresti arenenud. Sellest valdkonnast olen ma eriti huvitatud. Tuntud Eesti filosoofbioloog Jakob von Uexküllilt on pärit väga oluline idee omailmast (*umwelt*). Von Uexkülli idee oli, et igal liigil, sh inimesel, on enda omailm ehk maailm, mida see konkreetne elusorganism teab, tunneb ja mõtestab. Minu nägemuses muudavad arenev teadusaparatuur ja eksperimendid meie omailma avaramaks.

Maailm, mida me tunneme, muutub näiteks mikroskoopide, teleskoopide ja kosmosesondide abil tehtud teaduslike saavutuste abil suuremaks. Me teame nüüd, et galaktikaid on tohutult palju, see teadmine on osa meie omailmast. 300 aastat tagasi ei oleks seda keegi osanud arvata. Me tunneme ka viirusi. Inimesed jäid ka 300 aastat tagasi haigeiks, aga nüüd oskame mikroskoobi abil öelda, et see on *E. coli* –

seegi teadmine on nüüd osa meie omailmast. Von Uexküll oli väga tark mees. Aga teadusel on ka romantiline külg.

Mis on teaduses romantilist?

Näiteks planeetidest, mis on tegelikult kivitükid, on meil kujutus kui millestki hämmastavast. Teaduse romantiline pool töö ka mind lapsena teaduse juurde. Lisaks meeldis mulle väga eksperimente teha.

Milliseid eksperimente te tegite?

Keemilisi. Isa ostis mulle kõik teaduslikud seadmed, mida ma soovisin. Üks mu suurimaid elamuusi oli 9-aastasena katse eraldada broomi. Mul olid olemas kõik vajalikud ained, aga ma vajasin veel destillaatorit. Isa oli nõus selle mulle ostma, kuigi ta ei uskunud, et mu katse õnnestub. Aga õnnestus! Ma vaatasin, kuidas tilkhaaval eraldus pruun vedelik ja ütlesin isale: vaata, see on broom!

Ma läksin õppima keemiatehnoloogiat, aga jätkasin matemaatikaga, sain sel erialal töökohta ja õpetasin matemaatikat eri ülikoolides. Siis oli mul võimalus õppida edasi Oxfordis, kus sattusin üha enam filosoofide mõju alla. Minu juhendajaks sattus John Langsaw Austin. Ma käisin ka tema lingvistilise filosoofia loengutes ning vaimustusin sellest hämmastavalt keerulisest analüüsist.

Mis on akadeemilise teaduse tulevik?

Selle kohta tuleb öelda kahte asja. Kuna teadus muutub üha keerukamaks, muutub see ka kallimaks. Seetõttu tuleb kindlasti teha kompromisse eri teadmiste vahel – nn puhaste teadmiste ja selliste teadmiste vahel, millest saab keegi kasu. See ei ole uus arusaam, vaid ulatub tagasi Francis Baconi aega, kes ütles, et teadust tasub teha vaid siis, kui see toob endaga kaasa märgatava muutuse. Me peaksime mõtlema teaduse sotsiaalsetele ootustele, aga rakendusuuringud ei tohiks hakata domineerima.

Kas seega peaks tegema ka baasuuringuid, mitte keskenduma ainult rakendusuuringutele?

Kindlasti. Kui muuta kõik baasuuringud rakendusuuringuteks, võiks end samahästi jalga tulistada. Enamik teadusest ajendatud tähtsatest ühiskondlikest arengutest on tulnud baasuuringutest. Michael Faradayle võlgname vaat et kõik, mida kasutame praeguses moodsas ühiskonnas. Faraday polnud karvavõrdki huvitatud millestki praktilisest. Või näiteks Gregor Mendel, munk Brno kloostriis, kes kasvatas kloostriaias herneid ning uuris taimede muutlikkust. Tema töö tulemusena sõnastatud Mendeli seadused olid aluseks kogu edasisele geeniteadusele. Mendel tegi uurimustööd lihtsalt huvi pärast. Suhe teaduse ja ühiskonna vahel muutub pidevalt. Michael Faraday ei hoolinud põrmugi ühiskonnast, aga meie maailm sõltub teaduse avastustest.

Mis on teadusfilosoofide roll tänapäeva teaduses?

Teadusfilosoofid peaksid analüüsima, milliseid kontseptsioone, meetodeid ja teooriaid kasutatakse ja kui palju mõjutavad teooria konstrueerimist sotsiaalsed tegurid või ajalooline taust.

Teadusfilosoofid saavad vadata kontseptsioonide sisemisi struktuure ja analüüsida nende tagajärgi. Näiteks biheivioristid ei teadvustanud, kui ebamoraalne oli propageerida psühholoogiat, mis võttis ära inimliku vastutuse.

Tänapäeva neuroteadustes tuleks mõnikord aeg maha võtta ja küsida, kas järeldus on ikka kooskõlas sellega, mis te enda arvates just avastasite. Nüüd ma tegelengi peamiselt psühholoogia, kultuuriuuringute ja neuroteadusega ja näiteks küsimusega, kuidas psühholoogia uurimistöös säilitada moraalset vastutust.

Moraalne vastutus lasub ka ajalehtedel. Näiteks teeb keegi neuroteaduse alal avastuse, et kui inimene on vihane, siis on käivitunud teatud neurokeemiline protsess. Kui psühholoog ütleb, et see on vaid keemiline protsess, siis filosoof peab taas ütleva, et nii see päris ei ole, see pole vaid keemia, vaid ka moraalus. Ka ajalehed peaksid olema teadlikud moraalsetest küsimustest.

Kas psühholoogid on nendest moraalsetest küsimustest teadlikud?

Ei, mitte eriti. Mina ja mu kolleegid püüame neile seda pidevalt meelde tuletada. Biheiviorismil ei ole häda midagi nii kaua, kui seda ei tõlgendata nii, nagu ajalehed

seada teevad.

Mis on suuremad vead, mida ajalehed teevad?

Nad arvavad, et kui leiti neuroloogiline seos psühholoogilise fenomeniga, on leitud selle fenomeni põhjus või olemus. Näiteks kui öelda, et leiti neuroteaduslik seos kadedusega, arvatakse, et nüüd ongi teada kadeduse olemus. Aga kadedus on väga kompleksne sotsiaalne mõiste. Londoni Timesis oli hiljuti uudis pealkirjaga, et nüüd mõistetakse Trooja sõda. Keegi oli leidnud, et agressioon on seotud teatud geeniga. Aga see ei seleta Trooja sõda! Teiseks – iga inimene, kellel on see geen, saab end tegelikult ohjes hoida.

Millised on kõige teravamad probleemid, millega teadusfilosoofid tänapäeval tegelevad?

Filosoofias on suur probleem seoses kohustuse mõistega. Kas me peaksime täitma oma kohust või nõudma oma õigusi? Enamiku aja 20. sajandist domineerisid inimeste õigused nende poliitilise ja moraalsete aktiivsuse üle. Inimesed ajasid taga oma õigusi: õigusi naisena, õpilasena jne. Kohustuse mõiste oli tagaplaanil, eriti USAs ja Ühendkuningriigis.

John F. Kennedy alustas kohustuse mõiste tugevdamisega, temalt pärineb tuntud lause: «Küsimus ei ole selles, mida Ameerika saab teile anda, vaid mida teie saate Ameerikale anda» (*it's not what America can give to you, it's what you can give to America* – ingl k).

Kas seda küsimust saab kuidagi lahendada?

Ühel viisil. Öeldes, et inimestel, kes ei pea kohustusi oluliseks või vastupidi, rõhutavad neid liialt, pole õigus. Inimestel, nagu minu vanaema, kes oli pärit Prantsuse protestandi perest. Mu vanaema korraldas elu, lähtudes ainult kohustustest, aga see pole hea.

Õigus pole ka inimestel, kes püüavad lähtuda vaid õigustest. Filosoofid peavad takistama äärmusi. Kui sul on vaid õigused, siis kellelgi peavad olema vaid kohustused, vastasel juhul ei saa sa oma õigusi maksma panna. Seda tuleb inimestele meelde tuletada.

On olemas selline mõiste nagu vabatahtlikud kohustused. Need on kohustused, mida inimesed arvavad endal lasuvat, aga pole seadust või tava, mis neid selleks kohustaks. Näiteks ajalehtede taaskasutamine – 20 aastat tagasi leidis keegi, et oleks hea mõte ajalehti taaskasutada. Tasapisi idee levis, kuni lõpuks muutis mõne riigi valitsus selle seaduseks. Kui ma olin väike poiss, õpetas ema mulle, et džentelmen käib alati kõnnitee sõiduteepoolses ääres. Isegi kui ma olin kolmeaastane, pidin ma käima kõnnitee välimises servas.

Kord ühe konverentsi vaheajal kõndisin tänaval koos feministliku maailmavaataga naiskolleegiga. Me ületasime sõidutee ning mina läksin ümber tema uuesti kõnnitee välimisse serva. See naine läks endast täiesti välja, öeldes, et ma olen seksistlik siga. Ma taipasin, et olin omandanud kohustuse ja unustanud selle täiesti.

Millisest uurimisvaldkonnast olete praegu eriti huvitatud?

Praegu töötan selle kallal, et välja töötada metodoloogiat, mis ühendaks kultuuripsühholoogiat ja neuroteadusi. See on minu jaoks väga oluline temaatika.

Miks see on oluline?

Kui neuroteadusi mõistetakse valesti, on sel väga halb mõju inimeste vastutustundele. Ma usun moraalsetesse vastutustundesse.

Teisalt olen huvitatud keemia ja füüsika filosoofiast. Toon näite: kui järv on jäätunud, on sel teatud tugevus. Koer saab üle jäätunud järve kõndida, elevant aga mitte. Järv võimaldab kõndimist koerale, aga elevantile mitte. Seda ideed võib laiendada ja küsida, mida eksperiment meile annab. Näiteks füüsikas võivad ühes eksperimentis elektronid tunduda kui osakesed, teises kui laineline liikumine. Kui keegi suruks eksperimenteerijale püstoli oimukohale ja nõuaks vastust, kas elektronid siis on osakesed või lained, oleks õige vastus et ei kumbki, see sõltub eksperimentist. Ühes eksperimentis lubab loodus näha neid osakestena, teises lainetena. Nüüdisaja teadusloos on seni arvatud, et eksperimentist saab teada eksperimenteeritava nähtuse või objekti olemuse.

Mida me teame maailma kohta seni tehtud eksperimentidest? Enamasti vaid seda, mida maailm lubab inimestele enda kohta teada saada. See toob meid tagasi von Uexkülli juurde, sest tema maailm on see, mida maailm võimaldab enda kohta teada sellele liigile, antud juhul inimesele. ☹

ROM HARRÉ

- Sündinud 18. detsembril 1927. aastal Uus-Meremaal.
- Lõpetanud Oxfordi ülikooli (B. Phil – 1956, M.A. – 1960, D. Litt. 2000).
- 1995–1997 oli Suurbritannia teadusfilosoofia ühingu president.
- On rahvusvahelise keemiafilosoofia ühingu auliige.
- 1965–1995 oli teadur Linacre kolledžis, emeriiteerusega 1995.
- 1989–1999 oli kevadsemestrii Georgetowni ülikoolis külalisprofessor, alates 2000. aastast samas professor.
- Alates 2008 – London School of Economics and Political Science, loodus- ja sotsiaalteaduse filosoofia keskuse juhataja.
- On kirjutanud ligikaudu 30 raamatut, koos toimetatud raamatutega on tema nimi kokku rohkem kui 70 raamatul.
- Peamised uurimisteemad on olnud: matemaatika, teaduse, ontoloogia, psühholoogia, sotsiaalpsühholoogia, sotsioloogia filosoofia.
- On andnud loenguid paljudes ülikoolides ja reisinud kõikidel mandritel, külastanud kõiki Euroopa Liidu riike. On elanud Pakistanis ning tunneb huvi araabiaaegade vastu.

Pärnu kolledž aitab linnalehmade projektiga rannaniite taastada

Foto: Urmas Kaldmaa/Öhuleht/Scampix

Merilyn Merisalu
merilyn.merisalu@ut.ee

Tartu ülikooli Pärnu kolledž osaleb viis aastat kestvas ja 1,138 miljonit eurot maksvas keskkonnaprojektis, mille eesmärk on taastada Pärnu rannaniidu looduskaitseala kooslused ja loodusväärtused.

Koos keskkonnaameti ja Pärnu linnavalitsusega üleeuroopalisele konkursile Life+ Nature esitatud

projektitaotlus «Urban Cows» sai juunikuus Euroopa komisjoni heakskiidu ning läheb täie hooga käiku järgmisel aastal.

Kuna Pärnu rannaniidu kaitseala kaitseväärtuste puhul on tegemist esmatähtsate elupaigatüüpidega ning valdav osa projekti eelarvest on suunatud just loodusväärtuste taastamisele, otsustas Euroopa komisjon rahastada suurprojekti 75% ulatuses. Vajaliku kaasfinantseeringu

tagavad keskkonnainvesteeringute keskus, Pärnu linnavalitsus ja Tartu ülikooli Pärnu kolledž.

Projekti eeltööd, muu hulgas ka lihavede karjatamine rannaniidul, on juba käimas. Kolledži loodusvarade rakendamise teaduri Mati Kose sõnul võtsid linnakodanikud eelmisel aastal riiklike hooldusrahadega soetatud Šoti mägivede ilmumise suvepealinna rannaniidule hästi vastu.

«Selge on see, et linnaruumis

loomade pidamine on paras risk, aga kui sellest huvitatud ettevõtjatel on projekti ning linna ja keskkonnakaitseameti tugi olemas, siis läheb kõik sujuvamalt,» loodab Kose suurprojekti eelarvest välja jäänud lihavede soetamise ja nende karjatamise edukat taastamist. Tõsi, projekti eelarves on ette nähtud karjatamise infrastruktuuri loomine.

Projektile nime andnud linnalehmad pole Pärnu kontekstis

uudne lahendus, vaid suvepealinnale ajalooliselt iseloomulik – Pärnu rannaniidu ala oli kunagi suur karjamaa. Kohe linna kõrval neljasajal hektaril rannamaal võis olla isegi 300–400 lehma. Karjatusala hakati nõukogude ajal piirama ja 1980. aastate lõpul keelati see linnapiires täiesti ära.

KARILOOMAD SÖÖVAD NIIDU ENDISEKS

Loomade kadumise ja toitainete rikkuse tõttu on roostik Pärnu rannaniidul sellest ajast laialt levinud ja lopsakalt vohanud. Kuigi kõrgemaid ja kuivemaid kohti on aeg-ajalt turisticõbralikkuse pärast hooldatud, ei ole rannaniit üldisest allakäigust pääsenud.

Suure väärtuse ja erilise kaitsetähtsusega on madal rannaniit, kus roo kõrgus võib olla kuni viis sentimeetrit. Sellised elupaigad, kus mitmed kaitsealused linnu- ja taimeliigid saaks hästi kasvada, on nüüdseks peaaegu kadumas. «Valdav elupaik, mida praegu vaatama minna, on roostik ja seal suudavad väga vähesed liigid ellu jääda,» ütles Kose ja lisas, et linnaruumi mererannikust eraldav roheline müür pole ka turismi mõttes atraktiivne.

Roogu kasvanud rannaala, kuhu kohati on veetud prügi ja kus muu hulgas leidub ka kodutu laagriplatse, on tõsine probleem ka linnaohutuse seisukohalt. Ebaseaduslikest laagriplatsidest, aga ka lihtsalt pahatahtlikkusest saab igal aastal alguse palju roopõlenguid. Et kaitseala välispiiriga piirnevad kohe inimeste elamud, on see tõsine ohurisk.

Endise hea olukorra taastumi-

seks on vaja maad jälle hooldada. Kose sõnul on selleks kõige kuluefektiivsem viis karjatada rannaniidul vähenõudlikke lihaveiseid. Oluline on ka roostiku ja võsa niitmine ning madalate rannikulõugaste (väikesed mereveega tiigid ranna lähedal) kallaste korrastamine.

Rannikulõugad tuleb puhastada sinna ladestunud prügist ja püüda taastada nende looduslik veerežiim, st vähemalt osaline ühendatus merega. Ka roostik säilitatakse mõnel pool, sest seal elavad mitmed kaitsealused linnuliigid (nt hüüp, roo-loorkull jt).

Tundlikematel aladel, kus kasvab veel väärtuslikke taimeliike, nagu näiteks Balti sõrmkäpp, tuleb olla eriti hoolikas, et masinad taimi ära ei tallaks ega kariloomad neid ära ei sööks. Kuna Pärnu rannaniit on suures osas ka linnakeskkond, tuleb erilist tähelepanu pöörata linnaelanike ja -külaliste teavitamisele looduskaitsealal toimuvast.

KASU LOODUSELE, LINNALE JA ÜLIKOOLILE

Projekti eesmärk on taastada umbkaudu 400-hektarilisest rannaniidust ligi 250 hektarit roostunud ala ning rannikulõugad, rajada selle hooldamiseks vajalik taristu, luua kaitsealale külastusvõimalused ning korraldada mitmesuguseid üritusi rannaniidu naabruses olevatele elanikele ja Pärnu külalistele.

Rajatav taristu hakkab koosnema nii loomade varjualustest kui ka karjaedadest ja väravatest, et vältida seda, et poolmetsikud veised kellegi iluaeda jalutaksid,

koerad loomi häirima pääseksid või autod suvitajatega karjatusalale või kaitsealuste liikide kasvu-kohtadele sõidaksid.

Kose on kindel, et rannaniidu muutumisest endiseks on lisaks loodusele kasu tervele linnale. Ees- ti on üks väheseid riike Läänemere ääres, kus rannaniidud on osaliselt veel säilinud, konkurentsist teiste rannakuurortidega võib Pärnu eeliseks saada just looduslähedus.

Infot selle kohta tuleb aga jagada nii Pärnusse tulevatele turistidele kui ka kohalikele elanikele. Projekti järgi suletakse lisaks karjateedele ka mõned mereni viivad autoteed, mis paiknevad puhuti nii tihedalt, et kipuvad rannikul pesitsevaid linde segama ja maastikku killustama. «Kindlasti tuleb teha selgitustööd, miks teatud piirangud on vajalikud,» tõi Kose näiteks.

Praegu läbivad kaitseala mitmed teed ja rajad suunaga otse linnast mere äärde, mida kasutatakse mere äärde pääsuks ja koerte jalutamiseks, teadvustamata ala looduskaitsestaatus ja tegelikke kaitseväärtusi. Projekti- ga soovitakse rajada läbi rannaniidu loodusrada, mis võimaldaks inimestel alaga tutvuda.

EESTI ON ÜKS VÄHESEID RIIKE LÄÄNEMERE ÄÄRES, KUS RANNANIIDUD ON OSALISELT VEEL SÄILINUD, KONKURENTSIS TEISTE RANNAKUURORTIDEGA VÕIB PÄRNU EELISEKS SAADA JUST LOODUSLÄHEDUS.

Loodusrada seotakse linnavalitsuse rajatava promenaadi pikendusega ja see on planeeritud piirkonda, kus inimeste külastamise mõju oleks minimaalne ning kus lihtsate vahenditega, nagu infostendid, vaateplatvormid jmt oleks võimalik ala väärtusi tutvustada. Samuti võib puhkemajandusega tegelevatel ettevõtetel tekkida avatud rannaniidul võimalus teha giididega atraktiivseid loodusekursioone.

PIKAKS AJAKS TÖÖD JA PRAKTIKAT

Kogukonna kaasamiseks on suureks abiks ka talgud, mida on korraldatud juba varasematel aastatel. Talgutel eelmisel kevadel lõi kaasa palju kohalikke, kes koristasid aastakümnetega randa ja lõugastesse kogunenud looduslikku ja tehispriigi. Kose sõnul ei jäta kedagi üksikõikseks, mis nende korrastatud või ehitatud asjadesse puutub, see aitab kogukonnal teemasse palju kergemini sisse elada ja rannaniiduga seotut paremini tajuda.

TÜ Pärnu kolledži töötajatele ja tudengitele on samuti selline suur looduskaitseprojekt hea õppimis- ja praktikavõimalus. Projekti käigus tegelevad Pärnu kolledži eksperdid taastamistöõde üldise nõustamisega, rannikulõugaste taastuskava koostamise ja selle elluviimise seirega, liigikaitseliste tööde korraldamise ning avalikkuse kaasamise strateegia koostamise ja rakendamise.

«Pärnu kolledžis on kõik tähtsad valdkonnad, mis sellesse projekti puutuvad, olemas: looduskaitse, majandus ja sotsiaal-

teadus, turismist rääkimata,» toob Kose välja kolledži tähtsuse. Lisaks oma eriala palgalistele spetsialistidele näeb ta ka tudengite kaasamisvõimalust.

Kõige väärtuslikum on võimalus lähedalt näha, kuidas üks suur keskkonnaprojekt toimib, ilmselt ökoettevõtluse ja projektijuhtimise tulevastele tudengitele. Turismitudengeid saab kool kaasata näiteks puhkemajanduse mõjude uurimise ja seire korras, sotsiaaltöö tudengeid aga avalikkusega seotud tegevuses.

Koset ennast võib pidada suure projekti arhitektiks. Tema juhtimisel hinnati Pärnu rannaniidu looduskaitseala looduskaitsest seisundit ja töötati välja tegevuskava loodusväärtuste taastamiseks ning loodussäästliku külastuskorralduse taristu rajamiseks.

Koostöös teiste projekti- partnerite, keskkonnaameti ja Pärnu linnavalitsusega, on Pärnu kolledži ülesanne korraldada ka projekti lõpukonverents linnaliste loodusväärtuste kaitse ja avalikkuse kaasamise teemal.

Projekt «Urban Cows» vältab kokku viis aastat, 2012–2016, see aga ei tähenda, et pärast projekti lõppu jääks Pärnu rannaniit taas hooletusse. Ala koosluste hooldamine ja karjatamine tagatakse PRIA toetuste abil, kohalik veiseliha võib välismaise toodangu asemel ka suvepealinna lettidele ja söögikohtadesse jõuda, mis oleks loomakasvatajatele kindlasti lisamotivatsiooniks. Rajatavate külastusobjektide hooldamise tagab omalt poolt hiljem aga Pärnu linnavalitsus. ①

Ülikool jätkab maalikunsti tudengite vastuvõttu

Sigrid Söerunurk
sigrid.soerunurk@ut.ee

Kuna riik tänava Tartu ülikooli maalikunsti erialalt kohti ei tellinud, otustas ülikooli nõukogu juunikuu istungil toetada rektor Alar Karise ettepanekut ning jätkata esialgu maalikunstitudengite vastuvõttu ülikooli enda vahenditest.

Filosoofiateaduskonnal tuleb augustikuu nõukogu istungiks esitada terviklik visioon ja tegevuskava mitte vaid maalikunsti, vaid kõigi Tartu ülikoolis õpetatavate kaunite kunstide kohta, et taotleda valdkonnale rahalist toetust ülikooli arengufondist.

Rektori kinnitusele võivad tänava suvel maalikunsti õppekavale kandideerivad noored olla kindlad, et erialale sissesäämisel õppetöö sügisel ka algab ning kohti jagub senises mahus.

Karise sõnul langetas nõukogu juuni istungil põhimõttelise otsuse, et kaunid kunstid on Tartu ülikooli osa ning ülikoolile vajalikud. Ka tsiviilõiguse professor Paul Varul võttis nõukogu istungil sõna, märkides, et maalikunst, mida on Tartu ülikoolis õpetatud üle 20 aasta, võiks ka edaspidi kuuluda rahvusülikooli juurde.

«Kui nõukogu oleks vastu võtnud otsuse, et maalikunst kaob ära, oleks sel olnud palju laiemad tagajärjed. Sellepärast peangi oluliseks, et filosoofiateaduskond esitaks nõukogule augusti projekti, mis hõlmaks kõikide kaunite kunstide tulevikuvisioni ja oleks laiemapõhjaline,» lisas rektor.

Filosoofiateaduskonna dekaan Valter Langi hinnangul leiti nõukogus maalikunsti õppe päästmiseks parim võimalik lahendus. «Taas võib tõdeda, et kuuldused maalikunsti surmast olid ennatlikud.» Lang kinnitas, et teaduskond võtab kaunite kunstide projekti koostamist tõsiselt ning esitab nõukogule kokkulepitud ajaks arendusprojekti koos tegevuskavaga, kuidas kunstiõppega Tartu ülikoolis jätkata.

Haridus- ja teadusministeeriumi otsust tänava Tartu ülikooli maalikunsti erialalt riiklike kohti mitte tellida on osalt põhjendatud maalikunsti õppekava tingimisi akrediteerimisega. 2010. aasta kevadel Eesti kõrghariduse kvaliteediagentuuri korraldatud üleminekuhindamisel akrediteeriti õppekava tähtajaliselt kolmeks aastaks. Dekaan Langi sõnutsi olid etteheited õppekavale pigem vormilised, mitte sisulised. Näiteks, et

õppekaval ei ole oma eelarvet (see peitub instituudi eelarves), mistõttu pole finantsuhted läbipaistvad ja et Laia tänava õppehoone on kehvast seisusest. Langi kinnitusele on teaduskond viimase aasta jooksul töötanud selle nimel, et nimetatud vigu parandada.

Maalikunsti professor Jaan Elkeni hinnangul oli osa etteheidetest õppekavale ka n-ö filosoofilist laadi. Näiteks toodi miinusena välja, et õppekava ei motiveeri kõrgkooli lõpetama, sest kogu erialane väärtus asub õppekavas. Samuti soovitati tihendada koostööd Tartu kõrgema kunstikooli ja Eesti kunstiakadeemiaga. Elkeni kinnitusele on mõlema kooliga esialgne kokkulepe koostöö vormistamiseks olemas.

«Peale maalikunsti on ju veel teisi probleeme kunstivaldkondi, mida tasuks Tartus ühiste jõududega arendada, kas või näiteks monumentaalskulptuur, sellealase koolitamise puudulikkus annab Eesti avalikus ruumis tunda,» möönis Elken sarnaselt Karisega vajadust vaadelda kunstioptet laiemalt.

TÜ maalikunsti erialale on varem toetust avaldanud Tartu ja Eesti kunstimuseum ning teised kunstiinstitutsioonid. ①

Foto: erakogu

Vabariigi peaministri sööduandja

OLEKS PEAMINISTRI MAJANDUSNÕUNIK AARE JÄRVAN (43) JALGPALLUR, SIIS KAHTLEMATA «KESKVÄLJAMOOTOR», KELLE ROLLIKS RABADA NII KAITSES KUI KA RÜNNAKUL, EHITADA ÜLES MÄNGUPLAAN JA JAGADA VÄRAVASÕÖTE, ENT MÄNGU LÕPUKS JÄÄDA IKKAGI RÜNDESTAARIDEGA VÕRRELDAVA TÄHELEPANUTA.

Kristjan Pihl
ajakiri@ut.ee

Valitsusjuht Andrus Ansiipi parema käena leiba teeniv Järvan hindab end küllaltki jalgpallikaugeks inimeseks, ent tunnistab, et mõneti sarnaneb tema töö tööpoolest kaaslastele nutikaid sõõte jagava palluri omaga. Nõunikuna tuleb tal teha eeltööd kogu riiki

puudutavate majandusotsustega, mis enamasti üksnes peaministrile omistatakse. Järvan ise jääb poliitmängu varju, ehkki põhjust bravuuriks oleks küllaga.

Varem rahandusministeeriumi kantsleri ja Mart Siimanni peaministriks oleku ajal majandusnõuniku ametit pidanud Järvanit puudutavatest artiklitest lõviosa on euroteemalised. Eesti üleminekut ühisrahale kureeri-

nud meest peeti selles protsessis koguni nii oluliseks, et kui ta 2006. aastal kantsleri ameti maha pani, kardeti, et eurotsoon võib eestlastele täitumatuks plaaniks jääda.

Kõrge riigiametniku kohta puuduvad aga artiklid nii klantsajakirjades kui ka tõsisema sisuga ajalehtede persoonikülgedel. Järvan möönab, et ega ajakirjanikele äraütlemisi palju pole olnud, aga

liialt esile ta tööpoolest tikkuda ei taha. «See rohkem poliitikute rida.» (Mehe ettevaatlikust hoiakust ajakirjaniku suhtes kõneleb ka asjaolu, et kogu intervjuu vältel hoiab ta käes pastapliiatsit ja märkmikku, et vajaduse korral olulised jututeemad endalegi üles kirjutada.)

Vahest üks hiljutisemaid sündmusi, mil Järvani isik tema ameti varjust välja paistis, oli tänavu kevadel, kui Eesti Euroopa Liikumise nõukogu otsustas tunnustada teda aasta eurooplase tiitliga. Kuid ka sel puhul loobus mees aupaistest, öeldes, et see pole üksnes tema töö, vaid tunnustus kogu protsessile.

ÄRIHUVIST MAJANDUSENI

Tagasihoidlikkusele vaatamata ütleb Järvan, et ta pole kunagi olnud nohikliku perfektsionisti tüüpi. Keskkooli lõputunnistusele juhtusid neljad ja üksikud kolmedki – vene keeles ja laiskusest kehalises kasvatuses, olgugi, et õpetaja nägi temas kergetõus-tiklase potentsiaali. Aeg-ajalt sai poistele omaseid vempugi tehtud. Iseloomustuses Saku gümnaasiumi päevilt kirjeldab klassijuhataja Järvanit kui tugevate liidriomadustega noormeest.

Ülikooli minek oli see-eest alati olnud enesestmõistetav, iseasi, millisele erialale – ühtmoodi põnevad tundusid ajalugu ja majandus. Viimase kasuks kallutas kaalukaasi 1980. aastate keskpaigas keerulisele poliitilisele olukorrale omane ajalookäsitlus ja soov ise midagi ära teha, näiteks isikliku ettevõtte loomine.

Sisseastumispäevaks oli Järva-

nile selge, et äritsemisest enam huvitab teda hoopis ühiskondlik makromajanduslik pilt, ning ta astus Tartu ülikooli rahanduse ja krediidi erialale. Ometi lasi akadeemiline elu end kaks aastat oodata, vahepeal tuli käia kolhoosis kartulivõtul, misjärel siirdus enamik noormehi Vene sõjaväkke aega teenima.

Esimene semester paar aastat nooremate kursusekaaslastega algas ainetega, nagu teaduslik kommunism ja sotsialismi poliitökonoomia, ning vajas seetõttu esmapilgul veidi harjumist. Ent mida aeg edasi, seda vähem punaseks muutus ainekava ja järjest enesekindlamaks Järvan valitud eriala puhul. Talle sai peagi selgeks, et õpib õiges kohas: «Teadsin juba esimese õpingu-aasta lõpuks, et kunagi tahaksin juhtida mõnd riigiettevõtet, hiljem küll huvid pisut muutusid ja hakkasin vaatama keskpanganduse poole.»

Et riigi valitsemises võivad lähemas tulevikus hakata puhuma uued tuuled, oli tollal, kaks-kolm aastat enne Eesti taasiseseisvumist, tunda ka ülikooli seinte vahel. «Mingi aeg jõudis õppejõudude ja tudengiteni äratundmine, et need ajad on peagi ümber,» räägib Järvan. «Hakati suuremat huvi tundma, milline on majandusteadus mujal ja milline on majandus siis, kui sel lastakse vabalt toimida.»

Uuendusmeelsemad õppejõud hakkasid aastakümneid muutumatusena püsinud loengukonsepkte läänest pärit õpikute najal täiendama.

Näiliselt peeti kõik ettenähtud

loengud küll maha, kuid eks auditooriumis õhkus teatud skepsist: «Kas meil on ikka neid iganenud teadmisi tarvis?» meenutab Järvan, kel endalgi tekkis ühe pisut kahtlaste töekspeidamisega õppejõu loengutest puudumise tõttu probleeme.

NOORTELE SOODNE AEG

Üldiselt püüdis *cum laude*'ga lõpetanud Järvan siiski loengutes käia nii palju kui võimalik. Alguses rohkem, pärast muutus kohalkäik muude kohustuste kõrvalt selektiivsemaks, märgib ta.

Motiveeritud noormees tegi aga rohkelt iseseisvat tööd, tutvudes õhtuti tunde ülikooli raamatukogus ingliskeelsete materjalidega.

Juba keskkoolis korralikku inglise keelt rääkinud Järvanil on siiani meeles ülikooliaegne esimene kokkupuude võõrkeelse teadusartikliga. «Miskipärast oli erakordselt hea tunne võtta ajaleht kätte ja jõuda arusaamisele, et mõistad, millest seal kirjutatakse.»

Õppejõudude kõrval oli ka tudengitele see aeg tulevikku silmas pidades märgilise tähtsusega. Jääb ju ka Eesti praeguse ärieliidi ülikooliaeg paljuski 1990. aastate algusesse, kui pinnas uute ettevõtete oidepuhkemiseks oli soodne ja suur hulk töökohti vastloodud riigiametites vabad.

Järvani hinnangul olid noortel sel ajal usumatud võimalused karjääri alustada, milletaolisi ei pruugi ilmselt enam kunagi tulla. «Ega ülikoolis selle üle vist õnnelikud ei oldud, aga ju oli see siis selle aja paratamatus, et enamik

majandustudengeid teisel-kolmandal kursusel õppimise kõrvalt töötasid,» räägib ta. Järvan isegi sattus peagi pärast Eesti Panga loomist sinna lühiajaliselt tööle, asudes mõni aeg hiljem, pärast stažeerimist Soomes ja Prantsusmaal, juba täiskohaga keskpangapoliitika osakonna juhataja ametisse.

Samal ajal õppis ta veel aasta Cambridge'is. Ehkki välismaal käsitleti mikro- ja makromajandust oluliselt spetsiifilisemalt, kui kodumaal, oli Tartu tudengina siiski suhteliselt lihtne hakama saada, sest majandusalaste põhiteadmiste baasil oli põhjalik ettevalmistus olemas.

«Kuna õppisin seal diplomitasemel, mitte magistrantuuris, mõtlesin vahepeal, et kõik on nii lihtne – miks mitte kohe edasi minna!» meenutab Järvan muigvelsui. Siiski naasis ta pärast üht õpinguaastat Eestisse, sest abistamist vajas kriisi läbi teinud Eesti Pank.

TÄNANE ÄRIELIIT

Koos Järvaniga 1992. aasta juulis toimunud rahareformiga samaaegselt ülikooli lõpetanud kursusekaaslaste seas on mitmeid mainekaid majandusinimesi. Näiteks Eesti edukaim pensionivara investeerija ja üks LHV panga asutajatest Andres Viisemann, Eesti Raudtee finantsdirektor Priit Haller ning Tallinki suuromanik Kalev Järvelill.

Üks, millest majandusteaduskonna vilistlane õpingute ajal puudust tundis, oli tol ajal taaselustatud üliõpilasorganisatsioonide tegevus. Kas ebasoodsast

AARE JÄRVAN

- Aare Järvan on sündinud 29. juulil 1967 Tallinnas.
- 1992 omandas Tartu ülikoolis kõrghariduse rahanduse ja krediidi erialal (*cum laude*).
- Pärast seda õppis aasta Cambridge'i ülikoolis majanduse valdkonnas.
- 1991 kahekuuline stažeerimine Pariisi kindlustusfirmas toimus tänu sellele, et ta võitis rahandusministeri korraldatud üliõpilastööde konkursi (teiseks tuli Indrek Neivelt). Oma töös väitis ta, et Eesti majanduslik heaolu kasvaks siis, kui suudaksime tekitada ülejäänud NSVL-st kiiremat hinda-palkade tõusu.
- 1992–1999 töötas Eesti Pangas keskpangapoliitika osakonna juhatajana.
- 1998–1999 töötas peaministri büroos majandusnõunikuna.
- 1999–2006 töötas rahandusministeri kantslerina.
- 2006. aastast töötab peaminister Andrus Ansipi majandusnõunikuna.
- 2004–2008 kuulus Euroopa investeerimispanka (EIB) direktorite nõukokku.
- 2007. aastast on Tartu ülikooli kliinikumi nõukogu esimees ja 2010. aastast ASi Estonian Air nõukogu liige.
- 2006 pälvis presidendilt Valgetähe IV klassi teenetemärgi.
- 2011 tunnustas Eesti Euroopa Liikumine teda aasta eurooplase tiitliga.
- Piret ja Aare Järvani peres kasvab kolm last: Kristjan, Kristiine ja Katariina.

asukohast – paikneb ju enamik konvente kesklinnas, majandusteaduskond tollal aga Nooruse tänaval – või millestki muust tingituna, läks see traditsioon majandustudengitest mööda.

Ülikooliajale tagasi mõeldes imestab Järvan, et eemalt vaadates näib kogu õppetöö palju jäigem, aga kui ise selle sees olla, tunnetab rohkem inimlikkust. «Tegelikult on seal ju palju toredaid tarku inimesi, kellega sai pikalt-laialt eri teemadel arutledud.»

Seoses ülikooli kliinikumi

nõukogu esimeheks olemisega on Järvan viimasel ajal Tartusse sattunud neli-viis korda aastas. Sellele lisanduvad üksikud korrad, kui tuleb riigiteadlaste eelarvemajandusest loengut pidada või eraelulistel põhjustel külla tulla.

«Tegelikku kokkupuudet Tartuga on tõesti vähe, aga emotsionaalne side ülikoolilinnaga on sellegipoolest tugev,» kinnitab Järvan ning lisab, et Tartus oleku muudavad tõeliselt koduseks lugematud kohvikud, mille terrassil suviti seltskonda nautida. ☺

Viikingimaja valmib

Eve Tisler

eve.tisler@ut.ee

Juulis jätkavad vabatahtlikud TÜ arheoloogia magistrandi Viire Pajuste juhtimisel Rõuges rauaaegse elamu ehitamist, mis vastu ootusi eelmiseks sügiseks valmis ei saanud.

Eelmise aasta juunis kirjutas Universitas Tartuensis, kuidas TÜ eksperimentaararheoloogia magistriprojekti raames kerkib Rõugesse viikingiaegsetes tingimustes rauaegne elamu, milles plaaniti talvel ka elada. Sügiseks aga maja valmis ei jõutud ning seepärast on juulis kõigil huvilistel võimalik aidata pooleliolevat rauaagset elamut lõpuni ehitada.

Projekti eestvedaja Viire Pajuste sõnul ei jäänud maja ehitamine sügisel pooleli mitte inimeste kogemuste nappuse, vaid tööjõupuuduse tõttu. Eelmisel suvel prognoosis Pajuste, et 15 inimest ehitavad elamu valmis kuu ajaga. Kokku käis eelmisel suvel tööd tegemas umbes 50 inimest, aga

paljud olid neist kohal ainult päev või paar. Pajuste sõnul kulus ka palju aega, et aimu saada, kuidas ikkagi rauaaegsete inimeste kombel maja ehitada.

Suur osa vabatahtlikest olid Pajuste sõbrad, tuttavad, arheoloogid ja ajaloolased. Kuna eelmisel suvel oli palju arheoloogilisi väljakaevamisi, siis said osad abimehed käia elamut ehitamas vaid paari päeva kaupa.

Täpsemalt tuli puudu tugevatest mehekättest, sest katuse kattematerjaliks on kisklauad, mis palgi küljest lahti kistakse. «Suure kirvega lüüakse palk otsast lõhki ja siis hakatakse avanevasse prakku kiilusid lööma, kuni palk lõpuni lõhki läheb,» kirjeldas Pajuste rauaageid töömeetodeid. Suurele hulgale vabatahtlikele naisehitajatele aga käis see töö füüsiliselt üle jõu, kuigi paljud võtsid kirve hea meelega kätte.

Samuti oli vabatahtlikel rekonstrueerijatel motivatsioon maja valmimise tempo puhul teistsugune kui sajandeid tagasi.

«Need, kes praegu käeolevas projektis osalevad, ei ehita endale kodu, vaid aitavad minul projekti teostada ning omandavad selle käigus ka uusi kogemusi ja teadmisi. Ja need ei ole kindlasti nii tugevad motivaatorid, kui oht lageda taeva alla vihma, külma ja tuule kätte jääda.»

Kuigi maja seinad on juba püsti, on vaja teha veel päris palju. Lõpetamist ootab maja üks ning katus ning selleks on vaja mitu palki lõhki ajada ning otseks tahuda. «Kahe lauakihi vahele veel kasetohtu, kuusekoort ja sammalt, et katus ikka vett peaks ja toas ka veidi soojem oleks,» selgitas Pajuste. Seejärel korjatakse kokku kivid, millest laotakse keriahi ning ehitatakse magamislavatsid, mida kasutavad talvel eksperimendis osalevad maja-elanikud. Samuti on vaja nikerada ukse tegemiseks vajalikud puidust naelad ning kohale tuua ning kokku segada savi, millega täidetakse palgivahed. ☺

Foto: Viire Pajuste

Informaatikakogemus Prantsusmaalt

Foto: erakogu

VÕIN PUHTA SÜDAMEGA ÖELDA, ET *JE PARLE UN PEU DE FRANÇAIS* (EESTI KEELI «MA RÄÄGIN VEIDI PRANTSUSE KEELT»), ON ISEGI PÄRIS HEA SAAVUTUS SÄÄRASE INIMESE KOHTA, KES IGNOREERIDES KÕIKI HOIATUSI NING OLEMATA VÕTNUD ÜHTEGI PRANTSUSE KEELE TUNDI, OTSUSTAS MINNA KAHEKS SEMESTRIKS ÜLIÕPILASVAHETUSSE PÕHJA-PRANTSUSMAA VÄIKELINNA CAENI.

Karl Potisepp
TÜ informaatika magistrant

Üheksa kuud hiljem õnnestub mul peaaegu viperusteta prantsuse keeles lihtsam sorti teemadel vestelda ning tudengi jaoks eluliselt tähtsat kiritoitu hankida.

Alati võiks muidugi ka paremini.

Minu esialgne plaan osaleda Erasmuse programmis sündis 2010. aasta kevadsemestri alguses, kui mul tekkis soov teha magistrantuuri esimese aasta küllaltki kurnavasse temposse väike paus. Samuti tekitasid meeletut kadedust tuttavad, kes laadisid

oma veebikontodele järjepanu fotojäädvustusi kaugetest ja eksootilistest kohtadest, kus nad välistudengina aega veetsid.

Prantsusmaa jäi sõelale peamiselt ingliskeelse õppetöö ja sooje ma kliima pärast – kui välja arvata jõulud ja aastavahetus Eestis, siis ulatusid kõrgeimad lumehanged

Caenis ehk 10 sentimeetrini. Sellest aga piisas täielikult, et tekitada Tartust neli korda suuremas Prantsuse linnakeses nädalapikune kaos.

ENSICAEN ehk École Nationale Supérieure d'Ingénieurs de Caen & Centre de Recherche (Caeni riiklik inseneriülikool ja teaduskeskus) on üks osa prantsuse Grandes Écoles' süsteemist, mida eristab sealsetest tavapära- rästest kõrgkoolidest kaldumus keskenduda kitsamale erialade valikule (ENSICAENi puhul arvutiteadus, elektroonika, füüsika ja keemia) ja nõuda tudengitelt rohkem, kui seda teevad tavaülikoolid. Viimastel on kuuldavasti kohustus võtta vastu kõik ümberkaudsed ringkonnas asuvad keskkooliharidusega (*baccalaureat*) soovijad. ENSICAENi pürgijatel tuleb aga läbida sisseastumiseksa- mite kadalipp.

Õppetöö Prantsusmaal erines seni kogetust kardinaal- selt. Tartus olin harjunud väga mugava süsteemiga, kus ainetele registreerimine võtab vaid hetke ja esimese loengu lõpuks on kõigile kohalolijatele selge, mida õpetama hakatakse, mis vormis ja millal seda tehakse ja millised kohustused on tudengil, kui ta soovib aine edukalt läbida.

Prantsusmaal ei olnud isegi mu kursusekaaslased kindlad selles, milline võiks välja näha järgmise nädala tunniplaani, sest see jõudis kooli veebilehele tavaliselt alles käesoleva nädala teisel poolel.

Samuti oli erinev ainete üles- ehitus ning toimumine. Kui Tartu ülikoolis toimuvad loengud ja praktikumid reeglina võrdlemisi

samal ajal, siis ENSICAENis alga- sid praktikumid alles hiljem, kui loengute osa lõpule jõudis. Suht- lust õppejõududega oli enam-vä- hem sama palju kui Tartus, kuigi prantsuse õppejõud eelistasid infot jagada pigem suusõnaliselt kui e-posti teel.

Koolis tegelesime peamiselt piltide ja muu graafilist sorti andmete (ruumilised kujundid, video) töötuse põhimõtete ja meetodite tundmaõppimisega. Kui keelebarjäärist tulenevad takistused välja arvata, tundus õppetöö raskusaste sarnane informaatika bakalaureuseõppe kolmandale kursusele Tartu ülikoolis. Samas eeldati Prantsus- maal võrreldes Tartus kogetuga tudengitelt palju paremat ette- valmistust kõrgemas matemaat- tikas, mis on ka mõistetav, kuna arvutigraafikaga programmeeri- mise tasemel tegeledes läheb neid teadmisi üsna tihti vaja.

Minu õppetöö osa üliõpilas- vahetuses kestis ligikaudu kuus kuud. Kool algas septembri kolmandal nädalal ning lõppes eksamitega veebruaris keskel. Pärast seda suundus meie kursus pool aastat kestvale praktikale Prantsuse firmadesse ning osadel juhtudel ka ülikooli uurimisrüh- madesse.

Enamasti kolm aastat kestva õppe jooksul on selles koolis tavaks lihvida suvisel praktikal oma oskusi ettevõtetes, olgu siis Prantsusmaal või mõnes teises riigis. Teiste hulgas sain minagi oma kogemuse Prantsuse töökul- tuurist, kuigi praktika kestis vaid kolm kuud, kuna pidin ajatee- nistusse asumise tõttu enne juuli

algust kodumaal tagasi olema. Mul õnnestus õpitud praktikasse rakendada äsja asutatud andme- töötusega tegelevas väikefirmas, kus minu ülesanne oli hiljuti doktorikraadi kaitsnud kahe firma asutaja loodud andmetööt- lusrakenduste edasiarendamine. Kogemus oli igati huvitav.

Vaadates Prantsusmaal üliõpilasvahetuse ajale tagasi, on enamik mälestusi küllaltki positiivsed, ent leidub sedagi, mis kõige paremat muljet ei jätnud. Heaks näiteks on kontrast selles vallas, kuidas vahetusüliõpilaste- ga tegeletakse.

Kuna olen mingil määral tuttav Tartu ülikoolis toimiva korraldu- sega, eeldasin, et vastsaabunud erasmuslaste ning muud sorti vahetusüliõpilaste kiiremaks integreerimiseks on olemas spetsiaalsed üritused ning ühised keelekursused.

Tegelikult aga osutus juba esmasest bürokraatiast puhtalt inglise keele teadmistega läbinä- rimine küllaltki keerukaks ning prantsuse keele tunnid algasid alles oktoobri teises pooles. Teis- te vahetusüliõpilastega leidsin kontakti enamasti juhuslikult. Jäi mulje, et linna teises ülikoo- lis, University of Caenis, kus on tudengeid sama palju kui Tartu ülikoolis, tegeleti välisüliõpilaste- ga veidi enam.

Kuigi minu üliõpilasvahetus jäi loodetud aktiivsest puhkusest Va- hemere sooja päikese all küllaltki kaugele, ei saa ma kindlasti öelda, et see oli mahavisatud aeg. Arvan, et igaüks peaks mingil perioodil oma elus proovima elada, õppida või töötada välismaal. ☺

Keeleekspeditsioonil 1980. aastal

Ei, ma pole teadusturist!

KAS RAHVALUULE UURIJA, KES EI KASUTA VÄLITÖÖL ENAM PLIATSIT EGA PABERIT, VAID LIIGUB RINGI DIGITAALDIKTOFONI, DIGITAALFOTOAPARAADI, VIDEOKAAMERA JA SÜLEARVUTIGA, ON TEADUSTURIST?

Varje Sootak
varje.sootak@ut.ee

«**Ei**, miks!?» hüüab uurija ja täpsustab, et pastakas ja paber on ikka kaasas, ent praegusaegsete töövahenditega on materjali oluliselt lihtsam jäädvustada ja töödelda. Muutunud on siiski ka kogumisaines ja töömeetodid.

Uurija ei tassi enam ammu kaasas suure toruga fonograafi (tulnud kreeka keelest: helikirjuti), millega lindistati eelmise

sajandi algul. TÜ esimene läänemeresoome keelte professor Lauri Kettunen on meenutanud, kuidas fonograaf oli 1920. aastal liivlaste silmis ime, mis tõi kogu küla kokku. Oldi valmis rääkima rohkemgi, kui võidi lubada, sest vaharulle, millele lindistati, tuli kokku hoida.

Rahvaluuleprofessor Eduard Laugaste andmeil ilmusid paberi ja pliiatsi kõrvale fotoaparaat ja fonograaf 1920. aastail. Heli-linti hakati ülikoolis kasutama 1948. ning filmima 1953. aastast. Kirjandusmuuseumis kasutati

fonograafi veel aastani 1956, kuni vaharulle polnud enam saada.

TEHNIKA VÕLU JA VALU 1960. aastail välitööl käinutele muutus lahutamatuks abimeheks magnetofon. Professor Paul Ariste võttis esmakordselt magnetofoni 1966. aastal kaasa Vadja-retkele, kuhu kutsus laule lindistama aspirant Ingrid Rüütli. «Magnetofoni võtsime just lauluviiside pärast. Ma ise ei oska viise kirja panna,» on kirjutanud Ariste.

Hiljaaegu eesti folkloristika

esimese aastapreemia pälvinud eesti ja võrdleva rahvaluule osakonna dotsendi Tiiu Jaago sõnul püüdis ta juttudes tabada kõneleja stiili ja fraase ning materjali ruttu puhtalt ümber kirjutada, et midagi meelest ei läheks. Ta räägib, kuidas 1979. aastal esimese kursuse praktilal oli kaasas hästi suur makk, mida jõudis tassida ainult rahvaluule õppejõud Paul Hagu. Ja suured lindikarbid. Lindistamiseks oli vaja elektrit ja seepärast tuli kogu tehnika majas üles sättida, mille juures vanainimesed sageli kohmetusid.

1980. aastate alguses hakati kasutama väiksemaid kassettmagnetofone, mille tühje kassette polnud eriti saada. «Ostisime vene rokkbändide kassette, millelt äsjavõetud teksti ruttu maha kirjutasime, et saaks uuesti lindistada. Nii läksid salvestusel kaduma aga esitaja intonatsioon ja meie küsimused,» märkis Jaago.

Eesti murrete dotsent Ellen Niit ütleb, et vanu linte kuulatas aimad kohe, kus on linti kokku hoitud ja küsimused välja lõigatud. Eesti keele vanemteadurile Liina Lindströmile meenub, kuidas taasiseseisvumise algul kasutati juba odavaid kehvakvaliteedilisi diktofone. «Ostisime segakoori Nooruse kassette, millelt originaalsalvestust päris maha ei saanudki.» Tema meelest on 1960. ja 1970. aastatel suurte makkidega tehtud lindistused kohati kvaliteetsemad kui hilisemad, mis salvestatud väikeste kassettmagnetofonide ja diktofonidega.

Tallinna ülikooli vanemteadur, tollane TÜ aspirant Marju Kõivupuu on kirjutanud UTs 1990.

aasta kogumisretkelt Hargla kihelkonda, kuidas kogu rühma peale oli ainult üks korralik kassettmakk. «Teine oli ka, aga see vajab «eritingimusi», hüüdsime teda hellitavalt «laibaks.»» Kord leidnud üks rühm Tursa külas oivalise kanneldaja ja tormanud otsima teist rühma, kelle käes oli makk, lootuses, et neil pole parajasti lindistada vaja.

Tänu uuenevale tehnikale muutus kogumistöö lihtsamaks, kuid ikka võis juhtuda, et vajalikul hetkel said patareid tühjaks või tuli minidiskidest või kassetidest puudu. Viimasel kümnendil kasutusele võetud digitaaltehnikal puhul sellist kartust enam pole. Liina Lindströmi sõnul lindistatakse nüüd aga hoopis rohkem, kuna ei tehta enam nii põhjalikku valikut, ent seda rohkem aega võtab arvutis materjali hilisem töötlus. Moodne tehnika hõlbustab ka 1990. aastate keskel taasalanud, üle 300 aasta Peipsi ääres elanud vene vanausuliste ajaloo ja keele uurimist. Vene keele professori Irina Külmoja sõnul osteti kohe esimese projekti rahadest mitmesugust tehnikat. «Videokaameraga on salvestatud imelisi, kaluritest vanausuliste sõidukeid, suure vene ahjuga kööke, sibulakasvatust, kalapüüki jm töid.»

Tiiu Jaago nendib, et kuigi praegusajal saab rahvaluule uurimisel tõesti head tehnikat kasutada, siis teda sellega tegelemine mingil määral segab. «See, kuidas valida pildistamiseks ja filmimiseks korralik kaader ja tegutseda nii, et miski kõnelejat ei häiriks, nõuab omamoodi

andekust. Mulle meeldib rohkem, kaks kätt taskus, kuulata, vaadata ja suhelda, kuigi siis võib ära unedada uurija ja uuritava suhe, nii et peab uurija positsioonilt märku andma.»

Arhiivimaterjali täiendamiseks ja kontrollimiseks tehtav välitöö Tiiu Jaagole meeldibki. «Eeltööd on palju, kuid see sobib mulle.» Esimese kursuse praktilal sattus ta aga segadusse, kui tundis, et teooria ja praktika läksid lahku. «See, mida olin õppinud ja mida koguma pidin, kuulus eelmisesse sajandisse. Inimesed, kellega kohtusin, elasid 20. sajandil ja tahtsid sellest rääkida. Kuidas ma kogun seda, mida enam ei ole?» Näiteks muistendeid teadsid nendega kodu-uurimisel kokku puutunud inimesed, kes olid lugudega juba tööd teinud ja ka arhiivis käinud. See ei tundunud talle enam autentse rahvaluulena, vaid töödelduna, valmis materjalina. Niiviisi võib rahvaluuleainest mõjutada isegi põline kogumismeetod – üleskutse, mille tarbeks sageli eraldi tööd tehakse.

MAALT LINNA POOLE

Eelmistel sajanditel koguti rahvaluulet ja keelt üleskutsete järgi ning kihelkondades liikusid ringi ka üksikud entusiastid. Esimese Eesti vabariigi ajal ka stipendiaadid ja seltside inimesed. Vene ajal muutus filoloogide välipraktika kohustuslikuks. Suvepraktikale suundusid mitme eriala mitme kursuse tudengid. Ekspeditsioon korraldati ka koos tollase etnograafia- (Eesti Rahva Muuseum) ja kirjandusmuuseumi rahvaga.

Tänu professor Paul Aristele

Dotsent Aino Valmet (keskel) intervjuerib Noarootsi keelejuhti Hilda Lepat 1972. aastal.

Foto: Raivo Velsker

ja dotsent Paula Palmeosele hoogustus Venemaa soome-ugri rahvakildude uurimine, millele aitasid kaasa nendest rahvustest Tartus õppivad tudengid. Dotsent Ellen Niit mäletab, kuidas 1960. aastate teisel pool õõbiti aspirandi, praeguse Mordva ülikooli professori Mihhail Mosini kodus. «Meile anti nõu, keda küsitlema minna ja üldse kogu pere hoolitses meie eest.» Igal tudengil oli oma sõnavarateema, mida otsida ja häälduse järgi kiiresti üles kirjutada. «Nende teemade põhjal kirjutasime lõputöö.»

Praegusajal jääb paljudel filoloogidel murdepraktika maitsmata, sest seoses 3+2 õppekavaga on see kohustuslik üksnes magistriõppes. Sellele vaatamata leidub suulise pärimuse huvilisi teistegi erialade üliõpilaste seas, kes filoloogide välipraktikaga liituvad.

Ellen Niidul oli käsil Kihnu ekspeditsiooni ettevalmistamine. «Küsimine ka kombestiku, kolhooside, «Teeme ära!» talgute kohta, huvitume elulugudest, et tudengid inimestega üldse jutule saaksid ja et kohalikus keeles vastataks.» Kihnu retkel on maalt pärit vaid üks tudeng. Liina Lindström lisab, et erineva elu- ja kultuurikeskkonna esindajail pole lihtne ühist keelt leida. «Neil võivad olla erinevad hinnangud, väljakujunenud stereotüübid. Mõni pole harjunud ka vanemate inimestega suhtlema.»

Dotsent Niidu sõnul on kasi-namalt uuritud Kesk-Eestit, kuna kirjakeel on suuresti keskeesti keelele üles ehitatud ning need paikkonnad ei ole paistnud teadlastele ilmselt nii huvitavad.

Tiiu Jaago ütleb, et uurija läheb sageli meelsamini sinna, kust ise pärit, nagu tema Lääne-

maalt ja seotud ka Ida-Virumaaga. Jaago hinnangul kohtab näiteks pärimuskultuuriga tegelejate seas ka hoiakut, et Ida-Virumaal ja Lasnamäel polegi kultuuri, mida uurida, vaid üksnes Setumaal ja Kihnus. «Meile on nende paikkondade kultuur aga sageli teadmata või ei pruugi olla meelepärase ja see pärsib uurimist.»

Näiteks Peipsi vanausuliste keele vastu tundis 1960. aastatel huvi dotsent Tatjana Murnikova, kelle abikaasa oli vanausuline. Professor Külmoja sõnul hakkasid 1996. aastal vanausuliste temaatikat uurima kaksikõed Burdakovad, kellel elas Kallastel vanausulisest vanaema.

Üks põhjusi, miks maakohtade vaimuvaraga rohkem tegeldud, on ka see, et mitmed teadlaste põlvkonnad olid ise maalt pärit. «Nüüd on tekkinud rohkem linnas üles kasvanud uurijaid, kes

juulgevad ka linnafolkloori ja isegi Lasnamäe käsile võtta,» sõnas Tiiu Jaago.

RAHVALUULE TÄNAPÄEVAL

Muutused pole toimunud üksnes uurijate põlvkondades. Tehnika, massikommunikatsiooni ja interneti arenedes hakkas kiiremini muutuma ka kogutav aines – folkloor ise. Kuigi ka Matthias Johann Eisen ja 1930. aastate rahvaluule arhiivi töötajad märkasid rahvaluule uuenemist. Rohkem hakati uuematele žanritele tähelepanu pöörama 1980. aastate teisel poolel, näiteks Mall Hiiemäe kirjandusmuuseumist kogus sõdurifolkloori. Mare Kõiva eestvõttel korraldati 1989–1991 tänapäeva rahvaluule seminare ja konverentse.

1990. aastate algul tuli varasemate materjalide ja uurimisviiside-uurimuste kõrval tänapäeva rahvaluule teema, nagu õudukad, piltmõistatused, keerdküsimused, lastemängude liisklugemised, koopiahumor, graffiti jmt. Kirjandusmuuseumi teadurid on

uurinud kogumisvõistluse taustal koolipärimust, sealhulgas mõistatuszanri kohanemismäiteid.

Rahvaluule ei kuulu üksnes minevikku. Traditsiooni ja järjepidevusena tuleb ta meiega kaasa, meie tajume teda aga teisiti kui eelkäijad. Juba 1960. aastatel leiti, et kirjutatud tekst ja elav esitus loovad erineva tähenduse. Toimus pööre nii Euroopa kui ka Ameerika folkloristikas. Tiiu Jaago sõnul tuli see teema üldteoreetilisse kirjandusse ja sai mõnes, näiteks jutu-uurimises, varasemate uurimisviiside kõrval märgatavama koha.

Samuti hakati rahvaluulele lähenema interdistsiplinaarselt, kaasates antropoloogilisi, etnoloogilisi jt uurimismeetodeid. «Naisuurimuste ja elulugude kaudu jõudsin näiteks järeldusele, et naised on laulnud või kirjanud oma elutee oma armastuse vaatepunktist,» ütles Jaago ja lisas, et migratsiooniteemalises küsitlustes ja uurimustes tahetakse sageli näha, et naised oleksid end elulugudes ka poliitiliselt

KOHANDUNUD TAVAMÕISTATUSED

- Ei ole lukk ega riiv, aga kinni peab? – söetabletid (traditsiooniline vastus nõõp)
- Kanda jõuab, aga lugeda ei jõua? – kohustuslik kirjandus (juuksed)
- Kukub, kukub, aga maha ei kuku? – talse (kell)
- Käib kõik maailma läbi, aga seisab ühe koha peal? – välisminister (maantee)
- Mis on seest siiru-viiruline, pealt kullakarvaline? – pugeja (sibul)
- Teist närib, ise karjub? – ämm (saag).

Piret Voolaiu artiklist raamatus «Tulnukad ja internetilapsed».

määratlenud. «Uurijagi on oma ajastu laps, kuid see ei tähenda, et võiksime migratsiooniteemal poliitikute kombel läheneda.»

Välitööle mineja võibki kogu oma moodsa tehnikaga, aga seespoolse vaatluseta tunduda kohalikele algul teadusturistina. Tiiu Jaago sõnul saab tõeliseks välitöötajaks siis, kui suudetakse uuritavasse kultuuri sisse saada, kui märgatakse folkloori uute vormide teket ja pärimuse kohandumisi ümbritseva kultuurikeskkonnaga. Siis saab turistist uurija. ☺

Kasutatud kirjandus vt: www.ajakiri.ut.ee.

Dotsent Ellen Niit (vasakul) lindistab 2006. aastal Muhu keelejuhti Albert Noort.

Foto: Sander Pajusalu

VÄRSKED TEADMISED VÄÄRIKATE ÜLIKOOOLIST

Foto: Andres Tennus

Riina Saarma

arst, väarikate ülikooli õppur

26. mail sai Tartu ülikooli aulas lõpu-diplomi 264 TÜ väarikate ülikooli õppurit. Oma esimese õppeaasta lõpetas esimene lend. Septembrist maini kestnud kahe semestri jooksul toimus kokku 19 loengut, millest osavõtt oli väga arvukas, puuduti vaid äärmisel vajadusel. Õppetöö oli korraldatud päevasel ajal ja toimus loenguvormis, kaks akadeemilist loengut korraga. Väarikate ülikooli registreeriti õppuriks üle 50-aastaseid inimesi Tartust ja teistest Lõuna-Eesti linnadest. Soovijate arv ületas 300 piiri ja sobiva auditooriumi puudusel tuli osadele ära öelda. Lõputunnistuse saamiseks tuli kohal käia, semestri jooksul oli lubatud vaid üks puudumine. Igal loengul registreeriti kohalolijad.

Loengutes jagati õppuritele laiapõhjalisi teadmisi – akadeemikud Ene Ergma ja Jaan Einasto rääkisid astrofüüsikast, kosmoloogiast ja maailma ehitusest, Mart Ustav tutvustas uusi teadmisi

viirustest, viirusnakkustest ja nendega võitlemisest, professor Peeter Tulviste esines teemal, mis käsitles aja ja meiega seotud muutusi, Mart Sörg tutvustas sügissemestril euroga seonduvaid ootusi ja kartusi, Ülo Valk rääkis Eesti rahvausundist, Ene-Margit Tiit rahvaloendusest ja rahvastikuga seotud küsimustest, Paul Varul kinnisvaratehingutest, Marju Lauristin Eesti inimarengu probleemidest ja Margus Lember diagnoosideni jõudmisest.

Peale selle kuulsime veel palju huvitavat teistelt ülikooli õppejõududelt ja teadlastelt. Saime uusi teadmisi selle kohta, kuidas saavutada enesega rahulolu, kuidas väarikalt vananeda, millised on infotehnoloogia võimalused ja ohud, kuidas suhtuda tänapäeva kirjandusse, millised on põlvkondadevahelised suhted. Kevade viimane loeng käsitles genealoogiat. Polnud ühtki loengut ega lektorit, kes poleks suutnud kuulajates tutvustatava teema vastu huvi äratada. Õppurid jäid teemade ja lektorite valikuga väga rahule.

Lisaks loengutele toimus väiksemale rühmale saksa keele vestlusring, kus sai värskendada keeleoskust ja omandada uusi teadmisi saksa kultuurist. Näiteks Saksamaa ülikoolide juures on sarnased ülikoolid seeniorülikoolide nime all käigus juba üle 20 aasta, olles väga nõutud ja kuulajaterohked. Seal on loenguvormist samm edasi astunud – peale loengute toimub õppetöö ka osakondades. Viimastest on eriti populaarsed võõrkeeled, ajalugu ja meditsiin. Ka meie õppuritel on tekkinud mõtted ja soovid, kuidas järgnevatel aastatel õppetööd laiendada ja võimaldada sel moel eri teemadesse rohkem süveneda.

Kuna praegused õppurid on kõik lõpetanud ülikooli eelmise riigikorra ajal, on tarvis palju juurde õppida, et elu-oluga kohaneda. Suhtumisega vanadesse inimestesse käib kaasas stereotüüpne arusaam, et nad ei tea midagi ja ainult virisevad. Paljuski on selles ka tõtt, eriti kui kuulata raadios aeg-

ajalt saateid, kuhu saab sisse helistada ja arvamust avaldada. Kui mõni asi jääb inimesele arusaamatuks, on tema esimene reaktsioon sellele «ei!». See pole nii ainult vanemaaliste puhul.

Et võimalikult palju väarikasse ikka jõudnud kodanike elu- ja töökogemusi rakendada, tuleb neid tänapäevastes küsimustes veidi järele aidata. Saksamaalgi loodi seeniorülikoolid paljuski seepärast, et kahe riigi ühinemise järel ei suutnud paljud elanikud nii ruttu kohaneda, kui majanduse arenguks vaja oleks olnud.

Meie vabariigis, nagu mujalgi Euroopas, on tegu järjest vananeva elanikkonnaga, kes võib ühel ajahetkel muutuda riigile liiga suureks koormaks. Nn pensionäride armee kasvab ja põhiküsimuseks saab see, kuidas nad endaga toime tulevad. Väarikate ülikoolis käimine aitab palju kaasa, et sealsed õppurid, väarikas eas inimesed, püsiks terved, tuleksid enesega toime ning oleksid pädevad ja targad. Selliseid kodanikke meie riik ju vajabki.

Nimetus väarikate ülikool on eriti hea leid! On ju uhke öelda nii kodustele kui ka tuttavatele, et käin väarikate ülikoolis. Ma olen kindel, et kui nimetus oleks olnud vanurite, eakate või pensionäride

ülikool, poleks suur osa praegustest õppuritest soovinud siia tulla. Seega on väarikate ülikoolis käimisel veel üks positiivne mõju – see tõstab enesehinnangut. Sellele lisandub veel rõõmus meel, sest kokku saadakse omaealiste inimestega, kohtutakse kooli- ja ülikoolikaaslastega, endiste töökaaslastega ning luuakse uusi tutvusi ja kontakte.

Tervise seisukohast on oluline, et loengute külastamine sunnib igasuguse ilmaga välja tulema ja nii õues kui ka siseruumides liikuma. See sunnib end ka kodus rohkem liigutama, isegi harjutusi tegema, et säilitada liikumisvõime – seda olen kuulnud mitmelt õppurilt. Teadmiste värskendamine ja laiendamine annab igale õppurile juurde enesekindlust tänapäeva aktuaalsetel teemadel kas väiksemas või suuremas sotsiaalses grupis häbenemata kaasa rääkida.

Arstina olen ma veendunud, et väarikate ülikoolis käimine panustab igati meie tervisesse, mis teatavasti on füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund. Kõik esimese õppeaasta lõpetanud õppurid registreerisid end viimastel loengutel ka uueks õppeaastaks, mis näitab, et üle 50-aastastele on väarikate ülikool väga vajalik ja et see täiendusõppe vorm on jätkusuutlik. ☺

Foto: Andres Tennus

HEAD LÕPETAJAD!

Ülikooli lõpudiplom on tõenduseks teie erialateadmistele ja oskustele, kuid peale teadmiste näitab see ka püsivust, sihikindlust ja kriitilist mõtlemist. Ülikooli lõpetamine väärrib suurt tunnustust. Olete pidanud kõvasti tööd tegema, et seda saavutada.

Kõrghariduse esimese astme lõpetajatele on see alles üks verstapost haridustee läbimisel. Olete loonud endale hulgaliselt edasimineku- ja valikuvõimalusi. Loodetavast on teist paljudel tahe ja uudishimu oma eriala sügavustesse tungida ning jätkata õpinguid magistritasemel.

Magistriõppe lõpetanud võivad endid aga õigusega lugeda oma eriala spetsialistideks. Teie hulgas on tulevased õpetajad, arstid, teadlased, ettevõtjad, juristid, ajakirjanikud, filoloogid jt oma ala meistrid, kes on saanud laiapõhjalise ja mitmekülgse ettevalmistuse. Loodan, et soovite töötada õpitud erialal ja leiate endale põneva, väljakutseid ja loominguulist naudingut pakkuva koha tööturul.

Ülikooli uks teie seljataga ei sulgu. See jääb teile avatuks täienduskoolituse, magistri- või doktorioõppe, aga kindlasti ka tutvuste ja sidemete kaudu, mis on loodud õppeaja jooksul õppejõudude ja ülikoolikaaslastega.

Soovin teile positiivsust, rõõmsameelsust ja sihikindlust!

Martin Hallik,
õppeprorektor

USUTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

USUTEADUS

Annely Eesmaa
Maarja Hulkko
Eleri Illik
Made Laas
Olev Luik
Villu Lõhmus
Kaire Piir
Joel Pulk
Hanna Rea

Indrek Tenno
Diana Tomingas
Martin Uudevald
Tanel Vassel

MAGISTRIÕPE

USUTEADUS

Madis Grossberg – *cum laude*
Indrek Pekko – *cum laude*
Diina Tuulik

RELIGIOONI- ANTROPOLOOGIA

Raivo Alla
Benno Laanem
Virge Loo – *cum laude*
Kristi Mänd
Indrek Peedu – *cum laude*
Raivo Prank – *cum laude*
Diana Raidla
Urve Sagur
Marju Saluste

ÕIGUSTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

ÕIGUSTEADUS (ÕPE TARTUS)

Peeter-Jaak Ait
Jekaterina Agu
Kristine Akopdzanjan
Julia Deržilo
Nikita Divissenko
Ilona Drikkit
Kornelika Eggers
Mihkel Eikner
Egert Everaus
Kristiina Feldman
Rina Gontšukova
Elvira Gorohhova
Indrek Grusdam
Kersti Heide
Hana-Maarja Helinurm
Simoon Hion
Olga Hodakovskaja
Hanne-Loore Härma
Helena Ilmjärv
Risto Jaagant
Helin Jaakma
Kerli Jaanson
Sander Jõelaan
Aleksander Jõemets
Gaili Järvela
Tiiu Kalda
Andres Kalm

Kaupo Kask
Vaike Kargu
Helen Kaur
Kirke Keert
Martin Kiisküla
Rauno Kiris
Evelin Kisand
Raul Kivi
Mari-Liis Kivipõld
Olja Kivistik
Kaija Klaasen
Diana Klettenberg
Julia Koger
Karin Kook
Kaspar Koppel
Revo Krause
Karolyn Krillo
Anneli Krunks
Maret Kruus
Andres Kudrjajtsev
Kadi Kulpson
Greete-Kristiine Kuru
Martin Kusmin
Gunnar Kuusna
Reliia Käro
Jaanika Laan
Marko Laur
Laura-Liisa Laving
Teet Lehiste
Sille Lehtsaar
Diana Leoste

Gea Lepik
Kerli Lepik
Ott Lepmets
Karol Liiva
Maria Lõbus
Gerli Mae-Vello
Kaarel Maide
Tanel Melk
Ilona Mušnikova
Siim Mõistlik
Mart Mänd
Liisa Nikkarinen
Marina Ninaste
Tarvo Nurgamaa
Sigrid Nurm
Liisa Nuut
Maarja Näkk
Krõõt Olo
Kadi Orav
Mari-Liis Orav
Liisa Paas
Katrin Pajula
Liisi Pajula
Erik Parik
Olgerd Petersell
Maria Pihlak
Siim Pettai
Karin Pool
Kärt Pormeister
Kaspar Porosaar
Silver Priimäe

Kalmer Puusepp
 Maris Pärsikivi
 Sigrid Rand
 Kertu Rauk
 Triinu Rauk
 Kristiina Reinson
 Timo Reinthal
 Ronald Riistan
 Kadri Rohtla
 Pille Rosin
 Katre Rugo
 Maive Saarepera
 Mari Schihalejev
 Andres Sepa
 Annely Sepp
 Sandra Sepp
 Kadi Sink
 Kerttu Siim-Wilcox
 Evelin Simer
 Mergan Sirk
 Liina Sootalu
 Merike Sumla
 Katarina Suurkuusk
 Kaija Sõster
 Rinat Šaidulin
 Veronika Štroman
 Maarja Talts
 Tiiu Tamm
 Anneli Teelahk
 Laureana Telk
 Raul Tohv
 Kaili Tooming
 Cathriin Torop
 Tauri Tuimets
 Karola Tõnov
 Karin Täär
 Kristiina Urb
 Mailis Uring
 Valter Vaha
 Merilin Vallimäe
 Taavi Viilol
 Indrek Vikkat
 Janno Voog
 Kaisa Üksik

ÕIGUSTEADUS (ÕPE TALLINNAS)

Helen Aaremäe
 Anette Aav
 Merli Ainsaar

Koit Allaste
 Marje Allikmets
 Armin Allmäe
 Fred Anslan
 Iris Arge-Lepalind
 Mariken Arro
 Anneli Arusalu
 Merike Aspe-Kangro
 Egert Belitšev
 Viktor Bome
 Kerli Brandt
 Kristina Brandt-Kure
 Irina Eha
 Veronika Ehrenbusch
 Elisabeth Eisen
 Agle Elmik
 Raina Eluri
 Kristina Ermakova
 Erki Fels
 Vitali Galitskihh
 Laura Glaase
 Marge Goldberg
 Sander Güvet
 Toomas Halliste
 Haide Hermet
 Helena Ilves
 Külli Iste
 Anneli Ivanov
 Silvia Jaksman
 Ave-Geidi Jallai
 Kaie Johanson
 Marit Kaalma
 Anet Kaasik
 Laura Kaasik
 Merike Kaev
 Priit Kala
 Kardo Karon
 Veronika Kaska
 Annika Kaup
 Andres Kees
 Helen Kelo
 Juhan Kilumets
 Eimar Kivi
 Marie Kivi
 Laura Kivimägi
 Mari-Liis Kobakene
 Heleri Koltšin
 Kairi Koppel
 Marek Korindt
 Andreas Kotsjuba

Maarja Kraiss
 Jaanus Krevald
 Kati Kruut
 Aalo Kukk
 Kersti Kukko
 Rene Kullõr
 Riina Kurm
 Kersti Kurval
 Merle Kutser – *cum laude*
 Jaanus Kuur
 Iivika Kõivastik
 Mihkel Kõrbe
 Nele Kärner
 Riina Käämer
 Taavi Käärid
 Jaanus Käärrik
 Kaupo Kõbarsepp
 Raimond Kütt
 Kerly Kõünemäe
 Pirgit Laanpuu
 Elerin Laas
 Teet Laeks
 Maarja-Liis Lall
 Julia Lavrova
 Regiina Lebedeva
 Andrea Lega
 Maarja Lehemets
 Johanna-Maria Lehtme
 Rasmus Leibur
 Kätlin Levit
 Rister Levit
 Rene Linask
 Annely Lind
 Berit Loog
 Heli Lukksepp
 Märt Maarand
 Alger Magero
 Kerstin Malberg
 Martti Mandel
 Liisa Margus
 Marianna Marjunitš
 Chris-Marii Meringo
 Marek Merisalu
 Liisi Mets
 Margus Moor
 Artjom Morozov
 Maire Mägila
 Liina Männiste
 Anita Möldre
 Moonika Möller

Hendrik Mühlis
 Hille Naaber
 Kadri Noor
 Martin Normann
 Mari-Liis Nurmeste
 Tiina Ojakallas
 Liisa Ojamaa
 Virko Ojamaa
 Aido Ojassalu
 Morten Olesk
 Liisa Orav
 Kristo Orman
 Kaidi Palu
 Raavo Palu
 Marilyn Pappel
 Margot Pasovs
 Katerin Peärnberg
 Diana Pihlas
 Madis Piirla
 Krista Potsepp
 Marite Privoi
 Elika Pukk
 Monika Pärnsalu
 Maret Rannala
 Martin-Johannes Raude
 Sandra Raudsepp
 Mari Reinfeldt
 Mari-Liis Roots
 Kadri Ross
 Kristel Rumessen
 Kristel Rünnermeri
 Liisa Saarna
 Maarja Saluste
 Triin Sarapuu
 Karina Saron
 Daniil Savitski
 Liina Sepp
 Erki Siht
 Martin-Kaspar Sild
 Reelika Sippol
 Karola Sisask
 Kristel Soodla
 Andres Suimets
 Eero Svarval
 Erika Säde
 Ljubov Šarabanova
 Marjana Šestel
 Dmitri Štšerbin
 Jana Zolotarjova
 Ketlyn Zõbin

Pille Tael
 Kätlin Taimsaar
 Kädidi Tammiku
 Kärt Taniberg
 Sandra Tarum
 Tanel Teras
 Kadri Timuska
 Sille Tomingas
 Kristiina Toomann
 Kaire Toomingas
 Triinu Tootmaa
 Eve Uiboupin
 Kaidi Urgas
 Kadri Uus
 Elin Uusväli
 Johanna Valem
 Alar Valt
 Karin Valtri
 Laura Veski
 Kristiina Viiburg
 Magnus-Peter Viilop
 Vadim Vilde
 Olga Vinogradova
 Kristin Viršila

MAGISTRIÕPE

ÕIGUSTEADUS (ÕPE TARTUS)

Kadi Alaküla
 Aivi Altdorf (Altrov)
 Kedli Anvelt – *cum laude*
 Eveli Eeskivi
 Rene Hallemaa
 Harri Hõrak
 Madli Ilves
 Stefani Isotamm
 Helin Jõgi
 Maria Jänese
 Martin Kallasmaa
 Kadri-Catre Kasak
 Källi Kiik
 Kaja Kiilo
 Triinu Kinkar – *cum laude*
 Rauno Klemm – *cum laude*
 Marko Kotsar
 Tanel Kroonberg
 Kelly Kruusimägi
 Indrek Kukk
 Karl Kull – *cum laude*

Tanel Kurvits
 Alla Kuznetsova
 Kaia Kuusler
 Karen Kõiva
 Hellis Kähr
 Marika Kütt
 Tanel Kүүn
 Signe Laanemäe
 Robert Laid
 Virge Lellep
 Marelle Leppik
 Artjom Luik
 Eveli Lume – *cum laude*
 Liina Lõhmus
 Merle Maks
 Lily Mals
 Ervin Martma
 Mari Matjus – *cum laude*
 Mari-Liis Mets – *cum laude*
 Sandra Metsamärt
 Jana Mikk
 Chirag Mody
 Kristjan Mugra
 Merlin Mõistus
 Kristiina Mäe
 Kerttu Mäger
 Tanel Mällas
 Jaanus Müürsepp
 Valentina Orro
 Liina Oru
 Reesa Paatsi
 Ene Pellja
 Helena Pihlakas
 Marko Pikani
 Marko Pilv
 Karin Ploom
 Maarja Ploom
 Janek Pool
 Katri Pruul
 Mere Punab
 Kristi Purtsak
 Margo Põbo
 Mikk Põld
 Anastassia Rjabova
 Kerttu Ratassepp
 Brit Raud
 Margus Reiland – *cum laude*
 Margit Roots
 Kaie Rosin – *cum laude*
 Tanel Saari

Erik Salur
 Kristel Sapas
 Robert Sarv
 Marit Seesmaa
 Geidi Sile
 Siim Sillamaa
 Grete Sirgi
 Elina Soomets
 Ave Talts
 Annika Talve
 Liis Tedder
 Mariliis Toomiste
 Merili Truup
 Kerttu Tänav
 Marko Udras
 Kadi Uibo
 Janar Urres
 Marju Vahing
 Siim Vahtrus – *cum laude*
 Helen Valge
 Vahur Verte
 Kristi Viert
 Karel Virks
 Anu Vismann
 Rain Vosman
 Taavi Vospert
 Triin Väljaots

MAGISTRIÕPE**ÕIGUSTEADUS
(ÕPE TALLINNAS)**

Ott Aava
 Merit Aavekukk-Tamm
 Tiia Born
 Viktoria Dementjeva
 Olga Harlamova
 Karin Kallaste
 Merilin Kalme
 Riina Karro
 Kristiina Koll
 Anna Kosar
 Marika Koval
 Annika Kruuse
 Katre Kuhi
 Sirlu-Kristi Käpa
 Kadri Laas
 Nora Lahe
 Rene Lauk
 Erik Lepikson
 Ksenija Liss
 Juulika Ljaš
 Mariana London
 Olavi Malla
 Aljona Melter
 Merili Oja

Andres Ojaver
 Karin Oras
 Maria Pais
 Liisi Pars
 Martin Petermann
 Anu Pillesson
 Anneli Pöder
 Katrin Pööra
 Kadri Randveer
 Kaija Riismaa
 Kelli Ristal
 Mihkel Roos
 Gea Rossi
 Kaidi Sarv
 Maarja Tagu
 Merli Tali
 Pille Talpsepp
 Hannes Toodu
 Anu Toomemägi
 Tomek Tosin
 Helen Tuisk
 Kaire Vacker
 Carmen Vahem
 Merilin Viik
 Mari Ääremets
 Egerit Übner

Johanna Jakovlev
 Natalia Jefimova
 Maarja Jekimov
 Katrin Juursoo
 Stina Jõe
 Helena Järv
 Jaana Jürimaa
 Kadri Kalvo
 Ellen Kamenik
 Iiro Petteri Karhiaho
 Vitali Karpenko
 Maria Kasesalu
 Sergei Kesonen
 Tommi Juhani Kettunen
 Ragnar-Toomas Kibur
 Stela Kilk
 Roman Kornõšev

Tiina Maria Koskela
 Sonja Emilia Kleberg
 Rein Kruusat
 Jaanika Kukk
 Epp Kuuse
 Kennet Kõiv
 Maris Laanemets
 Emma Anna-Liisa Laitinen
 Lea Lang
 Olga Lapkovskaja
 Anastasija Lastovka
 Aleksandr Lebed
 Laura Leht
 Mare Leht
 Liisi Leis
 Katrin Lepik
 Kadri Lillemäe
 Helen Marie Lillo
 Laura Lillsaar
 Hanna Lindmäe
 Katja Luukkanen
 Andra Lätt
 Eva Margna
 Matis Martens
 Olga Maslennikova
 Mihkel Mettis
 Made Möldre
 Kadi Nikker
 Maija Karoliina Nieminen
 Ivi Ojakivi
 Liisa Olesk
 Reet Otsus
 Maarjaliis Paavo
 Kristjan Pahk
 Mari-Liis Parviste
 Karl Pintsaar
 Merit Poolak
 Marja Poots
 Laura Prett
 Jevgenia Pugatšova
 Taavi Põdramägi
 Karmen Püvi
 Merit Rajas
 Kadri Rimmel
 Regle Reppo
 Kadi Ristal
 Mart Roosimaa
 Liisi Rosenberg
 Eduard Rumjantsev
 Roman Rusman

Džamilja Rustamova
 Virve Saarevet
 Simo Saarniit
 Merle Saat
 Katariina Emilia Salminen
 Kaili Sarapuu
 Dmitri Šastin
 Selja Tuulia Savolainen
 Kärt Seer – *cum laude*
 Reelika Serbak
 Alina Solman
 Aivar Soomann
 Anton Strižkov
 Anna Suvidova
 Triin Sütt
 Aleksei Zolotar
 Liisi Talv
 Jennica Paula Tampio
 Tiia Teder
 Emmi Reeta Vilhelmiina Teppo
 Alina Terep
 Irina Tihhonova
 Annika Toomik
 Kaili Toompuu
 Julia Toropõškina
 Liina Uudam
 Hille Vahur
 Marilyn Vassiljev
 Liisi Voltri
 Mirjam Vösaste – *cum laude*
 Alexander Peter Wüstefeld

HAMBAARSTITEADUS

Stella Ambaradian
 Helena Antsov
 Mihhail Bõtšinski
 Anna Dolgopolova
 Läman Džäfarova
 Vitali Gavrilin
 Oksana Groš
 Anu Magdaleena Heinvee
 Helen Hunt
 Karin Isak
 Olga Ivanova
 Auliki Jõgi
 Natalia Kanavina
 Jekaterina Koršunova
 Maris Kägo
 Konstantin Loginov
 Andrei Melnitšenko

Darja Morozova
 Ksenia Ovtšinikova
 Anna Panarina
 Marjo Puusepp
 Hiie Ratas
 Jana Saaber
 Jekaterina Šalabajeva
 Birgit Seiton
 Jevgenia Simotjuk
 Olga Sokolova
 Olga Žuikova
 Marlen Tiivel
 Marina Tšerešneva
 Raul Vallaste – *cum laude*

PROVIISOR

Lüüli Allas
 Kaidi Ambos
 Natalija Arlan
 Evgeniya Bagdasarova
 Artjom Beresnev
 Tatjana Boikova
 Liia Feoktistova
 Olga Genno
 Eliis Henrikson
 Liisa Juul
 Anna Kaart
 Karmen Kapp
 Alesja Krupskaja
 Ksenia Labonarskaja
 Henri Lepp
 Heret Liinvee
 Jevgenija Matvejeva
 Katrin Midri
 Jevgenia Molodtsova
 Marta Must
 Pille Mägar
 Margus Mänd
 Ave Niidu
 Merilin Nurk
 Anneli Paarasmaa
 Anna Penkina
 Andrei Pepelõšev
 Maarika Piirikuus
 Kristina Predbannikova
 Kaisa Saukas
 Julia Savenkova
 Anna Simaško
 Jekaterina Skromnova
 Liidia Smirnova

ARSTITEADUS**BAKALAUREUSE-
JA MAGISTRIÕPPE
INTEGREERITUD
ÕPPEKAVAD****ARSTITEADUS**

Annika Adoberg
 Anette Aija
 Kristina Aivazjan
 Eeva Lotta Ulrika Alhava
 Nadežda Andrejanova
 Jenna Andresoo
 Eliise Annus
 Eeva Antsov
 Olga Bogoslavskaja
 Sara Margareta Brandt
 Chiara Chines

Aleksandr Detotšenko
 Morag Hanna-Marja Catriona
 Dixon
 Ilona Domaškina
 Anna Egipte
 Airi Eldermann
 Maria Filippova
 Edvard Garder
 Gleb Gavrilkin
 Hazar Gevorkjan
 Priit Ginter
 Tuuli Haabpiht
 Maria Hadojeva
 Jessika Henrietta Helppi
 Merli Ilves
 Kirill Ivanov
 Ksenia Ivanova

Anna Starovoitova
Jevgeni Säkki
Siiri Talv
Tiina Titma
Gerli Vaino
Catri Valner

MAGISTRIÕPE**ÕENDUSTEADUS**

Karin Eilmann
Mare Janvest
Katti Kõrve
Inga Lepp
Lilia Leppsaar
Mare Oder
Eve Palotu
Pirgit Palk

Angela Paulin
Jana Trolla

RAHVATERVISHOID

Helene Alavere – *cum laude*
Alice Kivistik
Hedi Liivlaid
Indrek Linnuste

Tuuli Ruus
Merike Rätsep
Kaili Šults
Mariliis Tael
Mari-Liis Tammesoo

BIOMEDITSIIIN

Marilyn Ivask – *cum laude*
Este Leidmaa
Joanna Liiv – *cum laude*

Julia Oflijan
Marite Punapart – *cum laude*
Katrinn Pruul
Rene Randver
Riin Reimets
Katrinn Ruisu
Kaido Värbu

MAGISTRIÕPE (4+2)**BIOMEDITSIIIN**

Piret Männik
Helen Uibopuu
Deniss Uksov

RAHVATERVISHOID

Ave Kängsepp

Airi Uuna
Maris Vain
Helen Valgma

**EESTI JA SOOME-UGRI
KEELETEADUS**

Kadri Koppel – *cum laude*
Piret Tamme – *cum laude*

Eleri Aedmaa
Kristel Algvere
Nina Susan Engman
Liina Kahu
Julia Kantemirova
Tatjana Kodas

Liisa Kongot
Anne Kull
Marge Kuslap
Kadi Käärt
Teele Laurend
Kristi Leepere
Meelika Mihkelsaar
Konstantin Murašov

Mai Nurka
Sigrid Pachel
Mai Perillus
Jana Popova
Jelena Putškova
Marina Pärnpuu
Jaana Seinberg
Julija Šamarina
Katrinn Talvik
Triin Todesk
Sirje Toomla
Sille Uusleer
Katrinn Vaaks
Signe Vaaks
Liina Vakraõom
Mari Väli

FILOSOFIA

Elina Adamson – *cum laude*
Madli Ross – *cum laude*
Karel Vaidla – *cum laude*
Martin Aidnik
Marianne Karm
Kristin Kokkov
Pille Peri
Kadri Sahin
Sandra Saks
Lenne-Ann Savila

Henri Zeigo
Eik Tammemäe
Raul Veede

**INGLISE KEEL JA
KIRJANDUS**

Ulvika Hurt – *cum laude*
Teele Kesküla – *cum laude*
Merli Kirsimäe – *cum laude*
Tene Viiburg – *cum laude*

Laura Abroi
Jaana Bichele
Siiri Hommik
Merilen Ivask
Ivi Kask
Hendrik Koger
Eret Krull
Kadi Kõllamets
Liina Laanejärv
Liina Lankei
Ilona Laur
Kaisa Lõhmus
Taavi Maidle

Marika Marimaa
Maarika Martins
Terje Mitev
Kärt Mõttus
Kaur Männamaa
Regina Ohak
Liisi Ojasoo
Laura Oll
Jorma Palli
Triin Peek
Kärt-Katrinn Pere
Piret Pitk
Kateriina Rannula
Piret Rebane
Annika Saar
Kairi Sepp
Sigrid Sepp
Katre Siimon
Sander Sonts
Sander Suurna
Helen Säask
Siret Talkis
Eeva Ruut Susanna Toivanen
Liisa Veer
Marit Villemsaar
Maria Visnapuu
Kristjan-Ats Välba

Kristel Ühtegi
Kaisa Üksik

**KIRJANDUS JA
KULTUURITEADUSED**

Riina Arunurm
Alissa Heinang
Kätlin Kask
Katre Koppel
Laura Liblik
Kadi Lääne
Laura Mägi
Mai Raet
Marge Rookäär
Eleene Sammler
Kristi Ziugand
Kadri Truska
Triin Truuvert
Anu Varik
Stina Viljus
Ulvi Vösa
Merete Väin

**KIRJANDUS JA
RAHVALUULE**

Marite Butkaite
Eveli Hämarsalu
Kristiina Huvato
Henri Kõiv
Lennart Pukša
Marge Rattik
Kati Ruljand
Elo Zobel
Meelike Tammemägi
Mariann Tihane
Mari-Liis Tina
Mari Vapper
Anne Vooremaa

**KLASSIKALINE
FILOLOOGIA**

Tiina Kaukvere
Liina Liiv
Anita Luik
Ruth Rootsma
Sandra Raim

MAALIKUNST

Kalli Kalmet
Maris Kivimäe

FILOSOFIATEADUSKOND**BAKALAUREUSEÕPE****AJALUGU**

Kadi Mikk – *cum laude*
Ave Taavet – *cum laude*
Ann Aaresild
Kalev Aasmäe
Hannes Aava
Timo Aava
Sten Aavel
Terje Aiaots
Andreas Allik
Marge-Reet Arro
Ingvar Bäreklau
Irina Gljakova
Anastassia Grigorjeva
Allar Haav
Indrek Hallik
Mihkel Hurt
Marit Igandi
Vahur Ilumets
Grete Jaksi
Ott Jõgi
Helika Jürgenson
Ivar Kaigu
Silver Kaldma
Henari Kamenik

Lauri Kann
Andrus Kiis
Anu Kivirüüt
Kalev Koidumäe
Juhan Kokamägi
Kaarel Koosapöeg
Ants Kree
Maria Kross
Kaido Kukk
Madli Kulbach
Tuuli Kurisoo
Kadi Kähär
Maarja Lainevoog
Liina Laugesaar
Kristin Lekko
Kairi Lentsius
Jane Liiv
Liina Lindsalu
Mikk Maasikrand
Kristiina Mesipuu
Shalini Mody
Riivo Mõlter
Mari-Liis Neubauer
Anti Nukk
Tanel Pedaru
Uku Peterson
Kristiina Pokk

Peeter Rahnel
Heli Rahnu
Ago Raudsepp
Elina Rikkas
Ragnar Saage
Rainer Saks
Jelena Salumaa
Leeni Sepping
Sigrid Siik
Marko Sillastu
Made Sökk
Britt Zimmermann
Jarmo Tael
Mikk Tali
Epp Tamm
Karina Tammai
Ada Tamme
Pille-Riin Tammela
Ly Tannis
Mari Tepp
Maarian Tiit
Teet Timberg
Anu-Cristine Tokko
Maarika Tomingas
Liisa Toots
Riina Trofimova
Inga-Bel Tuisk

Liisu Krass
Matis Mäesalu
Olivia Parmasto
Kristiina Soobard
Liis Vikerpuur

ROMANISTIKA

Tatjana Portnova – *cum laude*
Kadri Aarmann
Hedvy Arula
Kadri Green
Helen Hanson
Helen Heinmäe
Maile Koger
Moonika Kuusk
Alesia Manglus
Helena Piilpärk
Larissa Pribylskaia
Merle Pödra
Nora Reitel
Kätlin Rimmeld
Katarina Suurkuusk
Krista Tamm

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Helen Mäe – *cum laude*
Daisi Dorch
Kristel Eismann
Jaana Grigorjeva
Margarita Kazatskaja
Anete Kukkk
Annika Laar
Meril Lilleleht
Evely Rammo
Kaire Selleke
Külliki Sikaste
Svetlana Sobtšuk
Kadri Suitsmart
Enely Tamm
Viljar Tehvand
Anneliis Vaniko
Meeli Vilukas-Thibert
Maris Wrobel

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Merilin Paart – *cum laude*
Madli Ehasalu
Eva Jakovits
Kaarel Kallas

Kaija Maarit Kalvet
Ingrid Koitla
Mark Lütter
Lona Päll
Linda Uldrich
Pärtel Vissak

SEMIOOTIKA JA KULTUURITEOORIA

Anto Alasepp
Laura Bander
Kristel Ets
Helena Haller
Kadri Hurt
Eliisa Matsalu
Anna Muring
Mari-Liis Meesak
Mehis Pihla
Ott Puumeister
Eva Roosaar
Teevi Subert
Getter Trumsi
Merilyn Viin

SKANDINAAVIA KEELED JA KULTUURID

Kaarel Kilk
Anastasia Pertsjonok
Darja Sedler

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Anastassija Bakajeva
Anna Dekelbaum
Julija Ivanova
Karina Koitu
Anna Kortškova
Anna Kuznetsova
Elina Oleitšuk
Rina Peibonen
Diana Petrikova
Anna Prit
Tiia Sõsujeva
Polina Šabanova
Ljudmila Zahhartšuk
Monika Tenno
Koit Visnapuu
Tatiana Vorobyeva

MAGISTRIÕPE**AJALUGU**

Ülle Aguraiuja – *cum laude*
Kaia Ivask – *cum laude*
Hannes Vinnal – *cum laude*
Siret Haller
Maarja Keskpaik
Marko Kuura
Küllilainevooll
Kristi Paatsi
Helena Pall
Annemari Pöder
Marilyn Rappu
Margo Roasto
Eva-Liisa Roht
Kaisa Sammelselg
Ardi Siilaberg
Teele Tulviste
Eva-Kaia Vabamäe

AJALOO JA ÜHISKONNAÕPETUSE ÕPETAJA

Maria Kiik – *cum laude*
Priit Dieves
Maarja Keskpaik
Kaisa Kroman
Krislin Kämärä
Helena Pall
Tanel Sauna
Liis Tabri
Marja-Liisa Vaiksalu
Janek Varblas

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Grethe Juhkason – *cum laude*
Olga Anufrijeva
Svetlana Gordijenko
Elise Järvik
Kadri Kaljurand
Kaisa Kesküla
Katri Krall
Silja Lani
Lüüli Lomp
Triin Löbu
Nele Nikopensus
Reet Noormaa
Eva Patune

Maria Reile
Raul Sirel
Giedré Žilinskaitė
Merli Toome
Maria Tuulik

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

Triinu Laar – *cum laude*
Mari Teesalu – *cum laude*
Marelle Kansonen
Kerli Perend
Leelo Punak
Pille Saar
Anni Tammemägi
Erika Udaltsova
Kaja Vodi

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA MITTE-EESTI KOOLIS

Olga Boikova
Jelena Ivanova
Julia Jeroštšenko
Olga Morozova
Julia Simson

ETNOLOOGIA JA FOLKLORISTIKA

Terje Toomistu – *cum laude*
Ilze Zagorska

FILOSOOFIA

Taavi Laanpere – *cum laude*
Katrinn Parbus – *cum laude*
Laura Kalda

INFOKORRALDUS

Tiina Kriisa – *cum laude*
Lea Baumann
Ele Hansen
Maire Kaldma
Elo Kirsipuu
Leila Lahtvee
Riina Naagel
Kristiina Paesalu

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Anna-Liisa Laarits – *cum laude*

Evelin Roimann – *cum laude*
Pirjo Leek
Kristin Lillemäe
Anna Tarassevitš

INGLISE KEELE ÕPETAJA

Hiie Heinmets – *cum laude*
Piret Post – *cum laude*
Riina Haljas
Mare Hellenurm
Lennart Kohala
Liisi Kume
Kristi Liias
Merle Mändmets
Karina Palloson
Marika Reiko
Tiit Rästa
Liia Salum
Tea Tamm

KIRJALIK TÕLGE

Siiri Aluoja – *cum laude*
Merike Kala – *cum laude*
Katrinn Kask – *cum laude*
Kerttu Tihanov – *cum laude*
Laura Ani
Jaanika Hirv
Anu Laumets
Signe Lillemets
Reena Lootus
Janeli Ojatamm
Ragne Rambi
Karen Schmidt
Veronica Tank
Kaisa Vaher
Argo Valdmann
Liina Valvik

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Piret Kuub

KIRJANDUS- JA TEATRITTEADUS

Anete Kruusmägi – *cum laude*
Allan Männi – *cum laude*
Tõnis Parksepp – *cum laude*
Boris Veizenen – *cum laude*
Elo Vilks – *cum laude*
Helena Kesonen

Erika Renel

KULTUURIKORRALDUS

Agnes Lill
Katrinn Luts
Raagini Mody
Kreete Mägi
Anneta Oona
Helen Ott
Margit Pihho

KUNSTIÕPETUSE ÕPETAJA

Maret Kuura

MAALIKUNST

Anna Hõbemäe
Piret Kullerkupp
Katrinn Paomets
Liisi Örd

ROMANISTIKA

Marjam Zirkilova
Mai Tõnisoo

SAKSA KEELE ÕPETAJA

Karin Kukkk – *cum laude*
Ave Ermus
Mariko Passel

SEMIOOTIKA

Remo Gramigna – *cum laude*
Maximino Matus Ruiz – *cum laude*
Carlos Andres Perez Hernandez – *cum laude*
Svitlana Biedarieva
Kristin Orav
Claudia Alejandra Pineda Silva
Burhan Sayili
Arlene Tucker

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Rasmus Pedanik

SEMIOOTIKA JA KULTUURITEOORIA

Lauri Linask – *cum laude*
Anna Mossolova – *cum laude*
Aune Ainson

Nelly Mäekivi
Pärt Ojamaa
Liisi Rünkla

SKANDINAAVIA KEELED JA KULTUURID

Helena Mihkelson – *cum laude*
Anna Piskarjova
Terje Tilgar

SLAVISTIKA

Oksana Ivanova – *cum laude*
Janeli Nõlvand
Veronika Popova

SUULINE TÕLGE

Marten Kilter
Margus Mere
Ksenia Mets
Karin Pärn
Laura Sarv
Mari Tälvik

TÕLKEÕPETUS

Triin Thalheim

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Jelena Velman-Omelina

VEENE KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

Vaike Juusalu
Kaja Kunz
Tatjana Stašenko

TEADUSMAGISTRIÕPE (4+2)

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Natali Happonen
Tiina Kikerpill
Erika Krautmane
Sirje Rammo

GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA

Riina Gendrikson
Katrini Käis
Ave Paesalu

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Mairi Kaasik
Tiina Kattel
Katre Kikas
Madis Kolk
Marika Kundla
Eva-Liisa Linder
Margaret Neithal
Jaanika Palm
Kadri Rantanen
Küllli Seppa
Triin Õim

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Violetta Knut

KUTSEMAGISTRIÕPE

KIRJALIK TÕLGE

Anu Kongo
Maigi Müürsepp
Pille Peensoo

KEHAKULTUURITEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

FÜSIOTERAAPIA

Eveli Adams
Maarja Ainsoo
Kätlin Armei
Kristi Daum
Helene-Maria Eenmaa
Mari-Liis Irjas
Mari-Liis Kesküla
Reilika Kokmann – *cum laude*
Kaarel Kärner
Kaire Leibak
Julia Lisova
Kristjan Mardo
Maiken Marjamäe
Paulin Mitt
Timo Müür
Jaana Nagirnaia

Kristi Neeme – *cum laude*

Jaana Oberg
Merili Passel
Maarja-Liisa Peedimaa
Artjom Petuhov
Triin Pruul
Dagris Punder
Liivia Raudsik
Kaisa Rebane
Helen Roosiväli
Martin Seeman
Kerli Tammeveski
Liina Toompuu

KEHALINE KASVATUS JA SPORT

Marius Aave
Alar Assor
Vladimir Borissov

Anu Borkvel
Natalija Garankina
Genry Grossmann
Liina Haldna
Ketlin Hansen
Tanel Heli
Dlora Jakovleva
Mikk Joorits
Rauno Jõgeva
Kaur Järs
Juri Kagan
Meelis Kattai
Marja-Liisa Kesküla
Jana Koel
Darola Kruusik
Jaanika Kurgjärvi
Asko Külmsaar
Jelena Lizina
Kaido Lusik

Kadri Madissoo
Maikel Mikson
Mari Nurklik
Dmitri Orlov
Janeli Patrail
Janne Kalevi Pellikka
Jakov Peterson
Margaret Pillet
Kaidi Prants
Age Raimets
Tarmo Raudsepp
Arto Reisberg
Kermo Rudissaar
Silva Suvi
Vasilisa Tsvetkova
Maria Tämm
Krista Vahter
Birgit Valdaru
Viljar Vallimäe
Riinu Veber
Viivika Viickberg

MAGISTRIÕPE

FÜSIOTERAAPIA

Mati Arend
Teili Kivi
Signe Kobolt
Mariliis Lauri
Laura Lepasalu
Elis Lilo
Riina Mõim
Liis Pilt
Monika Rätsepsoo
Diana Tamberg

KEHALINE KASVATUS JA SPORT

Sandra Alusalu – *cum laude*
Martin Aedma
Kenneth Joakim Ahlbäck
Gaspar Epro
Liis Johanson
Ebe Kalja

Kairi Karpa
Katrini Marjapuu
Keiti Ott
Maarit Sarjas
Kristo Sepp
Viljar Sinimeri
Rein Zaitsev
Üllar Vilik
Maarja Värvi

TEADUSMAGISTRIÕPE (4+2)

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Martin Ilves
Ervin Kade
Mari Kipri
Margus Mustimets
Raili Sepp
Elin Suits
Piret Tiits

LOODUS- JA TEHNOLOOGIATEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

ARVUTITEHNIKA

Sven Kautlenbach
Aare Puussaar

BIOLOOGIA

Jekaterina Aid
Meelis Brikker
Kertu Brutus
Triin Elmi
Maret Gerz
Ursula Ilo
Ivo Kelmsaar
Mariann Koel
Marliin Koolmeister
Liisa Kübarsepp
Annaliis Leitmäe
Hillar Liiv
Riin Magnus
Hendrik Meister
Kristiina Nurkse
Rainer Paal
Markus Pappa

Hedi Pedajas
Liivi Plumer
Katri Pärna
Madli Raidvere
Merle Raig
Ilmar-Jürgen Rammi
Allan Reinapae
Merilin Saarma
Rauno Savolainen
Elor Sepp
Annika Suu
Karoline Zilmer
Maria Žuravskaja
Kristiina Taits
Killu Timm
Andro Truuverk
Viktorija Tšernokozova
Tiina Tusti
Kärt Ukkivi
Daniel Valdma
Linda-Liisa Veromann
Maarja Viise
Andres Volmer

FÜÜSIKA

Karen Atabekjan
Anari Jalakas
Kristel Kosk
Rait Käpp
Sven Oras
Annika Ruusmann
Dmitri Šutov
Indrek Sünter
Heiko Teemus
Dmitri Teras
Jaak Vaabel
Mikk Vahtrus
Andreas Valdmann – *cum laude*
Mihkel Veske

GEENITEHNOLOOGIA

Ave Ahelik
Andres Ainelo – *cum laude*
Kadi Ainsaar
Katriin Antonov
Denis Belitškin
Rudolf Bichele
Raido Elmat

Krista Freimann
Margot Hein
Sirlu Heinsoo
Liisi Henno
Kati Hiieleek
Uku Hämarik
Tane Ilmjärv
Sergei Jagur
Ene-Ly Jõgeda
Kaisa Kamarik
Valmar Kasuk
Kristjan Kivi
Kairit Kolsar
Küllli Kori
Kaarel Kruuse
Jana Lillo
Maarja Loomets
Saili Martsepp
Hanna Moor – *cum laude*
Maireet Müür
Helen Oopkaup
Kristiine Pai
Rando Porosk
Mikk Puustusmaa
Ly Pärnaste
Mari-Liis Reim
Riho Remmelgas
Märt Roosaare
Markko Salumäe
Kady Sild
Merlin Soopere
Natalja Šebunova
Kristi Tamming
Vidrik Teder
Laura Tikker
Anna Tisler
Mart Toots
Kadi-Liis Veiman
Karin Villemson

GEOGRAAFIA

Kertu Anni
Indrek Hoop
Jaanus Juhani
Mari-Liis Järs
Tõnis Järs
Riin Kadarik
Pilleriine Kamenjuk
Grete Kindel
Marianne Leppik

Sander Lõuk
Veronika Mooses – *cum laude*
Kadi Mägi
Mart Naris
Jako Niit
Leana Parts
Kaspar Pöder
Joonas Pärn – *cum laude*
Anneli Suurkivi
Taavo Tani
Velle Toll
Johannes Vind

GEOLOOGIA

Jaanus Aart
Kris Kelp
Timmu Kreitsmann
Katrin Kuslap
Mare Laan
Kristiina Ojamäe
Kristi Pobbul
Triinu Pärn
Tiit Rahe
Rauno Torp

INFOTEHNOLOOGIA

Kait Elbe
Sergei Ivanov
Erki Koop
Leonid Kuritsin
Ahto Leitu
Lauri Vaikjärv

KEEMIA

Madis Allikmaa
Anna Babina
Julia Dubovik
Kristel Ets
Kristjan Haav
Taavi Ivan
Kristel Jukk
Jana Jõgi
Indrek Kalvet
Ott Kekišev – *cum laude*
Andi Kipper
Kristo Kleemann
Kätlin Korovetski
Siim Kukk
Natalja Leonova
Jörgen Metsik – *cum laude*

Kersti Nisuma
Mare Oja
Maarja-Liisa Oldekop
Anita Plado
Hedi Sinijärv
Agnes Suu – *cum laude*
Kaieli Tohvart
Vahur Toss
Svetlana Tšupova – *cum laude*

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Anneli Allikmaa
Ott Alvela
Allar Anso
Marjaane Bruus
Mikk Espenberg
Indrek Jakobsoo
Kadri Kaarna
Kristo Kalbe
Mari Kirss
Arthur Kivi
Helen Koger
Kristel Kroon
Kaur Kõue
Marta Makarevitš
Sven Marga
Malve Marjak
Anni Oviir
Kaarel Paabut
Andres Pallon
Anette Sepp
Holar Sepp
Martin Tomingas
Cris-Tiina Türkson
Sandra Vijar

MATERJALITEADUS

Artjom Berholts
Tõnis Lulla
Marta Tarkanovskaja
Andres Värva

ÖKOLOOGIA- NING ELUSTIKU KAITSE

Sten Anslan
Triina Heinleht
Maarja Jagomägi
Ivan Kuprijanov
Stiina Lõhmus

Õie Merimaa
Sirlu Paalmann
Triinu Pani
Lara Podkuiko
Tõnu Raitviir
Uku Rooni
Timo Torp
Mairit Veedla

MAGISTRIÕPE**ARVUTITEHNIKA**

Tiit Ginter
Ramon Rantsus
Teet Tilk

BIOLOOGIA

Peeter Anijalg
Uku Haljasorg
Liis Kasari
Kairi Kiik
Sandra Koit
Elen Kontkar
Kaarin Koosa
Pavel Kudrin
Laura Kütt
Leidi Laurimaa
Allar Liiv
Jaanis Lodjak – *cum laude*
Sander Loite
Grete Lüütsepp – *cum laude*
Karin Mardo – *cum laude*
Kristiina Mark
Yulia Nesterova
Aigar Niglas
Ragne Oja
Karin Pihkva
Ulvi Piirisalu – *cum laude*
Aili Raja
Kersti Riibak – *cum laude*
Toomas Runnel
Ave Sadam
Merili Simmer
Elis Taur
Triin Tekko
Julia Ustinova
Vilmar Veldre

BIOLOOGIAÕPETAJA

Mirjam Pikla

Age Pork
Kristi Rikka
Katrin Saaremäe – *cum laude*
Mailu Vaher

FUNDAMENTAALFÜÜSIKA

David Niinepuu

FÜÜSIKA

Tanel Ainla – *cum laude'*
Siim Ainsaar
Lauri Kaldamäe
Glen Kelp
Raul Laasner
Jaan Laur
Marek Oja
Ott Rebane – *cum laude*
Simon Vigonski

FÜÜSIKAÕPETAJA

Taavi Adamberg
Hille Kesa
Andres Kuura
Einike Reinvelt

GEENITEHNOLOOGIA

Triinu Juurik
Andres Kutsar
Kristo Kuus
Andrio Lahesaare
Helerin Margus
Tuuli Reisberg
Henel Sein – *cum laude*
Olga Smirnova
Indrek Teino

GEOGRAAFIA

Peep Bušin
Helen Hiimaa
Berit Hänilane – *cum laude*
Katrin Koppas
Grete Kukk
Tuomas Petteri Lehtonen
Liis Murov – *cum laude*
Piret Must
Kerli Mustrik
Kati Nilbe
Gerle Oks
Janika Põldmaa
Gerda Spuul – *cum laude*

Meelis Tapo
Nele Tiiman
Tõnn Tuvikene
Ann Vainlo
Meeli-Mari Vana

GEOGRAAFIAÕPETAJA

Liisa-Lotte Aksli-Avastu
Maria Isabel Aro
Ita Ilves
Piret Voivod

GEOLOOGIA

Ruth Bengel
Mikk Gaškov
Henri Kersna
Evelin Kolbak

INFOTEHNOLOOGIA

Kristo Kõiv
Marko Peterson

KEEMIA

Erik Berlin
Heiki Erikson
Kent Langel
Olga Mazina – *cum laude*
Piret Pikma
Kristo Reilson
Dmitri Solntsev
Eve Toomsalu

KEEMIAÕPETAJA

Gerli Edela
Katrin Lõhmus
Reelika Punning
Kadi Tamm

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Hardi Aosaar
Viktor Beresnev
Kristiina Ehapalu
Kristina Gudinas
Eiki Hansar
Sander Jahilo
Järvi Järveoja – *cum laude*
Mart Järvik
Janne Kallakmaa
Hannes Keernik – *cum laude*

Triinu Keskküla
 Aimar Kivirüüt
 Ivo Krustok
 Martin Ligi – *cum laude*
 Kaija Lukman
 Mihkel Mäesaar
 Kristjan Oopkaup
 Taavi Paal
 Birgit Penjam
 Swen Peterson
 Kätlin Pitman – *cum laude*
 Kalev Päädam
 Kadi Rammul
 Argo Ronk
 Indrek Rüütel – *cum laude*
 Alar Saluste
 Nele Salvet
 Teele Sildvee – *cum laude*
 Indrek Talpsep
 Sille Tammik
 Tauri Tampuu
 Sirle Trestip
 Ave Uustal

Krista Valgus
**KULTUURIVÄÄRTUSTE
 SÄILITAMINE**
 Jaan Keerdo
 Maiu Varner
MATERJALITEADUS
 Friedrich Kaasik
 Tauno Kahro
 Triin Kangur
 Maido Merisalu
 Marko Part
 Ivo Romet
 Indrek Tällo
 Eliko Töldsepp – *cum laude*
 Aigi Salundi – *cum laude*
 Kathriin Utt
 Meeri Vismapuu – *cum laude*
RAKENDUSFÜÜSIKA
 Silver Leinberg

**RAKENDUSLIK
 MÕÕTETEADUS**
 Martynas Pelakauskas –
cum laude
 Cagatay Ipbüker
**ÖKOLOOGIA NING
 ELUSTIKU KAITSE**
 Kaia Aher – *cum laude*
 Mariann Jalakas
 Egle Järlov
 Viktor Kajalainen
 Kadri Moks – *cum laude*
 Karin Ojamäe
 Evelin Peterson
 Marianne Pitk
 Gristin Rohula
 Kadri Runnel
 Triin Sakermaa
 Liina Saksing
 Roland Tischler
 Mariliis Võsu

Kristiina Marten
 Liiu Matikainen – *cum laude*
 Kristjan Mee
 Kristjan Mesipuu
 Mait Metelitsa
 Marko Milius
 Annet Muru
 Ave Mäe
 Marta Mägi
 Mart Mänd
 Skaidrid Nahkur
 Helen Ots
 Siim Padar
 Tiiu Padrik
 Madis Pappa – *cum laude*
 Kadri Pedak
 Maarja-Liisa Pettai
 Evelyn Piisner
 Kati Plaan
 Annika Ploom
 Olga Pugatšova
 Lee Pukkonen
 Kati Päike
 Marian Raup
 Mart Raus
 Liisi Saareleht
 Silver Saaremäel
 Martti Sala
 Aire Schütz
 Elis Selivanova
 Rina Sokurova
 Maria Soome
 Kaisa Sööt
 Kerli Zarinš
 Alla Zujeva
 Epp Tagel
 Tauri Taimre
 Liis Tammik
 Kadri Tanissaar
 Brita Tauts
 Priit Tennokese
 Stella Tischler
 Maria-Helena Toom
 Mihkel Trei
 Kristiina Tukkk
 Marjana Tõnisson
 Helean Täht
 Karina Univer
 Kristel Vaher

Triin Vahi
 Piret Valu
 Riin Veidenberg
 Risto Veiderpass
 Kedy-Riin Viitas
 Hanna-Liisa Virkus
 Ann Võidula
 Diana Võru
 Ingrid Väravas
 Lauri Üksti

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Moonika Aasna
 Marika Hellenurm
 Kuno Kingo
 Annelii Kivikas
 Kaire Müür
 Tiit Tõnismäe
 Anna Volmer

MAGISTRIÕPE

MAJANDUSTEADUS

Alo Aasma
 Jekaterina Arhipova
 Liis Arroval
 Elis Eesmaa
 Kristjan Eljand
 Vivika Halapuu
 Piret Jaani
 Kerli Kala
 Siim Kalda
 Mari-Liis Kallismaa
 Diana Klettenberg
 Helena Kokk
 Kairi Kork
 Karmo Kurvits
 Siim Külasepp
 Karin Kütt
 Alo Lilles
 Mario Luik
 Harles Luts
 Maarika Merirand
 Kristel Mets
 Ege Mitt
 Mihkel Nestor
 Kadri Nõmmemaa
 Martti Näksi
 Veeli Oeselj

Rainer Olt
 Ingra Paltser – *cum laude*
 Marianne Peep
 Kadri Pool
 Perit Post
 Taavi Raudsaar
 Siiri Reinhold
 Merili Reismann
 Jaan Roos
 Kärt Rõigas – *cum laude*
 Mari-Liis Sillaste
 Eveli Soo
 Helerin Sutt
 Argo Teral
 Diana Tur
 Marko Udras
 Triin Vahi
 Uku Varblane
 Aleksander Volžinski

ÄRIJUHTIMINE

Kadri Armas
 Kersti Aul
 Merje Bergstein
 Gerdi Eisler-Rikberg
 Aleksei Elram
 Andres Hummal
 Mait Jaanson
 Keijo Jeret – *cum laude*
 Liina Jõots
 Siivi Kaasik
 Moonika Kalmo
 Marika Kangur
 Ivika Kelder
 Kadri Kiisel
 Eigo Kivi
 Helen Kornel
 Kadi Külm
 Ülle Laid
 Helen Laidma
 Taavi Linnamäe
 Annika Luur
 Marianne Lõhmus
 Kadri Lääne
 Helen-Ethel Moora
 Tiina Niin
 Imre Noorkikas
 Kadi Parel
 Karin Patune

MAJANDUSTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

MAJANDUSTEADUS

Zaur Abbassov
 Merli Aksen – *cum laude*
 Natalja Alam
 Sven Alver
 Andrei Andrejev
 Heili Anniste
 Vitali Antipov
 Siim Audova
 Julia Bannikova
 Julia Birin
 Pavlo Bozhenok
 Mait Bratka
 Anna Bõstrova
 Heli Eigi
 Evgeniya Filippova
 Taissia Galperina
 Darja Golikova
 Rait Haas
 Silver Hage

Katrin Humal
 Kristiine Hüsse
 Andres Ida
 Kadri Jakobson
 Priit Jeenas – *cum laude*
 Kristel Juusu
 Kaija Jõeveer
 Kaspar Järve
 Evi Jürgenson
 Liis Jüri
 Epp Kaasik
 Marju Kahro
 Helena Kaisma
 Kaia Kallion
 Oliver Kallion
 Maris Karafin
 Roland Karpats
 Ave Kenzap
 Ando Kiidron
 Külli Koort
 Janar Kriiska
 Kristin Krinal

Katti Kruuse
 Tatjana Kudrjajtseva
 Ivari Kull
 Anni Kurm
 Karin Kustavus
 Anne-Mai Kärner
 Margus Laanisto
 Anna Lai
 Reet Lantson
 Vallo Lees
 Sille Lehtsaar
 Kris Libe
 Teele Liblik
 Triin Liisma
 Jaanika Lill
 Liis Lilles
 Katre Lillo
 Mare Loos – *cum laude*
 Teele Luhavee
 Andrus Lukke
 Jelena Lõgina
 Liina Mahlakõiv

Kristel Pehk
Madis Pihlasalu
Vitali Platonov
Raido Praeli – *cum laude*
Annika Proos
Kristi Pross
Eveli Punnison
Kai Pärna
Ursula Rahnik
Julia Rahula
Riina Randver
Janek Rannamägi
Kadri Reisenbuk
Andres Saretok
Liis Sild
Taavi Siruli
Enn Sõmer
Marina Šunina
Riina Tomast
Aron Trumm
Asmik Tšaturjan
Triin Tõnts
Ene Vaher
Erika Vainlo
Liivi Valdna

Kerli Vals

STRATEEGILINE JUHTIMINE

Kristiina Mitt
Kurmet Ossip

ETTEVÕTLUS NING TEHNOLOOGIA JUHTIMINE

Janek Jaago
Harald Lepisk
Taavi Lukas
Siim Nahkur
Margo Nõlvak
Margus Ots
Erki Päll
Sven Sarapuu
Piret Treiberg
Birgit Ummer

TEADUSMAGISTRIÕPE (4+2)

MAJANDUSTEADUS

Triinu Arukaevu

Dmitri Jegorov
Anne Jürgenson
Mark Kantšukov
Triin Kask
Evelin Koitmaa
Gert Schultz
Merit Hirvoja-Tamm
Kadi Timpmann
Kaia Timpmann
Anna-Greta Tšahkna
Triin Tõrvand

KUTSEMAGISTRIÕPE

ÄRIJUHTIMINE

Anu Arna
Sergei Ilmjärv
Jürgen Jukk
Heli Kraft
Anu Martin

MATEMAATIKA-INFORMAATIKATEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

MATEMAATIKA

Kadri Allese
Tatjana Iljašenko
Milena Jaamaste
Teet Kannike
Karina Kesvatera
Karina Kisselite
Silvia Kuusk
Tuuli Käiro
Anna Marita Laanemaa
Kerdi Mihhailova
Leesi Peedumäe
Olga Polikarpova
Heidi Raidma
Ülo Reimaa
Kristjan Sirge
Liivika Tee
Triinu Tolk

INFORMAATIKA

Siim Halapuu
Karl-Martin Ilves
Mihkel Jõhvik
Raigo Kodasmaa
Ilja Kuzovkin
Tiit Käbin
Dmitri Nikulin
Laure Oras
Sander Ott
Alisa Pankova – *cum laude*
Simo Peterson
Einar Pihlap
Artjom Popov
Pille Pullonen – *cum laude*
Risto Saar
Mart Sein
Risto Soonvald
Gleb Štšenov
Edgar Tamm

Kaarel Tark
Ülari Teder
Anti Torp
Mati Vait
Siim Viiklaid

MATEMAATILINE STATISTIKA

Anneliis Arm
Maarja Bussov
Silva Kasela – *cum laude*
Riho Klement – *cum laude*
Joosep Lassmann
Kadri Laur
Artur Lenbaum
Kristi Läll
Marja-Liisa Roos
Krisli Säinas
Rauno Viin

INFOTEHNOLOOGIA

Indrek Ankur
Tambet Artma
Kaarel Jõgeva
Arvi Kiik
Karl Kilgi
Rauno Kiss
Jevgeni Koltšin
Reigo Liiv
Siim Loog
Oliver Meus
Priit Märtin
Meelis Nopri
Madis Nõmme
Taavi Pauskar
Madis Pärna
Kaarel Rasva
Risiko Ruus
Margus Sellin
Anastassia Soikonen
Sten Suitsev
Martin Suvorov
Anton Staškevitš
Lavrenti Tšudakov
Jordan Valdma
Martin Vels
Signe Väikene

MAGISTRIÕPE

MATEMAATIKA

Laur Tooming – *cum laude*
Reena Undla

INFORMAATIKA

Mohammad Javed Morshed
Chowdhury
Oskar Gross
Lauri Eskor
Riivo Kikas – *cum laude*
Raivo Laanemets
Syed Muhammad Sajjad Rizvi
Ivo Seeba
Sanja Ščepanovic
Oleg Šelajev
Anastassia Semjonova

Allar Tammik

MATEMAATILINE STATISTIKA

Jelena Ivanova
Tauno Metsalu – *cum laude*
Karmen Männik
Ivar Sala

INFOTEHNOLOOGIA

Madis Abel
Anna Aljanaki
Dmitri Borissenko
Rudolf Elbrecht
Karli Kirsimäe
Elen Kivi
Jürmo Mehine
Polina Morozova
Raul Mäesalu
Lii Nuut
Sigrid Pedoson
Jaagup Saare
Vladimir Škarupelov
Riivo Talviste – *cum laude*
Karol Toompalu

FINANTS- JA KINDLUS- TUSMATEMAATIKA

Kris Allik
Vladislav Belous – *cum laude*
Baiba Dulevska
Anu Mitt – *cum laude*
Anni Nurk
Raili Paat
Alina Surkova
Dean Teneng
Liina Väits

TARKVARATEHNIKA

Abel Armas Cervantes
Yuliya Brynzak
David Michael Chambers
Huber Raul Flores Macario
Mariana Kukhtyn
Svitlana Vakulenko
Svetlana Vorotnikova

MATEMAATIKAÕPETAJA

Eleri Eier
Carita Hommik – *cum laude*
Kaido Kariste
Kristi Kurg
Marje Käärrik
Katriin Orason
Mirjam Paales
Tauno Palts
Klaarika Prii
Mikk Põdra – *cum laude*
Katrin Rõigas
Tatjana Tambovtseva
Annika Teska – *cum laude*
Mariliis Tulit
Marge Tuul

INFORMAATIKAÕPETAJA

Kristi Kurg
Maksim Mitrofanov
Tatjana Mitrofanova
Mirjam Paales
Tauno Palts
Klaarika Prii
Katrin Rõigas
Annika Teska – *cum laude*
Marge Tuul

TEADUSMAGISTRIÕPE (4+2)

MATEMAATIKA

Kati Metsalu-Smotrova
Raili Vilt

INFORMAATIKA

Dmitri Afanasjev
Jaak Pruulmann-Vengerfeldt
Ahto Truu

MATEMAATILINE STATISTIKA

Pille Kool

SOTSIAAL- JA HARIDUSTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

AJAKIRJANDUS JA
KOMMUNIKATSIOON

Mari-Liis Ahven
Annes Aus
Kristjan Gold
Andre Hanimägi
Gert-Daniel Hankewitz
Erki Helemäe
Signe Ivask
Elen-Greete Jaadla
Priit Jürimäe
Ilmar Kahro
Allan Kalbus
Inga Kald
Kadri Kaldur
Maarja Karmin
Kaidi Kasenõmm – *cum laude*
Tiina Kaukvere
Ulla Kaur
Karin Kiivit
Agne Kiviselg
Sigrid Koorep
Kadrian Kotkas
Heidi Kukk
Siim Kumpas
Kristi Kuuskmann
Grete Kõrgesaar
Kertu-Kätlin Käis
Kair Käsper
Brit Laak
Krõõt Laesson
Juhan Lang
Liivika Lapp
Laurits Leima
Eva-Liina Lepp
Marit Liik
Liina Liiv
Pilleriin Lillemets
Susan Lilleväli
Kadri Luik
Mari-Liis Luts
Eleri Lõhmus
Sten Mahov
Laura Mallene
Julija Maslova
Merilyn Merisalu
Kadri Mets

Siim Mihailov
Mihkel Moisa
Sandra Mõök
Maarja-Eeva Mändmets
Marge Männistu
Kristiina Müür
Ann-Marii Nergi
Gerly Nugis
Egle Oja
Kärt Ojala
Britt Paju
Tarmo Paju
Kadri Palta-Kivi
Mikk Parre
Birgit Pauklin
Signe Pikk
Ave Pilt
Taavi Prints
Katrin Pärn
Priit Raju
Anne Rebenits
Kädli Rooste
Juhan Rootsma
Sandra Rääim
Liis Sandre
Siret Schutting
Kelli Seiton
Irina Smuglina
Helen Soeorg
Maarja Suharov
Teele Tamme
Katre Tatrik
Annika Teder
Anu Toe
Eelika Tootsi – *cum laude*
Jelizaveta Tustanovskaja
Marek Unt
Marju Uusen
Ilona Vaagen
Risto Veskioja
Laura Vetik
Inger Viirpalu
Polina Volkova
Teele Üprus

ALUSHARIDUSE
PEDAGOOG

Galina Lindmäe

ERIPEDAGOOGIKA

Ann Aosaar
Anni Areda
Maris Aruküla
Janika Bachmann
Anu Bester
Kristi Eller
Kadrian Hiie
Kadi Ird
Valentina Kalvik
Kristi Karindi
Marit Karjus
Eneli Kask
Marju Kiiver
Kersti Laos
Liis Leesmaa
Kaja Luik
Kadri Luud
Anu Mets
Triin Mihkelson
Maire Mällo
Dea Oidekivi
Anni Paaliste
Elis Pikksoo
Maarja Prentsel
Marge Põdra
Ingrid Raadom
Moonika Raja
Maarja-Liis Rants
Kristi Reivo
Airis Roos
Maarja Ruga
Kärt Salumets
Olga Samokhvalova
Sanna Savi
Eerika Sepp
Reet Soosaar
Tiina Suvi
Kristiine-Nändi Tammsalu
Reet Tedre
Meelike Terasmaa
Kaire Toming
Kristel Veeber

HARIDUSTEADUS
(HUMANITAARAINED)

Brita Hein
Ave Kiis
Triin Kilo

Maarja Kullama
Jelena Kuštšenko
Helene Kõiv
Magnus Ligi
Marten Pirts
Pille Porgand
Maarja Pruuli
Laura Pärn
Marta Rohtla
Madli Rööpmann
Märit Seim
Anna Seslova
Siret Soodla
Kertu Säinas
Merilin Tatter
Veronika Uibo
Chris Vaino
Helen Voksepp
Eve Voogla

HARIDUSTEADUS
(LOODUSTEADUSKLIKUD
AINED)

Mairi Anvelt
Anneli Ilomets
Maria Jakutovitš
Kadri Kõiv
Teele Lattik
Vladimir Lossev
Ott Maidre
Jaana Mihailišina
Aile Poll
Eveli Raudla

HARIDUSTEADUS
(REAALAINED)

Peeter Jõeloo

KOOLIEELSE
LASTEASUTUSE ÕPETAJA

Raili Allas – *cum laude*
Ineke Birnbaum
Aivi Eilart
Annelise Ennok
Kaja Hass
Eili Ilves
Eve Jürgenson
Merit Kadastik
Karit Kilgi
Eliko Kollom
Jaana Kont

Kaisa Kraus
Gretel Kulagina
Katrin Kuuba
Katrin Kuusk
Heily Leola
Anne Lepik
Maarika Lind
Gerli Loos
Riine Lootus
Merle Luug
Heldin Maamägi
Terje Magus
Marianne Mandel
Külliki Matson
Auli Mäesalu
Marja-Liisa Mäesalu
Signe Mändmets
Eha Nordström
Ursula Orastu
Eliina Ots
Anu Paap
Riina Pajumäe
Anni Peebo
Greete-Fanni Perlov
Piret Post
Piret Pärnoja
Tiina Raba
Liina Rand
Aive Raud
Marvi Roomet
Karin Soots
Laimi Stallmeister
Maire Tamm
Kristiina Tamme
Kristiina Tähepõld
Liis Türin
Elina Vihtol
Reti Voltein
Ave Võimre

KUTSEÕPETAJA

Anne Ainsalu
Riina Pärli
Eve Tammekivi
Margit Tennosaar
Aive Viidik

PSÜHHOLOOGIA

Andrei Andrejev
Uku Arold
Marii-Heleen Asula

Els Bobkov
Anu Einberg
Dana Patricia Ennok
Liisa Haabpiht
Hannes Hansalu
Kaisa Hunt
Anu Ilves
Nele Jõks
Katrina Kalde
Kaisa Kaljurand
Eve Kallo
Urve Kaur
Eerik Kesküla
Kristel Kiens
Helen Kond
Jelena Krjutškova
Kristjan Kruus
Tatjana Kudrjajtseva
Mikko Matias Kujanpää
Tiit Kägu
Jaanus Lahe
Tiit Lepik
Karin Lumera
Kerli Metsla
Liis Nigul
Kaarel Nurk
Rainer Palu
Piret Parm
Julia Pavlova
Kerttu Petenberg
Kristi Pihla
Anni Polli
Lagle Prei
Evelin Pung
Signe Punnisk
Triinu Raigna
Madle Ristoja – *cum laude*
Katrin Roosileht
Kristine Ross
Keitli Sadovskaja
Mariana Saksniit
Erko Schwarts
Kaja Sepp
Minna Sild
Aleksandra Zaverjuhha
Hiie Tamm
Elin Tammsalu
Annika Teder
Kadi Tulver
Kaie Turner
Liis Uiga

Liisa Veber
Riin Veidenberg
Monika Väandra

RIIGITEADUSED

Andri Frolov
Grete Gutmann
Mari Halliksaar
Hannes Hansalu
Andres Illak
Silver Kelk
Anu Kikas
Anneli Krunks
Merili Kõllamägi
Kahro Kübbar
Sven Lass
Maria Leek
Anita Luik
Annika Murov
Allan Padar
Riho Palis
Ursula Pensa
Hedi Pihlamägi
Katrinn Pill
Andres Reiljan
Kristi Rosenberg
Kristi Saare
Anu Salujärv
Margo Salumets
Tõnis Soopalu
Keit Spiegel
Kadri Sulg
Annika Tartes
Häli Tarum
Elina Tehvand
Lilian Tomingas
Cathriin Torop
Agnes Urbanik
Valmar Valdna
Argo-Remo Viljasto
Ants Vill
Miina Voltri
Vahuri Voolaid

**SOTSIOLOOGIA,
SOTSIAALTÖÖ JA
SOTSIAALPOLIITIKA**

Mari Agur
Signe Arumäe
Maie Bratka
Maire Forsel

Arzu Gulijeva
Anneli Haabu
Meili Heero
Hans Hörak
Karin Jõers-Türn
Liina Kaldmäe
Kaisa Karabelnik
Gerti Karilaid
Kristiina Keiso
Ketlin Kevvät
Karin Kiis
Andres Kukk
Gerli Kuus
Julia Käis
Kerli Kõiv
Indrek Kõre
Tarmo Laaniste
Katri Laanisto
Marge Laks
Kirsika Luha
Merle Lust
Maiu Lünekund
Kati Lüüs-Ploomipuu
Kai Maasoo
Anni Mälgi
Oliver Nahkur
Kairi Nool
Laura Oimet
Kadri Pelisaar
Kristel Pikk
Terje Ploom
Kaire Sardis
Merilin Seepter
Meeli Semjonov
Tiina Taim
Bianka Tammsaar
Sirje Tarasov
Evika Timašova
Katre-Liis Treufeltd
Urmo Uiboleht
Neveli Uibos
Uku Visnapuu

**RAKENDUSKÕRG-
HARIDUSÕPE****EESTI VIIPEKEELE TÕLK**

Lii Mahlberg
Bret Paas
Kaarinn Plaan

**BAKALAUREUSE-
JA MAGISTRIÕPPE
INTEGREERITUD ÕPE****KLASSIÕPETAJA**

Ave Aru
Airi Einla
Tiivi Gerassimov
Tiia Heintalu
Maris Irbo
Merilin Jalajas
Siret Jõgisuu
Ingrid Kalda
Silja Kuris
Helina Kuusk
Merilin Lepik
Kersti Lossmann
Karmen Luik
Küllü Mägi
Angela Männik
Riinika Rosanov
Helis Soieva
Rita Svjatskaja
Annely Sõster
Epp Säre
Tea Vain
Signe Varendi

**KLASSIÕPETAJA VENE
ÕPPEKEELEGA KOOLIS**

Angela Aas

MAGISTRIÕPE**AJAKIRJANDUS**

Maarja Aeltermann
Viivika Eljand
Karin Kase
Kadri Kasterpalu

AVALIK HALDUS

Helena Hinto
Jaanus Joasoo
Kristiina Must
Merje Pors – *cum laude*

BALTI ÕPINGUD

Peter Leanyfalvi
Ilona Mostipan – *cum laude*
Eric Benjamin Seufert

ERIPEDAGOOGIKA

Maarja Heina
Aaro Nursi
Kadri Perk
Ave Piip
Jelena Popova
Vahur Põldsam
Elo Saare
Katrinn Sülla
Sirli Tamm
Mairit Trei
Uliana Väizja

HALDUSJUHTIMINE

Kristiina Kase
Kärt Kivirand
Raivo Luhamägi
Triin Roostfeldt-Allas

KASVATUSTEADUSED

Merilin Maar
Ülle Mugu
Kristi Soosaar

**KOMMUNIKATSIOONI-
JUHTIMINE**

Steve Hansoo
Nele Hendrikson
Triin Junkur
Marit Jänes
Kristiina Kruuse – *cum laude*
Oliver Kund
Mihkel Lendok
Liis Linn
Mihkel Loide
Raimo Matvere – *cum laude*
Maria Murumaa
Mari-Liisa Parder – *cum laude*
Anni Proosa
Piret Pärn
Ave Schmidt – *cum laude*
Kristiina Singer
Kristiina Tiimusa
Terje Toomistu – *cum laude*
Kata Varblane

**KOOLIEELSE
LASTEASUTUSE ÕPETAJA**

Aini Aim
Tiiu Etti
Regina Haljak

Ülle Kurvits
Maris Niin
Raido Parve
Triin Vassiljev – *cum laude*

KOOLIKORRALDUS

Piret Eensoo
Heidi Kiuru
Ave Uggur

**LÄÄNEMERE REGIOONI
UURINGUD**

Ana Trocin

MUUSIKAÕPETAJA

Sille Lööndre

PÜHHOLOOGIA

Sergei Agajev
Mirle Iro
Mart Juursoo
Aivi Kaasik
Karina Kongi
Nellystiina Lönqvist
Helena Sarapuu – *cum laude*
Danny-Karl Soosuu
Anni Tamm
Ingrid Vachtel
Uku Vainik
Andres Vegel
Madis Vodja

**PÕHIKOOLI MITME AINE
ÕPETAJA**

Annaliisa Asula
Maia Bubnov
Hanna Kruusamägi
Raili Kübar
Kati Mosen
Helen Toming – *cum laude*

**RAHVUSVAHELISED
SUHTED**

Madis Ehastu
Joel Kallis
Aleksandra Kamilova
Ingel Keskspaik
Alexandra Khmarskaya
Kerli Kirsipuu
Kadri Luude
Anna-Mariita Mattiisen

Käthlin Saluveer – *cum laude*
Gea Semkiv

**SOTSIAALTÖÖ JA
SOTSIAALPOLIITIKA**

Jana Elken – *cum laude*
Hanna-Stella Haaristo – *cum laude*
Piret Kütt
Leana Lahesoo
Livia Pensa
Piret Peters
Piret Reimann
Maret Sildala
Maria Žuravljova
Mari Väljaots

SOTSIOLOOGIA

Kärt Vajakas – *cum laude*
Enno Mõts
Anna-Liisa Pääsukene
Sille Suur
Lauri Veski

VÕRDLEV POLIITIKA

Piret Luik
Maret Priima
Aigar Rõžikov
Monika Schmeiman
Maarja Schults
Katre Vahtra
Villu Varjas

**TEADUSMAGISTRIÕPE
(4+2)****AJAKIRJANDUS**

Maret Einmann

ERIPEDAGOOGIKA

Kati Mäesaar

**MEEDIA JA
KOMMUNIKATSIOON**

Kristi Jõesaar
Kersti Luha
Salme Rannu
Hanna Šein-Meier
Piret Tali
Elo Vörk

PEDAGOOGIKA

Juta Jaani
Margit Kagadze
Merli Lember
Janika Nõmmela Semjonov
Anu Sööt
Kristiina Vainomäe

POLITOLOOGIA

Märt Hiietamm
Evelyn Kaldoja
Liis Kasemets
Kristiina Ojuland
Karl-Erik Tender
Renna Unt

PÜHHOOGIA

Marianna Drozdova
Marju Koor

SOTSIOLOOGIA

Liina Eik

Kalmer Marimaa
Kristel Petermann
Riin Pärnamets

KUTSEMAGISTRIÕPE**AVALIKKUSSUHTED JA TEABEKORRALDUS**

Signe Susi
Tex Vertmann

KOOLIKORRALDUS

Anne Kaskman
Maire Küppar
Kristi Aria
Sirje Hänni
Inga Jufkin
Katrín Juhandi
Elen Laanemaa
Tanel Linnus
Anne Murov
Eve Mägi

Kaie Peerna
Jaan Reinson
Maive Sinijärv
Ülle Särg
Inge Tamm

RAKENDUS-PÜHHOOGIA

Kristi Luts

SOTSIAALTÖÖ

Sirlis Sömer-Kull
Angelika Armolik
Teele Orgse
Tiia-Triin Truusa
Karmen Vetemäe
Ene Arus
Aile Rahel Ausna
Marge Gutmann
Katri Siemer

EUROOPA KOLLEDŽ**MAGISTRIÕPE****EUROOPA ÕPINGUD**

Ulrika Hurt
Janno Kauts
Riina Kerner
Birgit Lao-Peetersoo

Renata Tsaturjan
Jaan Urb

EUROOPA LIIDU – VENE UURINGUD

Maili Vislon – *cum laude*
Enzo Matthias Kublin

NARVA KOLLEDŽ**BAKALAUREUSEÕPE****KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA (VENE ÕPPEKEELE BAASIL)**

Olga Aleksandrova
Viktoria Gaiduk
Jelena Genina
Anna Kaiva
Jelena Uteševa
Ljubov Valberg

Ljudmila Alekseeva
Aleksandra Ivanova
Tatjana Karimova
Irina Lazareva
Viktoria Mihhailova
Serafima Plauska
Maria Shcherbina
Jevgeni Žigalov

RAKENDUS-KÕRGHARIDUSÕPE**NOORSOOTÖÖ**

Anna Reren

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUS

Irena Abramson
Viktor Abramson
Dmitri Balabanovitš
Katrín Eero
Alina Fjodorova
Ljubov Ignatova
Lilja Ivanova
Julija Maltseva
Eduard Odinets – *cum laude*
Anastassija Sokolova
Riina Vee
Galina Vorobjova

BAKALAUREUSE-JA MAGISTRIÕPPE INTEGRERITUD ÕPE**KLASSIÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA KOOLIS**

Valentina Maloš
Alena Markova
Olga Rummyantseva
Anita Ruskulis
Imbi Tito
Anastassija Tšistokletova

MAGISTRIÕPE**KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA (VENE ÕPPEKEELE BAASIL)**

Siivi Ebber – *cum laude*
Ille Meiers
Tiiu Silver
Anne Tikoft – *cum laude*

HUMANITAARAINETE ÕPETAJA MITMEKEELSES KOOLIS

Viktoria Aleksina
Dina Batrakova

Kristi Goldberg
Irina Ivanichenko
Jana Kondrašova
Konstantin Kondratjev
Jekaterina Korolko
Jekaterina Matrossova
Angelina Myullyumyaki
Viktoria Openko
Olga Piskaljuk – *cum laude*
Jaanika Soitu
Marina Syakki
Anastassia Tjaželova
Deniss Tšertov
Irina Uljanova

PÄRNU KOLLEDŽ**BAKALAUREUSEÕPE****MAJANDUSTEADUS**

Liis Harjurand
Kristi Kaabermaa
Riina Laaster
Jane Lohk
Külly Selberg
Kirsti Toodu
Merle Viidebaum
Kaidi Üpraus

Ingrit Kerge
Alina Kester
Moonika Kukkk
Riina Kukkk
Gerli Kuusik
Sven Lilla
Helis Lipping
Anni Mõts
Argo Mättas
Maarja Noorkõiv
Kadri Paes
Carola Pais
Hede Peetermann
Marion Perlin
Kadri Rauba
Terje Talve
Kristel Tammin
Kadri Tarto
Maarja Tarto
Anna-Liisa Täht

MAGISTRIÕPE**HEAOLU- JA SPAATEENUSTE DISAIN JA JUHTIMINE**

Inna Bentsalo
Sander Korn
Annika Maripuu – *cum laude*
Pille Tamm

RAKENDUS-KÕRGHARIDUSÕPE**ETTEVÕTLUS JA PROJEKTJUHTIMINE**

Karet Akkaja
Helena Erm
Kaisa Ilves
Eda Jürgens
Silver Kao

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS

Kristina Ehvart
Ülle Jaaniste
Kristi Jeeger
Anu Kiik
Kätrin Kimmel
Katrín Kuum
Gerli Liiva
Hille Limmert
Kaja Lind

Oksana Ljamtseva
Maris Mets
Riina Mändla
Kaisa Nurm
Kai Patrason
Sirly Pihlak
Karevi Popilenkov
Eleri Randmaa
Katre Reilent
Marko Rits
Tom Rüütel
Siiri Saar
Sirly Sabiin
Keiu Tamm
Teili Tosin
Gerda Vares
Malle Viibur
Tiina Viira

TURISMI- JA HOTELLITTEVÕTLUS

Kaisa Alikas
Helen Allas
Küllike Allmäe
Hebe Arus
Nadezda Bagdasarova
Kadi Buht
Britt Eerik
Maria-Elisabeth Haava
Sandra Hainas
Karita Hiis
Helina Hiisküla

Heili Horn
Sigrid Höbejärv
Ken Hüüdma
Antonina Jaurova
Karmo Kaasik
Elika Kaldoja
Katrina Kaljuste
Piret Karis
Helin Kasela
Dagmar Kivi
Kadre Koort
Anu Kukk
Teele Lepp
Gerda Lill
Karin Lindepuu
Jaanika Lobjakas
Gerda Luist
Liina Lõpp
Raili Lääts
Kätlin Martin
Marii Matteus

Marju Möttus
Kätlin Müller
Taivo Nurk
Getter Older
Eliis Paimre
Katrin Paju
Mirjam Paju
Triin Puhu
Ruth Pärnaku
Kati Pärnik
Katalin Püssim
Maria Romanjuta
Jana Roo
Catri Roosalu
Jekaterina Rõbassova
Anastassia Saveljeva
Triin Silm
Risse Soomets
Jane Sukk
Carina Sutt
Jane Suursaar

Virginia Sööt
Kristel Tael
Karin Tamm
Eha Tammai
Mariliis Tikk
Kristi Tobi
Kadi Topasia
Sirli Vadi
Alice Veedla
Anu Volmer
Ruta Õige

VEEÖKOSÜSTEEMIDE MAJANDAMINE

Klaus-Hans Kerde
Mergo Kuntu
Maia Leola
Irene Roosipuu
Kalev Torn

TÜRI KOLLEDŽ

RAKENDUS- KÕRGHARIDUSÕPE

KESKKONNATEADUS

Eteri Eha
Kai Eisenberg
Kristiina Gudinas
Janar Juur
Priit Kaare

Olavi Kärner
Heli Künnapas
Maarja Lang
Liina Leinmets
Liina Lepp
Mark Liivamägi
Tarvo Lillema
Aira Niinemets
Friderika Noorma

Ingrid Oja
Hanna-Liisa Proos
Triin Rüüt
Marko Salujõe
Jaana Salumäe
Ats Tarto
Mariaana Tulf
Madis Vahtrik

VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

BAKALAUREUSEÕPE

KOOLIMUUSIKA

Marika Kapp
Piret Laur-Reilson
Marju Mäe
Marek Talts
Kersti Varrak

RAKENDUS- KÕRGHARIDUSÕPE

HUVIJUHT-LOOVTEGEVU- SE ÕPETAJA

Reelika Alert
Anneli Järvesaar
Meelika Aruots
Marju Jalas
Aire Kallas
Tea Kartau
Minna Kohjus
Mailis Kuur
Veronika Laurson
Grete Leimann
Anu Lukk

Sirle Lüüs
Kristin Mei
Evelin Puntso
Siim Rahnu
Tiina Tart
Mari Viia

HUVIJUHT MULTIKULTUURSES KESKKONNAS

Jelena Dovbnja
Jekaterina Jasnova
Kersti Kruus

Alissa Linter
Anna Markova
Jevgenia Minova
Triin Spitz
Maria Tsetvertnaja
Küllü Vijard

INFO- JA DOKUMENDIHALDUS

Kaili Eist
Heleri Elmaste – *cum laude*
Martin Hiller
Evelyn Härm
Anne Jeret
Külle Kallit
Pirjo Kespre-Betzer
Kadi Kitsing
Kaire Kiviväli
Ene Kool
Thea Leimann
Tiina Leisner
Taisi Luht
Piret Nutt
Maire Paju
Tiina Palu
Krista Pastik
Monika Pertel
Urve Pruulmann
Erika Reiss
Kati Roos
Katrin Sakson
Lea Salvat
Marge Seero
Terje Sepp
Heilika Vahtra – *cum laude*
Ulvi Veider
Ingel Vossmann-Treial

JAZZMUUSIKA

Karel Kasak
Tiit Kikas
Kalle Kindel
Aare Külama
Robert Sikk
Maarja Soomre
Villu Talsi

KULTUURIKORRALDUS

Maret Aruoja
Marika Goldman
Meeli Hein

Maarja Kaasik
Palme Kaggovere
Piia Kajando
Keijo Kalmiste – *cum laude*
Laura Kivik
Annika Kullamaa
Jana Kuntu
Lea Kurvits
Rein Kutsar
Hannele Känd
Alli Laande
Leana Lihtne
Eha Mandel
Marta Marmor
Merce Mäe
Maiken Nõmmoja
Juhan Nõps
Martina Putnik
Piia Pöder
Teresa Pöldnurk
Piret Rammo
Ann-Mari Reiväli
Merily Remma
Kadi Rutens
Pille Sihver
Liina Silluste
Reet Suurkask
Marge Tadolder
Ivar Traagel
Karin Viljus
Madli Vösoberg
Ingrid Välbe
Priit Öövel

PÄRIMUSMUUSIKA

Karoliina Kreintaal
Eeva Lindal
Kulno Malva
Maarja Nuut
Annika Oselin
Sandra Sillamaa
Triinu Taul
Jalmar Vabarna

RAAMATUKOGUNDUS JA INFOKESKKONNAD

Marika Kraani
Mariina Madisson
Aive Nurmekivi
Annika Oras
Diana Ots

Tiia Pärnik-Pernik
Maie Ristissaar
Hille Schaffrik
Ilme Säde
Heleri Vahkel

RAHVUSLIK EHITUS

Andres Ansper
Martin Hirv
Ivo Leiaru
Madis Prikk
Jaak Tihane

TANTSUKUNST

Angelika Kušanova
Triin Marts
Mirjam Murel
Gerli Naaber – *cum laude*
Kätlin Piiskoppel
Piret Pruus
Meri Elina Päiviö – *cum laude*
Janeka Saaremets

TEATRIKUNST

Jim Ashilevi
Kait Kall
Ott Kartau
Katre Kaseleht
Liis Lindmaa – *cum laude*
Loore Martma
Maili Metssalu
Madis Mäeorg
Tõnis Niinemets
Mari Pokinen
Ivo Reinok
Siim Sups
Marion Undusk
Ragne Veensalu
Kirsti Villard

MAGISTRIÕPE

MUUSIKAÕPETAJA

Katrin Aasmäe
Pille Kährik – *cum laude*
Riina Linde
Peep Pihlak

PÄRIMUSMUUSIKA

Pille Karras

ÜLO LEPIK – 90

Foto: erakogu

Tartu ülikooli emeriitprofessor Ülo Lepik tähistab 11. juulil oma 90. sünnipäeva. Juubilar on sündinud Tartus ning lõpetanud Hugo Treffneri gümnaasiumi kümnekond päeva enne juunipööret 1940. aastal.

Tema füüsikaõpingud Tartu ülikoolis katkestas arreteerimine Saksa okupatsioonivõimude poolt juulis 1943 süüdistatuna eestimeelsete lendlehtede levitamises.

Pärast vanglast vabanemist mobiliseeriti ta Saksa sõjaväkke. Kapitulatsiooni järel oli juubilar mitmes sõjavangilaagris, kust vabanes 1946. aastal. Lähemalt võib sellest lugeda Ülo Lepiku raamatust «Lagunevas riigis», mis ilmus 1997. aastal.

Tartu ülikooli lõpetas juubilar 1948 ja neli aastat hiljem kaitses

kandidaadiväitekirja. Doktoritöö kirjutas ta Moskva riikliku ülikooli professori A. A. Iljušini juhendamisel ning kaitses selle Moskvas 1959. aastal.

Tartu ülikoolis töötas Ülo Lepik alguses vanemlaborandi, seejärel assistendi, vanemõpetaja ja dotsendina. 1960 valiti ta TÜ professoriks ja selles ametis juhatas ta teoreetilise mehaanika kateedrit aastani 1990. Eesti teaduste akadeemia akadeemikuks valiti Ülo Lepik 1993 ning 1996 sai temast rakendusmatemaatika instituudi emeriitprofessor.

Ülo Lepiku teadustöö algas 1948. aastal auhinnatööga TÜ üliõpilastööde konkursil. Pärast seda asus ta tegelema uue suunaga – plastsusteooria rakendustega plaatide ja koorikute teoorias.

Sellest kujunes ajapikku välja oma koolkond, mille tööd on tuntud ja hinnatud nii endises NSV Liidus kui ka välismaal. Emeriitprofessorina on ta tegele- nud kaose ja viimasel kümnendil Haari lainikute uurimisega.

Ta on avaldanud umbes 250 tööd, nende hulgas 7 raamatut ja 156 teadusartiklit. Ülo Lepik on esinenud ettekannetega paljudel teaduskonverentsidel NSV Liidus ja välismaal. Loenguid on ta pidanud USA-s, Hiinas, Singapuris, Soomes, Saksamaal, Inglismaal, Itaalias ja Poolas.

Töötades TÜ õppejõuna enam kui 50 aastat, on Ülo Lepik lugenud paljusid matemaatika ja mehaanika kursusi. Erikursustes on ta püüdnud teha üliõpilastele arusaadavaks teaduse uusimaid saavutusi. Viimaseks selliseks kursuseks oli «Kaos ja solitonid», mida ta luges aastatel 1992–1996.

Kolleegid peavad lugu juubilar tagasihoidlikkusest ja lihtsusest. Ülo Lepikut iseloomustab tervislik elulaad. Ta lõi pikalt kaasa Uno Sahva võimlemisrühmas selle algusaegadest peale. Ka täna võib Ülo Lepikut näha jalutamas kodust Liivi tänavale, kus ta võtab aktiivselt osa mehaanikaalastest seminaridest ning aitab nooremaid kolleege teadusprobleemide lahendamisel.

Abikaasa Ainoga on ta kasvanud üles kolm last. Igal aastal reisivad kahekesi Euroopas ja mujalgi. Nendest retkedest on Ülo Lepikul suurepärase fotokogu.

Ülo Lepikut on autasustatud Riigivapi teenetemärgi IV järguga, kolme TÜ medali ja Eesti TA medaliga.

Soovime professor Ülo Lepikule tervist, erksat vaimu ja tugevust!

kolleegid matemaatika instituudist

ANTS NURMEKIVI – 70

Foto: Andres Tennus

Kehakultuuriteaduskonna emeriitprofessor Ants Nurmekivi tähistab 25. juulil juubelisünnipäeva. Mitmekülgne spordihuvi ja õpetajate innustus töid Järva-Jaani pärit noormehe Tartu ülikooli õppima ning samas algas ka tema kiire sportlik areng pikamaajooksus. Aastatel 1963–1971 oli ta 14-kordne Eesti meister, parandas Eesti rekordit 5000m ja 10 000m

jooksus, täitis omaaegse suurmeistri normi ja kuulus 40 korral Eesti koondisesse ning korra ka NSVL koondisesse.

Eesti kõigi aegade kergejõustikutulemuste edetabelis on Ants Nurmekivi oma 10 000m ajaga praegugi kõrgel kolmandal kohal. Talle oleks enam sobinud veelgi pikemad distantsid, näiteks maraton, kuid see jooksupool polnud toona nii populaarne kui praegu.

1963. aastal sai Ants Nurmekivi kehalise kasvatuse ja spordi õpetaja *cum laude* diplomi, aspirantuuri läbimisele järgnes 1974. aastal pedagoogikakandidaadi kraadi kaitsmine ning sellest ajast on Ants Nurmekivi olnud teiselt seotud ülikooliga – kergejõustiku õppejõuna, 1992–1997 ja 2002–2007 treeninguõpetuse professorina, õppetooli ja instituudi juhatajana, jätkates praegu täienduskoolituste korraldamisega.

VELLO HEIN – 60

Foto: Andres Tennus

Kehakultuuriteaduskonna õppejõud, spordipedagoogika dotsent Vello Hein saab 29. juulil 60-aastaseks. Juubilar lõpetas Tallinna pedagoogilise instituudi kehakultuu-

riteaduskonna 1973. aastal, töötas seejärel sportvõimlemise treeneri ja kehalise kasvatuse õpetajana ning tuli Tartu ülikooli kehalise kasvatuse didaktika õppejõuks 1993. aastal. Ka magistri- (1992) ja doktorikraadi (1998) liikumis- ja sporditeaduste alal kaitses Vello Hein Tartu ülikooli juures.

2000. aastast töötab ta dotsendina. Kehalise kasvatuse õppetooli juhatajana on Vello Heina vastutada kehalise kasvatuse õpetajate ettevalmistamise korraldamine mitmes plaanis – erialased õpetamisioskused, meetoodiliste võtete rakendamine, õpetajate ja õpilaste motiveerimine. Tema kureerimisel toimub üliõpilaste

Juubilariteadushuvid on seotud sportliku treeningu meetoodika, treeningu individualiseerimise, eri suunitlusega harjutuste toime hindamise ning sportlaste taastumisega. Ants Nurmekivi on kirjutanud mitmeid õpikuid-käsiraamatuid jooksjatele ja andnud treeningute planeerimise nõu vastupidavusalade tippisportlastele. Võib julgelt väita, et juubilariteadushuvid on viimaste aegade Eesti parimad kesk- ja pikamaajooksjad Pavel Loskutov, Tiidrek Nurme, Jekaterina Patjuk, Nikolai Vedehin ja paljud teised.

Soovime juubilarile jõudu ja jaksu õpetussõnade jagamisel meie treeneritele ja sportlastele ning libedat sulge õpikute kirjutamisel.

kolleegid kehakultuuri- teaduskonnast

mitmeosaline koolipraktika. Vello Hein on avaldanud mitmeid õppevahendeid üliõpilastele ja üldhariduskoolide õpilastele.

Juubilariteadustöö kesken- dub praegu kehalise kasvatuse õpetamisprotsessis osalejate motivatsioonitegurite ja käitumismustrite uurimisele ning kultuuridevahelistele erinevustele, mis puudutavad noorte sportimist kooliväliselt ja kehalise kasvatuse tunnis. Tema juhendamisel on doktoritööd kaitsnud kolleegid Andre Koka (2006) ja Maret Pihu (2009). Silmapaistev on Vello Heina panus rahvusvahelises koostöös: eri projektide ja grantide toel on ta

toonud Tartusse õpetama hinnatud külalislektoreid ja õppima välisdoktorante. Augustis teevad juubilariniitsiatiivil professor Martin Hagger (Curtin University, Austraalia) ja dotsent Nikos Chatzisarantis (Nanyang Techno-

logical University, Singapur) käitumis-, sotsiaal- ja terviseteaduste doktorikoolis suvekooli raames sotsiaalteadustes kasutatavate andmetöötlusprogrammide koolituse. Mõlemad on ka varem Tartu ülikoolis viibinud doktori-

töö oponenti ja külalislektorina. Soovime sõbralikule kolleegile Vellole palju õnne ja kordaminekuid!

kolleegid kehakultuuri-teaduskonnast

URMAS VARBLANE – 50

Foto: Andres Tennus

Urmase Varblane on jõudnud poolesajanda juubelinini. Ühelt poolt – uskumatu, ei või olla! Urmase aktiivsus, ettevõtlikkus, avatus uuele ja mõttevõrkus iseloomustavad pigem 10 või 20 aastat nooremast inimest. Teisalt – muidugi, oligi aeg! Urmase saavutustest jätkuks ka hilisemate juubelite väarikaks tähistamiseks. Teda iseloomustab oskus teha õigeid asju õigel ajal ja õiges kohas.

Urmase lõpetas (*cum laude*) Tartu ülikooli majandusküberneetikuna, kaitses Moskva Riiklikus ülikoolis kandidaadikraadi ettevõtete majandusanalüüsi erialal, läbis aastased stažeerimised Saksamaal Augsburgi ülikoolis ja Suurbritannias Londoni majanduskõrgkoolis ning jõudis enda jaoks kõige õigemale kohale – TÜ majandusteaduskonna rahvusvahelise ettevõtluse professoriks.

Akadeemikuna ja Eesti vabariigi teaduspreemia laureaadina on ta kõige õigem mees teaduskonna teadustegevust eest vedama ja tagant tõukama. TÜ tasemel ütleb ta oma kaaluka sõna akadeemilises komisjonis. Mitmekülgse ja paljude huvidega inimesena kujundab Urmase Varblane Eesti Panga nõukogus riigi ühe kõige mõjukama analüüsikeskuse strateegilist arengut.

Urmasel on alati käsil nii palju tegemisi, et loogiliselt võttes ei tohiks ta kuidagi kõige toime

tulla. Ometi ta tuleb, sest ei tegutse kunagi ükski. Urmast iseloomustab sõprus- ja koostöövõrgustiku loomine, meeskonnatöö vaimu edendamine. Inimliku headuse ja abivalmidusega võidab ta inimesed enda poole ning koos sõprade ja õpilastega sujub kõik ettevõtetu suurepäraselt.

Urmase elu toetub tugevale ja toredale perekonnale, kus on üles kasvatatud kolm tublit last. Pereväärtuste hindamine, pere- ja tööelu parimal viisil ühitamine on Urmase tähtis juhtimõte. Ta on alati olemas perele ja saab perelt vastu harmooniliseks eluks vajalikku hingerahu. Isa jälgedes teadusrajale asuv poeg innustab Urmast kindlasti veel palju aastaid pikkade sammudega edasi rühkima, et noored liigsalt spordivaimuga juubilarist mööda ei pääseks.

sõbrad TÜ majandusteaduskonnast soovivad Urmasele selleks jõudu ja õnne!

Õnnitleme

JUULI

85 Ruth Ling, loodus- ja tehnoloogiategaduskonna emeriitdotsent – 12. juuli

Ruth Lias, loodus- ja tehnoloogiategaduskonna emeriitdotsent – 26. juuli

70 Ago Künnap, soome-ugri osakonna vanemteadur ja filosoofiateaduskonna emeriitprofessor – 23. juuli

Aavo-Valdur Mikelsaar, inimese bioloogia ja geneetika professor – 26. juuli

65 Vilja Rammo, raamatupidaja – 10. juuli

Avo Roosma, botaanika osakonna peavarahoidja – 12. juuli

60 Alar Tuubel, autojuht-asjaajaja – 28. juuli

55 Hele Teugjas, üldise ja mikroobibiokeemia lektor – 4. juuli
Anita Kärner, haridusuuringute peaspetsialist, haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse vanemteadur – 10. juuli
Siiri Reinola, raamatukoguhoidja – 19. juuli

50 Ain Raal, farmakognoosia dotsent – 16. juuli

45 Annely Kukkk, molekulaar- ja rakubioloogia instituudi vanemlaborant – 15. juuli

Andriela Rääbis, suulise ja arvutisuhtluse labori teadur – 21. juuli
Marko Kaasik, õhusaaste modelleerimise vanemteadur – 25. juuli

35 Siiri Velling, kolloid- ja keskkonnakeemia lektor, kolloid- ja keskkonnakeemia teadur – 1. juuli

Priit Möller, füüsikalise keemia õppetoolfüüsikalise ja elektrokeemia teadur – 5. juuli

Tõnis Eenmäe, infotehnoloogia peaspetsialist – 6. juuli

Indrek Tulp, molekulaartehnoloogia õppetooli teadur – 29. juuli

30 Helen Orro, inimese anatoomia assistent – 2. juuli

Helen Plado, eesti keele osakonna teadur – 6. juuli

Aire Vaher, TÜ eetikakeskuse raamatukoguhoidja – 9. juuli

Andra Siibak, meediauuringute teadur – 13. juuli

Sirli Parm, tesauruse spetsialist – 25. juuli

25 Mart Roosimaa, patoloogilise füsioloogia õppetooli laborant – 4. juuli

Merili Väljaotsa, sisekommunikatsiooni peaspetsialist – 29. juuli

AUGUST

80 Aino Paves, arstiteaduskonna emeriitdotsent – 9. august

75 Lembit Saarnits, õigusteaduskonna emeriitdotsent – 19. august

Heino Mardiste, loodus- ja tehnoloogiategaduskonna emeriitdotsent – 24. august

60 Kärt Miil, TÜ raamatukogu erialainfotalituse juht – 14. august

55 Hele Hänman, administraator – 9. august

50 Piret Ladva, TÜ raamatukogu kogude arenduse osakonna raamatukoguhoidja – 14. august
Mait Kõiv, üldajaloo (vanaaeg) dotsent – 17. august

45 Ivar Univer, turvasüsteemide peaspetsialist – 2. august

Silvia Pihu, botaanika teadur – 19. august

Kersti Pukk, füüsikalise keemia õppetooli abitööline – 27. august

Kaja Haljaste, ujumise lektor – 28. august

Margit Kuusk, soome-ugri osakonna lektor – 28. august

40 Eva Lepik, semiootika osakonna raamatukoguhoidja – 1. august

Margit Keller, sotsiaalse kommunikatsiooni vanemteadur – 2. august

Merle Marandi, matemaatika-informaatikateaduskonna dekanadi juhataja – 8. august

Toomas Pruus, TÜ raamatukogu paljundusoperaator – 8. august

Raili Vilt, TÜ teaduskooli meetoodik – 8. august

35 Dana Maria Copolovici, tehnoloogiainstituudi teadur – 16. august

Kandela Õun, majandusmatemaatika ja statistika lektor – 22. august

Heti Pisarev, biostatistika lektor – 25. august

Jaana Tammiku-Taul, keemik – 27. august

30 Maris Mägi, taimeökoloogia õppetooli laborant – 10. august

Alar Rikberg, spordijuhtimise assistent – 11. august

Riin Tamm, TÜ Eesti geenivaramu teadur – 12. august

Katri Lamesoo, haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse spetsialist – 25. august

Dmitri Lubenets, molekulaar- ja rakubioloogia instituudi insener – 25. august

Yanina Timasheva, biotehnoloogia õppetooli teadur – 27. august

25 Kersti Roosimäe, õppetöö analüüsi spetsialist – 5. august

Henri Mägi,ioonkristallide füüsika labori laborant – 19. august

KAITSMISED

4. juulil kell 12 kaitseb materjaliteaduse erialal **Martin Järvekülg** doktoridissertatsiooni «Tubular Microstructures by Hf, Zr and Ti Butoxide Gel Sheet Rolling» («Mikrorull-struktuurid geel-kile rullumise teel Zr, Ti ja Hf butoksiidist lähtudes»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendajad Ants Lõhmus (TÜ FI) ja dots Uno Mäeorg (TÜ KI), oponentid Marco Natali, PhD (anorgaanilise keemia ja pinnateaduse instituut ICIS-CNR, Padova, Itaalia) ja Mihkel Koel, PhD (TTÜ KI).

4. juulil kell 14 kaitseb materjaliteaduse erialal **Sergei Vlassov** doktoridissertatsiooni «Investigation of Nanoscale Interactions and Mechanical Properties of Nanostructures Using Quartz Tuning Fork Based Real-Time Measurements» («Nanostruktuuride uuringud nanoskaalas vastastikmõjude ja mehaaniliste omaduste väljaselgitamiseks kasutades helihargi tüüpi kvartsresonaatorit»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja Rünno Lõhmus (TÜ FI), oponentid *assistant prof* Ion Marius Sivebæk, PhD (Department of Mechanical Engineering, Taani tehnikaülikool) ja vanemteadur Valdek Mikli, PhD (TTÜ, materjaliuuringute teaduskeskus).

5. juulil kell 13 kaitseb keemia erialal **Anneli Kruve** doktoriväitekirja «Matrix Effects in Liquid-Chromatography Electrospray Mass-Spectrometry» («Maatriksefektid elektropihustusionisatsioonilikes vedelikkromatograafilisel massispektromeetrilisel analüüsil»). Kaitsmine toimub Chemicumi auditooriumis 1020 (Ravila 14a). Juhendajad prof Ivo Leito ja dots Koit Herodes, oponent *assistant prof* Nadja B. Cech (Põhja-Carolina ülikool, Greensboro, USA).

7. juulil kell 10.15 kaitseb materjaliteaduse erialal **Margus Kodu** doktoridissertatsiooni «Pulsed laser deposition of magnesium oxide and barium ternary oxides for plasma display protective layers» («Magneesiumoksiidi ja baariumi kolmikoksiidide õhukeste kilede impulss-lasersadestamine plasmaakuvarite kaitsekihtide rakenduseks»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja vanemteadur Raivo Jaaniso (TÜ FI), oponentid Sanjay K. Ram, PhD (Lissaboni uus ülikool, Portugal) ja vanemteadur Sergei Bereznev, PhD (TTÜ materjaliteaduse

instituut).

3. augustil kell 12 kaitseb õigusteaduskonnas **Eneken Tikk** doktoritööd teemal «Comprehensive Legal Approach to Cyber Security» («Laiapõhjalise küberjulgeoleku õiguslik raamistik»). Kaitsmine toimub Iuridicumi auditooriumis K-03 (Näituse 20). Juhendaja prof Raul Narits, oponent prof dr Marco Gercke (Institut fuer Medienstrafrecht, Saksamaa).

4. augustil kell 12.15 kaitseb õigusteaduskonnas **Andres Vutt doktoritööd** teemal «Legal Capital Rules as a Measure for Creditor and Shareholder Protection» («Osa- ja aktsiakapitali reeglid võlausaldajate ning osanike ja aktsionäride kaitse abinõuna»). Kaitsmine toimub Iuridicumi auditooriumis K-03 (Näituse 20). Juhendaja prof Irene Kull, oponentid prof Erik van den Haute (Brüsseli vaba ülikool) ja prof Enn Listra (TTÜ).

22. augustil kell 14.15 kaitseb **Janek Uin** doktoritööd «Electrical Separation for Generating Standard Aerosols in a Wide Particle Size Range» («Elektriline separeerimine standardaerosoolide genereerimiseks osakeste suuruse laias vahemikus»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendajad emeriitdots Eduard Tamm ja vanemteadur Aadu Mirme, PhD, oponentid prof Jyrki Mäkelä (Tampere tehnikaülikool, Soome) ja Veljo Kimmel, PhD (EMÜ).

22. augustil kell 16.15 kaitseb **Sander Mirme** doktoritööd «Development of Nanometer Aerosol Measurement Technology» («Nanomeeter-aerosooli mõõtmistehnoloogia arendamine»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja vanemteadur Aadu Mirme (TÜ FI), oponentid prof Jorma Keskinen, PhD (Tampere tehnikaülikool, Soome) ja vanemteadur Kalju Eerme (Tartu observatoorium).

23. augustil kell 12 kaitseb transgeense tehnoloogia erialal **Signe Värvi** doktoritööd «Studies on the Mechanisms of RNA Polymerase II-Dependent Transcription Elongation» («RNA polümeraas II-sõltuva transkriptsiooni elongatsiooni mehhanismide uurimine»). Kaitsmine toimub TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217. Juhendaja vanemteadur Arnold Kristjuhan (TÜ MRI), oponent prof Thomas A. Owen-Hughes (Dundee Ülikool, Šotimaa).

23. augustil kell 14.15 kaitseb **Svetlana Ganina** doktoritööd «Hajusandmetega ülesanded kui üks

võimalus füüsikaõppe efektiivsuse tõstmiseks» («Dispersed Data Problems as an Option to Increase the Effectiveness of Physics Studies»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja dots Henn Voolaid (TÜ FI), oponentid prof Rein-Karl Loide (TTÜ) ja prof Andris Broks (Läti ülikool, Riia).

24. augustil kell 14.15 kaitseb **Joel Kuusk** doktoritööd «Measurement of Top-of-Canopy Spectral Reflectance of Forests for Developing Vegetation Radiative Transfer Models» («Metsade atmosfäärilise spektraalse peegelduskoeffitsiendi mõõtmine taimkatte kiirguslevimudelite arendamiseks»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendajad Andres Kuusk, DSc (Tartu observatoorium) ja Mart Noorma, PhD, oponentid Jouni Peltoniemi, PhD (Soome geodeetikainstituut, Soome) ja Tarmo Kõuts, PhD (TTÜ).

25. augustil kell 14.15 kaitseb **Raul Rammula** doktoritööd «Atomic Layer Deposition of HfO₂ – Nucleation, Growth and Structure Development of Thin Films» («Hafniumdioksiidi aatomkihtsades-tamine – nukleatsioon, kasv, ja struktuuri muutused kiledes»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendajad prof Jaan Aarik (TÜ FI) ja prof Väino Sammelselg (TÜ FI), oponentid prof Marek Godlewski (Poola teaduste akadeemia füüsika instituut) ja prof Juris Purans (Läti ülikool, tahkisefüüsika instituut).

25. augustil kell 14.15 kaitseb õigusteaduskonnas **Silvia Kaugia** doktoritööd teemal «Õigusteadvuse olemus ja arengudeterminandid» («Essence of Legal Consciousness and Determinants of Development»). Kaitsmine toimub Iuridicumi auditooriumis K-03 (Näituse 20). Juhendajad prof Jüri Saar ja prof Raul Narits, oponentid prof Martin Schulte (Dresdeni tehnikaülikool, Saksamaa) ja prof Helmut Kury (Max Plancki instituut, Saksamaa).

26. augustil kell 16.15 kaitseb ajakirjanduse erialal *doctor philosophiae* (PhD) kraadi taotlemiseks **Barbi Pilvre** doktoriväitekirja «Naiste meediarepresentatsioon Eesti ajakirjanduskultuuri ja ühiskonna kontekstis». Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja prof Epp Lauk (Jyväskylä ülikool ja TÜ), oponent dots Inka Salovaara-Moring (Aarhusi ülikool).

26. augustil kell 12.15 kaitseb sotsioloogias

doctor philosophiae (PhD) kraadi taotlemiseks **Avo Trumm** doktoriväitekirja «Poverty in the Context of Societal Transitions in Estonia» («Vaesus Eestis siirdeühiskonna kontekstis»). Kaitsmine toimub TÜ ajaloo muuseumi valges saalis. Juhendaja dots Dagmar Kutsar, oponent prof Wielisława Warzywoda-Kruszyńska (Łodzi ülikool, Poola).

26. augustil kell 14.15 kaitseb **Anti Hirv** doktoritööd «Estimation of Time Delays from Light Curves of Gravitationally Lensed Quasars» («Gravitatsiooniläätsest põhjustatud kvasarite mitmikkujutiste vaheliste ajanihete mõõtmine»). Kaitsmine toimub TÜ füüsika instituudi saalis (Riia 142). Juhendaja Jaan Pelt, PhD (Tartu observatoorium), oponentid prof Luitje Vincent Ewoud Koopmans, PhD (Kapteyni astronoomiline instituut, Groningen, Holland) ja prof Lutz Wisotzki (Leibnizi astrofüüsika instituut, Potsdam, Saksamaa).

29. augustil kell 13 kaitseb klassikalise filoloogia erialal *doctor philosophiae* kraadi saamiseks **Katre Kaju** doktoritööd «Vive hodie, cras vivere serum est: humanistlik-kristlik haridustraditsioon ja Riia pastori Adam Andreae reisialbum (1696–1702)». Kaitsmine toimub Ülikooli 17–305. Juhendaja dots Kristi Viiding (TÜ klassikalise filoloogia osakond), oponentid vanemteadur Kristiina Ross (eesti keele instituut) ja ajaloodoktor Vello Helk (end Taani riigiarhivaar).

29. augustil kell 14 kaitseb molekulaardiagnostika erialal **Tiit Nikopensius** doktoritööd «Genetic Predisposition to Nonsyndromic Orofacial Clefts» («Mittesündroomsete suulõhede geneetiline eelsoodumus»). Kaitsmine toimub TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudis Riia 23-217. Juhendaja prof Andres Metspalu (TÜ MRI), oponent prof David P. Rice (hambaarstiteaduse instituut ja Helsinki ülikooli keskhaigla, Helsinki, Soome; kuninglik kolledž, London, Suurbritannia).

29. augustil kell 14.15 kaitseb etnoloogia erialal *doctor philosophiae* teaduskraadi saamiseks **Lyudmila Yamurzina** doktoritööd «Maride pereelutsükliga seotud rituaalid üleminekurituaalide teooria kontekstis (idamaride näitel)» («The Rituals Connected to the Mari Family Cycle (based on the Example of the Eastern Mari) in the Context of the Ritual Transition Theory»). Doktoritöö on vene keeles.

Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja prof Art Leete, oponent Tatiana Minniyakhmetova, PhD (ajalooteaduste ja Euroopa etnoloogia instituut, Leopold-Franzen ülikool, Innsbruck, Saksamaa).

29. augustil kell 15 kaitseb saksa keele ja kirjanduse erialal *doctor philosophiae* kraadi saamiseks **Anni Rääts** doktoritööd «Semantik und (Morpho) syntax der Emotionsverben im Deutschen und im Estnischen» («Saksa ja eesti emotsiooniverbide semantika ja (morfo)süntaks»). Kaitsmine toimub Paabeli keeltemaja ruumis 305. Juhendajad dots Anne Arold, PhD ja vanemteadur Ene Vainik, PhD (eesti keele instituut), oponentid prof Elena Skribnik, PhD (Müncheni Ludwig-Maximiliani ülikool, Saksamaa) ja erakorraline teadur Geda Paulsen, PhD (eesti keele instituut).

29. augustil kell 13 kaitseb sotsioloogias *doctor philosophiae* (PhD) kraadi taotlemiseks **Kadri Koreinik** doktoriväitekirja «Language Ideologies in the Contemporary Estonian Public Discourse: With a Focus on South Estonian» («Keeleideoloogiad tänapäeva eesti avalikus diskursuses, fookusega lõunaeesti keelele»). Kaitsmine toimub TÜ ajaloo muuseumi valges saalis. Juhendaja prof Veronika Kalmus, oponent Nico Carpentier, PhD (Loughboroughi ülikool ja Vrije ülikool, Brüssel).

30. augustil kell 12 kaitseb filosoofia erialal **Aive Pevkur** doktoritööd «Professional Ethics: Philosophy and Practice» («Kutse-eeetika filosoofia ja praktika»). Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendaja prof Margit Sutrop, oponent prof Michael Pritchard (Lääne-Michigani ülikool, USA).

30. augustil kell 14 kaitseb matemaatilise statistika erialal *doctor philosophiae* teaduskraadi saamiseks **Natalja Lepik** doktoriväitekirja «Estimation of Domains under Restrictions Built upon Generalized Regression and Synthetic Estimators» («Osakogumite hindamine kitsenduste olemasolul baseerudes üldistatud regressioon- ja sünteetilisele hinnangule»). Kaitsmine toimub J. Liivi 2–122. Juhendaja dots Imbi Traat, oponentid prof Risto Lehtonen (Helsingi ülikool, Soome) ja Kaja Sõstra, PhD (Eesti statistikaamet).

30. augustil kell 14 kaitseb vene kirjanduse erialal *doctor philosophiae* kraadi saamiseks **Alexey Vdovin**

doktoritööd ««Kirjanduse liidri» kontseptsioon 1830.–1860. aastate vene kirjanduskriitikas» («Concept «Head of Literature» in the the Russian Literary Criticism of the 1830–60s»). Doktoritöö on vene keeles. Kaitsmine toimub Näituse 2–207. Juhendaja prof Ljubov Kisseljova, oponentid prof Irina Paperno (California ülikool, Berkeley, USA) ja filol-dr Mihhail Makeev (Lomonosovi nim Moskva riiklik ülikool, Venemaa).

30. augustil kell 15 kaitseb vene kirjanduse erialal *doctor philosophiae* kraadi saamiseks **Olga Musaeva** doktoritööd «Federico García Lorca loomingu retseptsioon vene kultuuris (1930–1960 aa.)» («The Perception of Federico García Lorca's works in Russian culture (1930–1960s)»). Doktoritöö on vene keeles. Kaitsmine toimub Näituse 2–207. Juhendajad dots Roman Leibov, PhD, dots Lea Pild, PhD, oponentid prof Barbara Lönnqvist (Abo akadeemia) ja filol-dr Vsevolod Bagno (Venemaa teaduste akadeemia vene kirjanduse instituut (Puškini maja)).

30. augustil kell 16 kaitseb vene kirjanduse erialal *doctor philosophiae* kraadi saamiseks **Maria Borovikova** doktoritööd «Marina Tsvetajeva poeetika (1900.aa. lõpu – 1910. aa. lüürika)» («Poetic Style of Marina Cvetaeva (End of 1900–1910 Lyrics)»). Doktoritöö on vene keeles. Kaitsmine toimub Näituse 2–207. Juhendaja dots Lea Pild, PhD, oponentid prof Aage A. Hansen Löve, PhD (Müncheni Ludwig-Maximiliani ülikool, Saksamaa) ja prof Oleg Lekmanov, PhD (Lomonosovi nim Moskva riiklik ülikool, Venemaa).

31. augustil kell 10.15 kaitseb ökoloogia ja maateaduste instituudi botaanika osakonnas **Liis Marmor** doktoritööd «Ecology and Bioindicative Value of Epiphytic Lichens in Relation to Air Pollution and Forest Continuity» («Epifüütsete samblike ökoloogia ja bioindikatsiooniline väärtus seoses õhusaaste ja metsa järjepidevusega»). Kaitsmine toimub prof A. Vaga nim auditooriumis (Lai 40–218). Juhendaja dots Tiina Randlane (TÜ ÖMI), oponent prof Pier Luigi Nimis (Trieste ülikool, Itaalia).

31. augustil kell 14.15 kaitseb **Sergey Nako-nechnyy** doktoritööd «Elektron- auk- ja intersitsiaal-vakantsprotsesside uurimine MgO ja LiF

monokristallides termoaktivatsioon- spektroskoopia meetoditega». Doktoritöö on vene keeles. Kaitsmine toimub TÜ nõukogu saalis. Juhendajad

TUNNUSTAMISED

TÜ väikese medali ja tänukirja pälvis 65. sünnipäeval loodus- ja tehnoloogiateaduskonna füüsika instituudi laserspektroskoopia labori juhataja, optika ja spektroskoopia vanemteadur **Ilmo Sildos**.

TÜ aumärgi ja tänukirjaga tunnustati 80. sünnipäeval loodus- ja tehnoloogiateaduskonna emeriitdotsenti **Ivar Aroldit**, 60. sünnipäeval loodus- ja tehnoloogiateaduskonna keemia instituudi õppetöö asedirektorit, orgaanilise keemia lektorit **Säde Viirlaidi** ning 50. sünnipäeval filosoofiateaduskonna kultuuriteaduste ja kunstide instituudi maailmakirjanduse dotsenti **Marina Grišakovat** ja majandusteaduskonna ettevõtetmajanduse instituudi vastutavat sekretäri **Tiia Haldmat**.

TÜ tänukirja pälvis 70. sünnipäeval õigusteaduskonna vastutav sekretär **Tiina Tennosaar** ning järgmised Türi kolledži töötajad: õppedirektor **Eda Koskor**, arendusjuht **Elle Raudsepp**, raamatupidaja Ülle Kase, raamatukoguhoidja **Maarika Uusmaa**, õppekorralduse spetsialist **Leelo Nõmmik**, projekti juht **Leelia Karu**, sekretär-juhiabi **Kristiina Gudinas** ning haldusjuht **Kristina Gudinas**; samuti Tamme apteegi kauaaegsed töötajad juhataja **Viive Eltmaa**, assistent **Anne Haller** ning jaendaja **Asta Koort**.

TEATED

Täpsustus:

Juunikuu UT-s ilmunud TÜ audoktorite uudises, kus oli välja toodud ka loodusteaduse audoktoriks nimetatud Swarthermore'i kolledži professor Scott Gilbert, oli viga. Õige on Swarthermore'i kolledž. Toimetus vabandab eksimuse pärast.

24.–26. augustini korraldab geenivaramu **kompleksfenotüüpide geneetika teemal töötoa** «Resequencing, Genotyping and Statistical Analyses of Common Complex Diseases». Töötoa eesmärk on tuua kokku võimalikult erineva taustaga

vanemteadur Tiit Kärner (TÜ FI) ja prof Aleksandr Luštšik (TÜ FI), oponent Anatoli Popov, PhD (tahkisefüüsika instituut, Läti ülikool, Riia).

TÜ väikese medali ja tänukirja pälvisid endised ülikooli töötajad: filosoofiateaduskonna germaani, romaani ja slaavi filoloogia instituudi vene keele ajaloo dotsent **Juri Kudrjartsev**, loodus- ja tehnoloogiateaduskonna keemia instituudi anorgaanilise keemia teadur **Ants Alumaa** ning füüsika instituudi treial **Toomas Koger**.

TÜ aumärgi ja tänukirjaga tunnustati biomeedikumi endist infosekretäri **Sirje Õunmaad**.

TÜ aumärgiga tunnustati geenivaramu kodeerimiskeskuse endist operaatorit **Ivi-Lii Unti**.

TÜ tänukirja pälvisid endised ülikooli töötajad: kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika ja treeninguõpetuse instituudi maadluse õpetaja **Enn Tõnisson**, emeriitdotsent **Ott Kurs**, Pärnu kolledži keelekeskuse juhataja, inglise keele lektor **Eva Kitus** ning Viljandi kultuuriakadeemia administraator **Anne Kuum**; raamatukogu väliskirjanduse osakonna raamatukoguhoidja **Maire Türn**, liftimontöör **Arnold Kask**, tuletõrjevalvur **Hille-Liis Mägi**, valvur **Ilmar Mõlter** ning elektrik-automaatik **Arno Pentsa**; ülikooli ajaloo muuseumi muuseumiteenijad **Eva Kikas** ja **Ester Ots** ning majahoidja **Jaak Lepik**; kinnisvaraosakonna riidehoidjad **Mare Alliksaar**, **Evi Hagu** ja **Ellu Varik**, administraator **Vaike Poljakova**, koristaja **Mare Novak** ning majahoidja **Jaan Torokoff**.

noorteadlased, et võimaldada valdkondadevahelist arutelu (bioinformaatikutest psühholoogideni ja programmeerijatest arstideni). Kolmepäevane töötuba koosneb lektorite ettekannetest, osalejate lühiettekannetest ning pärastlõunastest aruteludest. Registreerumine ja lisainformatsioon: www.geenivaramu.ee/opengene/ws2.

25.–27. augustini toimub Tartu ülikoolis professor Ülo Lepiku 90 aasta juubelile pühendatud **rahvusvaheline konverents** «Optimization and Analysis of Structures». Konverentsi temaatika hõlmab optimiseerimise, konstruktsioonide analüüsi, materjaliteaduse jt valdkondi.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tartu Ülikool
Ülikooli 18, 50090 TARTU
Tel: 737 5100
E-post: info@ut.ee
www.ut.ee